כריתות

תלמוד בבלי

תלמוד בבלי (ויקיטקסט), ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף ב עמוד א

מתני׳ **שלשים** ושש כריתות בתורה הבא על האם ועל אשת אב ועל הכלה הבא על הזכור ועל הבהמה ואשה המביאה הבהמה עליה הבא על אשה ובתה ואשת איש הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל אשת אחי אמו ועל הנדה

והמגדף ועובד עבודת כוכבים והנותן מזרעו למולך ובעל אוב ומחלל שבת וטמא שאכל קדש והבא אל המקדש טמא והאוכל חלב ודם ונותר ופיגול והשוחט ומעלה בחוץ

והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטרת והסך את השמן המשחה והפסח והמילה מצות עשה

על אלו חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע שלהם אשם תלוי חוץ מן המטמא מקדש וקדשיו מפני שהוא בעולה ויורד דברי רבי מאיר

וחכמים אומרים אף המגדף שנאמר (במדבר טו, כט) תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה יצא מגדף שאינו עושה מעשה:

דף ב עמוד ב

גמ׳ מניינא למה לי א״ר יוחנן שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת

ותו הא דתנן אבות מלאכות מ׳ חסר אחת מניינא למה לי שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת

תו הא דתנן ד׳ מחוסרי כפרה מניינא למה לי

לאפוקי מדר׳ אליעזר בן יעקב דאמר ה׳ הוי דתניא ר׳ אליעזר בן יעקב אומר גר מחוסר כפרה עד שיזרק דם עליו אהכי תנא ד׳

תו הא דתנן ד׳ מביאין על הזדון כשגגה מניינא למה לי

לאפוקי מדרבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר שבועת הפקדון לא ניתן זדונה לכפרה אהכי תנא ד׳

תו הא דתנן ה׳ מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה מניינא למה לי

משום דקא בעי למיתנא סיפא נזיר אם נטמא טומאות הרבה ומשכחת לה כגון דאיטמי בשביעי וחזר ונטמא בשביעי ומני ר׳ יוסי בר׳ יהודה היא דאמר נזירות דטהרה מן שביעי הוא דחייל עליה

דאי תאמר רבי היא כיון דנזירות דטהרה עד שמיני לא חיילא עליה היכי משכחת לה

אי דנטמא בז׳ וחזר ונטמא בז׳ כולה חדא טומאה אריכתא היא

ואי דנטמא בח׳ וחזר ונטמא בח׳ כיון דיצא בשעה הראויה להביא בה קרבן חייב על כל אחת ואחת אלא ש״מ רבי יוסי בר׳ יהודה היא

מאי רבי ומאי ר׳ יוסי בר׳ יהודה דתניא (במדבר ו, יא) וקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו דברי רבי ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר ביום תגלחתו

תו הא דתנן ה׳ מביאין קרבן עולה ויורד מניינא למה לי

משום דקתני סיפא נשיא כיוצא בהן ה׳ לאפוקי מדר״א דאמר נשיא מביא שעיר

תו הא דתנן ד׳ אבות נזיקין מנינא למה לי

לאפוקי מדרבי אושעיא דאמר י״ג אבות נזיקין הן ולר׳ אושעיא מניינא למה לי לאפוקי מדרבי חייא דאמר כ״ד אבות נזיקין ולר׳ חייא מנינא למה לי לאפוקי מסור ומפגל

אמר מר שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת

בשלמא פטור לגמרי לא מצית אמרת דכתיב (ויקרא יח, כט) כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו אלא אימא עבר חדא נתחייב חדא עבר כולהו בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת

אמר רבי יוחנן לכך יצאה כרת באחותו לחלק

מתקיף לה רב ביבי בר אביי אימא אחותו דפרט קרא ניחייב חדא עלה וכולן כיון דבהעלם אחת לא ניחייב אלא אחת

ולרב ביבי בר אביי מי לית ליה הדא דתניא כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא

כיצד (ויקרא ז, כ) והנפש אשר תאכל בשר וגו׳ והלא שלמים בכלל הקדשים היו למה יצאו

להקיש אליהן מה שלמים שהן קדשי מזבח וחייבין עליהן אף כל שהן קדשי מזבח חייבין עליהן יצאו קדשי בדק הבית

אמר ליה רב ביבי בר מינה לאו מי אמרת התם יצאו קדשי בדק הבית

הכא נמי מה אחותו מיוחדת שהיא ערוה ואין לה היתר בחיי אוסרה אף כל שאין לה היתר בחיי אוסרה יצאה אשת איש שיש לה היתר בחיי בעלה

א״ר יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא כי כל אשר יעשה מכל התועבות וגו׳ הואיל וכך הקיש הוא הוקשו כל העריות כולן לאחותו מה אחותו חייבין עליה בפני עצמה אף כל חייבין עליה בפני עצמה

ולרבי יצחק דאמר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאה כרת באחותו לדונה בכרת ולא במלקות

לחלק מנא ליה נפקא ליה (ויקרא יח, יט) מואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לחלק על כל אשה ואשה

ורבנן נמי תיפוק להו מואל אשה בנדת טומאתה אין ה״נ אלא כרת דאחותו למאי אתא מיבעי ליה לחלק על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו

הני למה להו לחלק הרי שמות מוחלקין והרי גופים מוחלקים אלא אימא לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו

ורבי יצחק הא מילתא מנ״ל נפקא ליה מן סיפא דקרא דכתיב (ויקרא כ, יז) ערות אחותו גלה

ורבנן אחותו דסיפא דקרא מאי עבדי ליה מיבעי ליה

דף ג עמוד א

לאחותו שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין מן הדין

ור׳ יצחק סבר עונשין מן הדין ואיבעית אימא יליף עונש מאזהרה

א״ר אלעזר א״ר הושעיא כל מקום שאתה מוצא ב׳ לאוין וכרת אחד חלק חטאת ביניהן ומאי היא מפטם וסך דכתיב (שמות ל, לב) על בשר אדם לא ייסך ובמתכונתו וגו׳ כרת אחד דכתיב (שמות ל, לג) אשר ירקח כמוהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו

וכי מאחר דלאוין מוחלקים כרת דאחותו דכתב רחמנא ל״ל

לר״י כדאית ליה לרבנן מיבעיא להו לומר שאין עונשין מן הדין לר׳ יצחק מפיק ליה לחייב על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו

ורבנן דנפקא להון מן אחותו דרישא ור׳ יצחק סבר אחותו דרישא אורחיה דקרא היא ומפיק לחלק מאחותו דסיפיה דקרא לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו

אמר רנב״י אף אנן נמי תנינא המפטם את השמן המפטם את הקטרת והסך בשמן המשחה

ל״ל דתניא המפטם את הקטרת במיצעא לאו הא קמ״ל מה קטרת לאו בפני עצמו וחייבים עליה כרת בפני עצמו אף מפטם שמן וסך נמי כיון דלאו בפני עצמו חייבים עליו בפני עצמה

וכ״ת דקא בעי למיתנא פיטומין בהדי הדדי ניתנהו איפוך המפטם את הקטרת והמפטם את השמן והסך שמן המשחה אמאי פלגיה לשמן לאו הא קמשמע לן דיש חילוק חטאות ביניהן ש״מ:

הבא על הזכור: תנא במאי קא חשיב

אי בגברי דל האשה הנרבעת ובצרא לה חדא אי בנשי קחשיב דל מינהון הבא על הזכור ועל הבהמה ובצרי להו תרתי

א״ר יוחנן לעולם תנא גברי קחשיב ותני הכי הבא על הזכור והביא זכור עליו ור׳ ישמעאל היא דאמר חייב שתים

והא מדקתני מגדף בסיפיה ומוקמינן לה כר״ע רישא נמי ר׳ עקיבא

וכ״ת ר״ע היא ובריש סבר לה כר׳ ישמעאל והאמר ר׳ אבהו הבא על הזכור והביא זכור עליו לר׳ ישמעאל דמפיק ליה מתרתי קראי (ויקרא יח, כב) מואת זכר לא תשכב (דברים כג, יח) ומולא יהיה קדש מבני ישראל חייב שתים

לר״ע אינו חייב אלא אחת דמחד קרא נפיק ליה את זכר לא תשכב קרי ביה לא תשכיב

אלא רישא ר׳ ישמעאל ובמגדף סבר לה כר״ע אי הכי ניתני נמי הבא על הבהמה והביא בהמה עליו

הא אמר אביי הבא על הבהמה והביא בהמה עליו אף לר׳ ישמעאל אינו חייב אלא אחת דכי כתיב קרא בגברי כתיב

ר״א משמיה דרב אמר תנא תני שלשים ושלש חטאות ותני שלש כריתות לסיומינהו בכריתות

דקתני סיפא פסח ומילה במצות עשה פסח ומילה אמאי קתני להו

ואיתימא לאיתויי קרבן עליהון מי מייתי והתני׳ הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים דכתיב (במדבר טו, כט) תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה

מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף כל שב ואל תעשה

אלא לאו ש״מ תנא שלשים ושלש חטאות מאן דעבדי בשוגג והדר תנא שלש כריתות לסיומינהו לכריתות ש״מ:

המחלל את השבת: אמרי שבת מ׳ חסר אחת הוויין א״ר יוחנן תנא שגגת שבת וזדון מלאכות דלא מחייב אלא חדא

דתניא הנה שהיא אחת שגגת שבת וזדון מלאכות

וניתני זדון שבת ושגגת מלאכות דמחייב מ׳ חסר אחת

דתניא (ויקרא ד, ב) ועשה מאחת מהנה פעמים שחייב אחת על כולן ופעמים שחייב על כל אחת ואחת דתניא אחת שהיא הנה זדון שבת ושגגת מלאכות

תנא שגגת שבת וזדון מלאכות עדיפא ליה דמחטאת מיהא לא מיפטר

וכן אתה מוצא גבי עבודת כוכבים דקתני שגגת עבודת כוכבים וזדון עבודות

שגגת עבודת כוכבים היכי דמי אילימא דעמד בבית עבודת כוכבים וסבר בית הכנסת היא והשתחוה הרי לבו לשמים

ואלא דחזא אנדרטא וסגיד לה אי דקבליה עליה באלוה בר סקילה הוא ואי דלא קבליה באלוה לאו מידי הוא

אלא מאהבה ומיראה

הניחא לאביי דאמר חייב אלא לרבא דאמר פטור מאי איכא למימר

דף ג עמוד ב

אלא באומר מותר דעד כאן לא קבעי מיניה רבא מרב נחמן אלא חדא מחייב אי תרתי מחייב אבל מיפטר לגמרי לא בעא מיניה

רב פפא אמר משכחת לה בתינוק שנשבה לבין העובדי כוכבים דידע דאסירא עבודת כוכבים והני עבודת כוכבים לא ידע דאסירן

ואי בעית אימא אפי׳ תימא בגדול כגון דקא טעי בהדין קרא (שמות כ, כ) לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב וגו׳ סבר כי אסירא השתחואה לעבודה זרה דכסף וזהב אבל דמיני אחריני שריא דהיינו שגגת עבודת כוכבים וזדון עבודות

רב אחא בריה דרב איקא משמיה דרב ביבי אמר תנא שם שבת ושם עבודת כוכבים קתני ממאי מדקתני הבא על אשה ובתה ועל אשת איש והא יש בתו מאנוסתו דלא קתני לה

אמרי דכתיבן קתני דלא כתיבן לא קתני

והאיכא בת אשתו ובת בתה ובת בנה דכתיבא ולא קתני אלא שם אשה ובתה קתני ה״נ שם שבת ושם עבודת כוכבים קתני

רב אחא בריה דרב איקא רמי דיליה אדיליה מי אמר רב ביבי בר אביי הכי שם שבת קתני ושם עבודת כוכבים קתני והאיתמר המעלה אברי פנים בחוץ חייב אברי חוץ בחוץ חייב

וקשיא ליה לרב ביבי בר אביי אי הכי הא דתנן שלשים ושש כריתות בתורה תלתין ושבע נינהו דאיכא המעלה והמעלה מאי קשיא ליה נישני שם העלאה קתני

מי דמי שבת ועבודת כוכבים תנא יתהון אבינכיהון גבי כריתות דאיריא משני שם שבת קתני שם עבודת כוכבים קתני גבי העלאה מי תנא יתהון בינכיהון דשני הכי

בעא מיניה ר׳ ירמיה מר׳ זירא ב׳ כריתות ולאו אחד מהו א״ל שוחט והעלה קאמרת הני שני לאוין נינהו

אי למאן דגמר מגז״ש נאמר כאן הבאה ונאמר להלן הבאה

מה להלן לא ענש אלא א״כ הזהיר אף כאן לא ענש אא״כ הזהיר

למאן דמייתי לה בהיקש אמר קרא (דברים יב, יד) שם תעלה ושם תעשה מקיש שחיטה להעלאה מה העלאה לא ענש אא״כ הזהיר אף שחיטה לא ענש אא״כ הזהיר

דלמא ב׳ מיתות ולאו אחד קאמרת מה היא אוב וידעוני

א״ל דהא פלוגתא דר׳ יוחנן ור״ל דתנו גבי סנהדרין בעל אוב וידעוני וקשיא לן ומ״ש גבי סקילות תני ידעוני וגבי כריתות לא תני ידעוני

א״ר יוחנן הואיל ושניהם בלאו אחד נאמרו ונימא ידעוני ולא נימא בעל אוב קסבר הואיל ופתח הכתוב בבעל אוב

ור״ל אמר הואיל ואין בו מעשה ור״ל מאי טעמא לא אמר כר׳ יוחנן

א״ר פפא דהא חלוקין הן במיתות ור׳ יוחנן אמר לך חלוקה דלאו הוי חלוקה חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה

ור׳ יוחנן מ״ט לא אמר כר״ל קסבר מאן תנא כריתות ר״ע היא דאמר לא בעינן מעשה

ור״ל נהי דר״ע לא בעי מעשה רבה מעשה זוטא בעי

בעל אוב מאי מעשה אית ביה הקשת זרועותיו הוי מעשה מגדף מאי מעשה אית ביה עקימת שפתיו הוי מעשה

קס״ד הקשת זרועותיו הוי מעשה זוטא אפי׳ לרבנן מיתיבי בעבודת כוכבים אינו חייב אלא על דבר שיש בו מעשה כגון שזיבח וקיטר וניסך והשתחוה וקשיא לן השתחואה לית בה מעשה

ואמר ר״ל הא מני ר״ע היא דאמר לא בעינן מעשה ור׳ יוחנן אמר אפי׳ תימא רבנן כפיפת קומתו הוי מעשה מכלל דסבירא ליה לר״ל אליבא דרבנן כפיפת קומתו לרבנן לא הוי מעשה הקשת זרועותיו הוי מעשה

ואלא כי קאמר ר״ל הקשת זרועותיו הוי מעשה זוטא אליבא דר״ע אבל לרבנן לא הוי מעשה

א״ה אמאי תני יצא מגדף שאין בו מעשה ניתני יצא מגדף ובעל אוב חדא מתרתי קתני

וליתני בעל אוב ולא ליתני מגדף מגדף איצטריך ליה סד״א הואיל וכתיב כרת דיליה במקום קרבן אימא מודה ליה לרבי עקיבא קמ״ל דלא

עולא אמר בעל אוב דקתני במקטר לשד מתקיף לה רבא א״כ היינו עובד עבודת כוכבים אלא אמר רבא מקטר לשד ע״מ לחברו

א״ל אביי א״כ היינו חובר חבר א״ל התורה אמרה חובר חבר כגון זה בסקילה ואלא חובר חבר דבלאו הדין הוא

א״ל כדתניא וחובר חבר אחד חובר גדול ואחד חובר קטן ואפי׳ חובר לנחשים ועקרבים חייב אמר אביי האי מאן דבעי למיצמד זיבורא ועקרבא אסור ואי קאתו בתריה שרי

לר׳ יוחנן דאמר כפיפת קומתו הוי מעשה עקימת

דף ד עמוד א

שפתיו נהוי מעשה גבי מגדף אמר רבא שאני מגדף הואיל וישנו בלב אבל בעלמא עקימת שפתיו הוי מעשה

מתיב רבי זירא יצאו עדים זוממין שאין בו מעשה ואמאי הא על פי כתיב בהן אמר רבא שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראייה:

האוכל חלב: ת״ר (ויקרא ז, כג) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לחייב על כל אחת ואחת דברי ר׳ ישמעאל וחכ״א אינו חייב אלא אחת

נימא בהא קמיפלגי דר׳ ישמעאל סבר לוקין על לאו שבכללות ורבנן סברי אין לוקין על לאו שבכללות

לעולם סבר ר׳ ישמעאל אין לוקין על לאו שבכללות ושאני הכא דמייתרי ליה קראי נכתוב קרא כל חלב לא תאכלו שור וכשב ועז למה לי ש״מ לחלק

ורבנן אי לא כתיב שור וכשב ועז ה״א אפילו חלב חיה במשמע להכי כתב שור כשב ועז למימרא דחלב שור וכשב ועז הוא דאסור אבל דחיה שרי

שפיר קאמרי ליה אלא היינו טעמא דרבי ישמעאל דקסבר א״כ לכתוב כל חלב שור לא תאכלו כשב ועז למה לי ש״מ לחלק

ורבנן סברי אי כתב רחמנא כל חלב שור ה״א נילף שור שור מסיני

מה גבי סיני חיה ועוף כיוצא בהן אף גבי אכילה חיה ועוף כיוצא בהן להכי כתב רחמנא שור וכשב ועז למימרא דהני דאסור אבל חיה ועוף שרי

שפיר קא״ל אלא היינו טעמא דקסבר נכתוב כל חלב כשב לא תאכלו א״נ כל חלב עז לא תאכלו שור וכשב ועז למה לי ש״מ לחלק

ורבנן סברי אי כתב כל חלב כשב ה״א חלב כשב אסור ושור ועז שרי וכ״ת מאי אולמיה דכשב משום דנתרבה באליה

וכדתנא ר׳ חנניא למה מנה הכתוב אימורין בשור ואימורים בכשב ואימורים בעז דכתיב (במדבר יח, יז) אך בכור שור וגו׳

צריכי דאי כתב שור ה״א כשב ועז לא ילפינן מיניה דאיכא למיפרך מה לשור שכן נתרבה בנסכים

נכתוב רחמנא בכשב ונילף שור ועז מכשב איכא למיפרך מה לכשב שכן נתרבה באליה

נכתוב רחמנא עז ונילף שור וכשב מיניה איכא למיפרך מה לעז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים

מן חד לא ילפינן נכתוב תרתי ונילף חדא מתרתי הי דין נילף שור מכשב ועז איתי להון פירכא מה לכשב ועז שכן נתרבו אצל הפסח

לא נכתוב כשב ונילף משור ועז איתי להון פירכא מה לשור ועז שכן נתרבה אצל עבודת כוכבים

לא נכתוב עז ונילף משור וכשב איתי להון פירכא מה לשור וכשב שכן יש בו צד ריבוי הלכך לא ילפי מהדדי

שפיר קא״ל אלא לעולם טעמא דרבי ישמעאל כדאמרינן מעיקרא דאם כן נכתוב כל חלב ולישתוק מאי אמרת האי דכתב שור וכשב ועז למשרי חלב חיה

הא כי כתב קרא בעניינא דקדשים ודבר למד מעניינו

מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר למד מעניינו לא דכולי עלמא ילפינן דבר הלמד מעניינו והכא בהא פליגי רבי ישמעאל סבר למידין לאו מלאו בין מלאו ובין מלאו דכרת

דכל חלב שור וכשב ועז מלאו (ויקרא ג, יז) דחוקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו דכתיב בעניינא דקדשים ובקדשים לא איתי בהון חיה אף כל חלב שור כי כתיב ליה סתמא ליכא לספוקי בחיה הלכך שור וכשב ועז לחלק הוא דאתא לחייב על כל אחת ואחת

וילפינן לאו דכל חלב ולאו דחוקת עולם מכרת (ויקרא ז, כה) דכי כל אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריבו ממנה מה ההוא לחלק אף הדין לחלק

ורבנן לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן

ואיבעית אימא היינו טעמייהו דרבנן כדאמר ליה רב מרי לרב זביד אלא מעתה אליה דחולין תיתסר אמר ליה עליך אמר קרא (ויקרא ז, כג) כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשלשתן בעינן וליכא

הלכך כי אתא שור וכשב ועז למישרי אליה דחולין הוא דאתא ור׳ ישמעאל אמר לך א״כ לימא קרא כל חלב שור וכשב עז למה לי ש״מ לחלק

א״ר חנינא מודה רבי ישמעאל לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת מ״ט דלא דמי הדין לאו ללאו דעריות

ת״ר ועשה אחת ועשה הנה לחייב על כל אחת ואחת

שאם אכל חלב וחלב שם אחד בשני העלמות חייב שתים שתי שמות בהעלם אחת חייב שתים

א״ל רמי בר חמא לרב חסדא בשלמא שם אחד בשני העלמות חייב שתים משום דהעלמות מחלקין אלא שני שמות בהעלם אחת אמאי חייב שתים הא בעינן העלמות מוחלקין וליכא

א״ל הכא במאי עסקינן כגון דאכל חלב דנותר דמחייב משום נותר ומשום חלב א״ל א״כ ניחייב נמי משום קודש

אלא אמר רב ששת כגון דאכל חלב דהקדש ור׳ יהודה היא דתניא אכל חלב נבלה אכל חלב מוקדשין חייב שתים ר׳ יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש

מחייכו עלה במערבא ונוקמה כגון חלב דשור וכשב ועז ור׳ ישמעאל היא דאמר לוקה שלש

דף ד עמוד ב

אלמא לא אוקמה כר׳ ישמעאל דא״ר חנינא מודה היה רבי ישמעאל לענין קרבן שאינו חייב אלא חטאת אחת השתא נמי כר׳ יהודה לא מתוקמא דהא א״ר אליעזר מודה היה רבי יהודה לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת

אלא אמר ר״ל משום בר תאוטני הכא במאי עסקינן כגון שאכלן בשני תמחויין ואליבא דרבי יהושע דאמר תמחויין מחלקים

גופא אכל חלב נבילה לוקה שתים חלב מוקדשין לוקה שתים רבי יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש

אמר ליה רב שיזבי לרבא בשלמא לר׳ יהודה היינו דכתיבי קראי (ויקרא ג, יז) חקת עולם (ויקרא ז, כג) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו (ויקרא כב, י) וכל זר לא יאכל קדש הא תלתא לאוין אלא לרבנן מ״ט

קסברי לאו דחוקת עולם בקדשים ולאו דחלב שור בחולין וצריכי

דאי כתב רחמנא בקדשים הוה אמינא קדשים הוא דחמירי דאסור חלבו אבל חולין אימא לא משום הכי כתב רחמנא כל חלב שור

ואי כתב כל חלב שור ה״א חלב דחולין הוא דאסור משום דלא הותר מכללו אבל חלב מוקדשין דהותר מכללו ה״א מדהותר בשרן אישתרי נמי חלבן צריכי

ורבי יהודה סבר כי כתיב חלב שור בעניינא דקדשים כתיב

אלא מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר הלמד מעניינו

לא דכ״ע דבר הלמד מעניינו ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר למידין לאו מלאו ולאו מכרת ורבנן סברי לאו מלאו ילפינן לאו מכרת לא ילפינן

אלא לר׳ יהודה כל חלב וכל דם לא תאכלו למאי אתא מיבעי ליה להקיש תניא (ויקרא ג, יז) כל חלב וכל דם לא תאכלו מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים דברי ר׳ יהודה וחכ״א אין בו אלא אזהרה אחת

ומ״ש חלב דלוקה שתים בלא היקישא דכתב ביה תרי קראי כל חלב וכל דם לא תאכלו כל חלב שור וכשב דם נמי בלאו היקישא נילקי שתים דכתיב ביה תרי לאוין כל חלב וכל דם לא תאכלו (ויקרא ז, כו) וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה

אלא אימא מה חלב לוקה שלש אף דם לוקה ג׳

ומאי שנא חלב דלוקה שלש דכתיב ביה הלין תרי לאוין ולאו דזרות הא תלתא דם נמי

איצטריך ס״ד אמינא הואיל ואיתמעיט דם מטומאה ליתמעיט מזרות קמ״ל היקישא

ואלא לרבנן הקישא למאי אתא

מיבעי ליה לכדתניא כל חלב וכל דם לא תאכלו מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו ואין מצטרפין זה עם זה אף דם שדמו חלוק מבשרו

אוציא דם שרצים הואיל דאין דמן חלוק מבשרן מצטרפין

והא מהכא נפקא מהתם נפקא (ויקרא יא, כט) וזה לכם הטמא לימד על דם השרץ והשרץ שמצטרפין זה עם זה

אי לאו היקישא ס״ד אמינא ה״מ לטומאה אבל לאכילה אימא לא אשמעינן היקישא לאכילה

אמר רבינא הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין מאי קמ״ל היינו היקישא סד״א שרץ דאיתרבי לטומאה איתרבי לאכילה נחש דלא איתרבי לטומאה לא איתרבי לאכילה קמ״ל היקישא כל מילי דאין דמו חלוק מבשרו משמע

אמר רבא שלש כריתות האמורות בדם למאי אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים ואחת לדם התמצית

הניחא לר׳ יהודה דתניא דם התמצית באזהרה ר׳ יהודה אומר בכרת

אלא לרבנן ההיא למאי אתא ואפילו לר׳ יהודה כרת נפקא ליה מן כל דם

דתניא רבי יהודה אומר דם מה תלמוד לומר כל דם

אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצא בו דם חולין ודם התמצית מנין ת״ל כל דם

אלא אימא אחד לדם חולין ואחד לדם קדשים ואחד לדם כיסוי

ואמר רבא חמשה לאוין האמורין בדם למה אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים ואחת לדם כיסוי ואחת לדם איברין ואחת לדם התמצית

א״ר אילא אכל מעשר דגן ותירוש ויצהר לוקה שלש והא אין לוקין על לאו שבכללות שאני הכא דמייתרי קראי

מכדי כתב רחמנא (דברים יד, כג) ואכלת לפני ה׳ אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך בפנים אין בחוץ לא ל״ל דכתב רחמנא (דברים יב, יז) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך לחלק

אי מההוא ה״א ה״מ בעשה אבל בלאו אימא לא אמטו להכי

דף ה עמוד א

כתב רחמנא לא תוכל לאוקמה בלאו

ועדיין לאו שבכללות הוא אם כן נימא קרא לא תוכל לאכלם בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך למ״ל ליחודי אכילה דכל חד וחד

א״ר יצחק האוכל לחם קלי וכרמל לוקה ג׳ והא אין לוקין על לאו שבכללות שאני הכא דמייתר קראי

לימא קרא לחם ונילף קלי וכרמל מיניה איכא למיפרך מה ללחם שכן נתרבה אצל חלה

נכתוב קלי ולא לכתוב לחם ונילף מקלי לחם מקלי לא אתי משום דקלי איתיה בעיניה לחם לא איתיה בעיניה כרמל מקלי לא אתי משום דקלי נתרבה אצל מנחות כרמל לא נתרבה אצל מנחות

נכתוב כרמל ונילף לחם וקלי מיניה איכא למיפרך מה לכרמל שכן לא נשתנה מברייתו מן חד לא ילפי נילף חדא מן תרין

לא נכתוב קרא לחם ונילף מקלי וכרמל איכא למיפרך מה לקלי וכרמל דאיתנהון בעיניהון לא נכתוב קרא כרמל ונילף מלחם וקלי איכא למיפרך מה ללחם וקלי שכן נתרבו אצל מנחות

אמר לך רבי יצחק לא נכתוב קרא קלי ונילף מלחם וכרמל מאי פרכת אי פרכת מה ללחם שכן נתרבה אצל חלה כרמל יוכיח ואי משום דכרמל לא נשתנה מברייתו לחם יוכיח הלכך לוקה דמייתר

ואימא קלי דמייתר מחייב חדא אכולהון מחייב חדא אם כן נכתוב קרא לחם כרמל וקלי אי נמי נכתוב קלי ולחם וכרמל אמאי כתב לקלי באמצע הכי קאמר לחם בקלי נחייב וכרמל נחייב בקלי

א״ר ינאי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך שהרי פיגול אחד מגופי תורה ולא לימדו הכתוב אלא מגזירה שוה

דאמר רבי יוחנן תני זבדא בר לוי נאמר להלן (ויקרא יט, ח) ואוכליו עונו ישא ונאמר כאן (ויקרא ז, יח) והנפש האוכלת ממנו עונה תשא מה להלן כרת אף כאן כרת

א״ר סימאי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך שהרי נותר אחד מגופי תורה ולא לימדו הכתוב אלא מג״ש

מאי היא יליף קדש קדש ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה׳ חלל וכתיב (שמות כט, לד) ושרפת את הנותר באש כי קדש וגו׳

אמר אביי לעולם אל תהי ג״ש קלה בעיניך שהרי בתו מאנוסתו הן הן גופי תורה ולא לימדה הכתוב אלא מג״ש

דאמר רבא אמר לי ר׳ יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה לאיסורא

אתיא זמה זמה לשרפה

אמר רב אשי אל תהי ג״ש קלה בעיניך שהרי נסקלים הן הן גופי תורה ולא לימדה הכתוב אלא מג״ש

דתניא נאמר כאן דמיהם בם ונאמר באוב וידעוני דמיהם בם מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה:

המפטם את השמן כו׳: ת״ר המפטם את השמן ללמוד בו למוסרו לציבור פטור לסוך חייב והסך ממנו פטור לפי שאין חייבין אלא על סיכת שמן המשחה שעשה משה בלבד

אמר מר ללמוד בו ע״מ למוסרו לציבור פטור מנלן אתיא מתכונתו מן במתכונתה דקטרת וכתיב לגבי קטרת (שמות ל, לז) לא תעשו לכם לכם הוא דאסור אבל למוסרו לציבור פטור גבי שמן נמי למוסרו לציבור פטור

ותיהדר קטרת ונילף משמן מה שמן כי מפטם לחציין פטור אף קטרת נמי כי מפטם לחציין פטור אלמה אמר רבא קטרת שפטמה לחציין חייב שמן שפטמו לחציין פטור

אמר לך רבא גבי שמן כתיב ובמתכונתו לא תעשו כמוהו הוא דאסור אבל חציו שפיר דמי גבי קטרת דכתיב והקטרת אשר תעשה כל עשייה דקטרת אפשר דמקטיר פרס שחרית ופרס בין הערבים

ת״ר שמן המשחה מר דרור ה׳ מאות קדה ה׳ מאות קנמן בשם ה׳ מאות וקנה בשם חמשים ומאתים נמצאו כולם אלף ושבעה מאות וחמשים

תנא מניינא קמ״ל תנא הא קא קשיא ליה אימא קנה בשם כקנמן בשם מה קנמן בשם מחציתו בחמשים ומאתים אף קנה בשם מחציתו חמשים ומאתים דהוו להו תרין אלפים

ואימא ה״נ אם כן נכתוב קרא קנמן בשם וקנה בשם מחצה ומחצה חמשים ומאתים

אמר ליה רב פפא לאביי כשהוא שוקל בהכרע הוא שוקל או עין בעין הוא שוקל אמר ליה רחמנא כתב בד בבד ואת אמרת בהכרע והאמר רב יהודה הקב״ה יודע הכרעות אלמא דאית בהו הכרע

אלא אמר רב יהודה דקנמן בשם אמאי מייתי מחציתו דחמש מאות חמשים ומאתים בחד זימנא וחמשים ומאתים בחד זימנא כיון דכולהון ה׳ מאות הויין נייתי ה׳ מאות בבת אחת ש״מ מדקמייתי לה לקנמן בשם בתרי זימני הכרע אית ביה והקב״ה יודע בהכרעות

ומאי בד בבד אמר רבינא שלא יניח משקל במשקל וישקול

ת״ר שמן המשחה שעשה משה במדבר משלקו העיקרין דברי ר׳ יהודה א״ל רבי יוסי והלא לסוך העיקרין אינו סיפק כיצד עושה הביאו העיקרין ושלקום במים והציף עליהן שמן המשחה וקלט את הריח וקיפחו

אמר לו ר׳ יהודה

דף ה עמוד ב

וכי נס אחד נעשה בשמן המשחה והלא נסים הרבה נעשו בו מתחלתו ועד סופו תחלתו לא היה אלא י״ב לוג ובו נמשח המשכן וכליו ואהרן ובניו כל שבעת ימי המלואים ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים וכולו קיים לעתיד לבא

שנאמר (שמות ל, לא) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם זה בגימטריא י״ב לוגין הויין

ת״ר (ויקרא ח, י) ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן וגו׳ רבי יהודה אומר שמן המשחה שעשה משה במדבר הרבה נסים נעשו בו מתחלתו ועד סופו תחלתו לא היה אלא י״ב לוגין כמה יורה בולעת כמה עיקרין בולעין כמה האור שורף ובו נמשח משכן וכליו אהרן ובניו כל ז׳ ימי המלואים

ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים ואפי׳ כהן גדול בן כ״ג טעון משיחה ואין מושחין מלך בן מלך ואם תאמר מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקת אדוניה ואת יהואש מפני עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול מאחיו שתי שנים

אמר מר ואפי׳ כ״ג בן כ״ג טעון משיחה מנלן דכתיב (ויקרא ו, טו) והכהן המשיח תחתיו מבניו נימא קרא והכהן שתחתיו מבניו מאי המשיח הא קמ״ל דאפי׳ מבניו ההוא דמשח הוי כ״ג ואי לא משח לא הוי כ״ג

אמר מר אין מושחין מלך בן מלך מנלן אמר רב אחא בר יעקב דכתיב (דברים יז, כ) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו כל הימים ירושה היא

ומפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקת אדוניה מנלן דכי אתי מחלוקת בעי משיחה ולא כל דבעי מלכא מורית ליה מלכותא אמר רב פפא אמר קרא (דברים יז, כ) בקרב ישראל בזמן ששלום בישראל

תנא אף יהוא בן נמשי לא נמשח אלא מפני מחלוקת יורם בן אחאב אמאי תיפוק ליה דמלך ראשון הוא חסורי מיחסרא והכי קתני מלכי בית דוד מושחין מלכי ישראל אין מושחין ואם תאמר מפני מה משחו יהוא בן נמשי מפני מחלוקת יורם בן אחאב

אמר מר מלכי בית דוד מושחין ואין מלכי ישראל מושחין מנלן דכתיב (שמואל א טז, יב) קום משחהו כי זה הוא זה טעון משיחה ואין אחר טעון משיחה

אמר מר מפני מחלוקת יורם ומשום מחלוקת יורם בן אחאב נמעל בשמן המשחה כדאמר רב פפא באפרסמא דכיא ה״נ באפרסמא דכיא

ואת יהואחז מפני יהויקים שהיה גדול ממנו שתי שנים ומי קשיש והכתיב (דברי הימים א ג, טו) ובני יאשיה הבכור יוחנן והשני יהויקים והשלישי צדקיהו והרביעי שלום וא״ר יוחנן הוא יהואחז הוא צדקיהו הוא שלום

אלא לעולם יהויקים קשיש ואמאי קרי ליה בכור שהוא בכור למלכות ומי מוקמינן זוטא קמי קשישא והכתיב (דברי הימים ב כא, ג) ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור ההוא ממלא מקום אבותיו הוה

אמר מר הוא שלום הוא צדקיה והא בדרי קחשיב ומאי קרי ליה שלישי שהוא שלישי לבנים ומאי קרי ליה רביעי שהוא רביעי למלכות משום דמלך יכניה קמיה בתחלה מלך יהואחז וסוף מלך יהויקים וסוף מלך יכניה וסוף מלך צדקיה

ת״ר הוא שלום הוא צדקיה ולמה נקרא שמו שלום שהיה שלם במעשיו דבר אחר שלום ששלם מלכות בית דוד בימיו ומה שמו מתניה שמו שנאמר (מלכים ב כד, יז) וימלך את מתניה דודו תחתיו ויסב שמו צדקיה

דאמר לו יה יצדיק עליך את הדין אם תמרוד בי שנאמר (דברי הימים ב לו, י) ויביאהו בבלה וכתיב (דברי הימים ב לו, יג) וגם במלך נבוכדנאצר מלך בבל מרד אשר השביעו באלהים

ומי הוה שמן המשחה והתניא משנגנז ארון נגנז צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן שקדים ופרחים

וארגז ששגרו פלשתים דורון לאלהי ישראל שנאמר (שמואל א ו, ח) ואת כלי הזהב אשר השיבותם לו אשם תשימו בארגז מצדו ומי גנזו יאשיה מלך יהודה גנזו שנאמר (דברי הימים ב לה, ג) ויאמר המלך אל הכהנים תנו את ארון הקדש

ואמר רבי אלעזר אתיא שם שם

אתיא דורות דורות

אתיא משמרת משמרת אמר רב פפא באפרסמא דכיא

ת״ר מושחין את המלכים כמין נזר ואת הכהנים כמין כי אמר רב מנשיה כמין כי יוני תני חדא בתחלה מציק שמן על ראשו ואחר כך נותן לו שמן בין ריסי עיניו ותני אחריתי בתחלה נותן לו שמן בין ריסי עיניו ואחר כך מציק לו שמן על ראשו

תנאי היא איכא למאן דאמר משיחה עדיפא ואיכא למאן דאמר יציקה עדיפא מאי טעמא דמ״ד יציקה עדיפא שנאמר (ויקרא ח, יב) ויצק משמן המשחה על ראש אהרן ומאן דאמר משיחה עדיפא קסבר שכן נתרבה אצל כלי שרת

והכתיב ויצק ולבסוף וימשח ה״ק מה טעם ויצק משום וימשח אותו לקדשו

ת״ר (תהילים קלג, ב) כשמן הטוב היורד על הראש וגו׳ כמין שתי טיפין מרגליות היו תלויות לאהרן בזקנו אמר רב כהנא תנא כשהוא מספר עולות ויושבות בעיקרי זקנו ועל דבר זה היה משה רבינו דואג שמא חס ושלום מעלתי בשמן המשחה

יצתה בת קול ואמרה (תהילים קלג, ג) כטל חרמון שיורד על הררי ציון מה טל אין בו מעילה אף שמן שיורד על זקן אהרן אין בו מעילה

ועדיין אהרן היה דואג שמא משה לא מעל ואני מעלתי יצתה בת קול ואמרה לו (תהילים קלג, א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת

ת״ר אין מושחין את המלכים אלא על המעיין כדי שתימשך מלכותן שנאמ׳ (מלכים א א, לג-לד) ויאמר המלך (אל בניהו) וגו׳ והורדתם אותו על גיחון (וגו׳) ומשח אותו שם

אמר רב אמי האי מאן דבעי לידע אי משכא שתא אי לא מייתי שרגא בהלין עשרה יומין דבין ריש שתא ליומא דכיפורי וניתלי בביתא דלא נשיב זיקא אי משיך נהוריה נידע דמסיק שתיה

ומאן דבעי נעביד עיסקי ובעי דנידע אי מצלח עיסקי אי לא נירבי תרנגולא אי שמין ושפר נידע דמצלח

האי מאן דבעי ניפוק באורחא ובעי דנידע אי הדר לביתיה ניעול ניקום בביתא דבהתא אם חזי

דף ו עמוד א

בבואה לבבואה דבבואה נידע דאתי לביתיה ולאו מילתא היא דילמא חלשא דעתיה ומתרע מזליה

אמר אביי השתא דאמרת סימנא מילתא היא יהא רגיל איניש למיכל ריש שתא קרא ורוביא כרתי סילקא ותמרי

א״ל רב משרשיא לבניה כי בעיתו למיזל למגמר קמיה רבכון גרוסו מעיקרא מתני׳ והדר עולו קמי רבכון וכי יתביתו קמי רבכון חזו לפומיה דרבכון שנאמר (ישעיהו ל, כ) והיו עיניך רואות את מוריך וכי גריסיתו שמעתא גרוסו על מיא דכי היכי דמשכי מיא תמשוך שמעתכון

אקילקי דמתא מחסיא ולא אפדני דפומבדיתא טב גילדנא סריא למיכל מכותחא דרמי כיפי

(שמואל א ב, א) ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי בה׳ רמה קרני רמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם שאול ויהוא שנמשחו מן הפך לא נמשכה מלכותם:

המפטם את הקטרת: ת״ר המפטם את הקטרת ללמד בה או למוסרה לציבור פטור להריח בה חייב והמריח בה פטור אלא שמעל

ומי איכא מעילה והאמר ר״ש בן פזי א״ר יהושע ב״ל משום בר קפרא קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה

ריח אחר שתעלה תמרתו אין בו משום מעילה [שהרי] אין לך דבר אחר שנעשה מצותו ומועלין בו

אלמה לא והרי תרומת הדשן דנעשית מצותה ומועלין בה

משום דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובים הבאים כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדים

הניחא לרבנן אלא לר׳ דוסא מאי איכא למימר דתניא (ויקרא טז, כג) והניחם שם מלמד שטעונין גניזה

רבי דוסא אומר כשירין הן לכהן הדיוט ומה תלמוד לומר והניחם שם שלא ישתמש בהן ביום הכפורים אחר

משום דהוי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין תרומת הדשן מאי היא דתניא (ויקרא ו, ג) ושמו אצל המזבח מלמד שטעונין גניזה עגלה ערופה מאי היא דתניא (דברים כא, ד) וערפו שם את העגלה בנחל מלמד שטעונין גניזה

ולמ״ד שני כתובין הבאים כאחד מלמדין הכא ודאי אין מלמדין משום דהוי תרי מיעוטי בתרומת הדשן כתיב ושמו הדין אין מידי אחרינא לא גבי עגלה ערופה כתיב הערופה ערופה אין מידי אחרינא לא

ת״ר פיטום הקטרת הצרי והציפורן והחלבנה והלבונה משקל שבעי׳ של שבעים מנה מור וקציעה שיבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה הקושט שנים עשר קילופה שלשה וקנמון תשעה בורית כרשינה תשעה קבין יין קפריסין סאין תלתא קבין יין קפריסין סאין תלתא אם אין לו יין קפריסין מביא חמר חיוריין עתיק מלח סדומית רובע מעלה עשן כל שהוא ר׳ נתן אומר אף כיפת הירדן כל שהוא

ואם נתן בה דבש פסלה חיסר אחת מכל סממניה חייב מיתה רש״א הצרי אינו אלא שרף [הנוטף] מעצי הקטף בורית כרשינה ששפין בה את הציפורן כדי שתהא נאה יין קפריסין ששורין בו את הציפורן כדי שתהא עזה והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין מכניסין מי רגלים למקדש

מסייע ליה לר׳ יוסי בר״ח דאמר (שמות ל, לב) קדש היא קדש תהיה לכם כל מעשיה לא יהו אלא בקדש

מיתיבי המקדיש נכסיו והיו בה דברים הראויין לקרבנות הציבור ינתנו לאומנין בשכרן

הני דברים הראויין מאי נינהו אי בהמה וחיה תנא ליה אי יינות שמנים וסלתות תנא ליה אלא לאו קטרת

א״ר אושעיא באותה הניתנת לאומנים בשכרן דתניא מותר הקטרת מה היו עושין בה היו מפרישין (ממנה) שכר האומנין ומחללין אותה על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרים ולוקחין אותה מתרומה חדשה

מתקיף לה רב יוסף הא בכולהו מותרות תני חוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה והכא לא תני

אלא אמר רב יוסף באחד מסממני הקטרת

ת״ר קטרת היתה נעשית שס״ח מנה שס״ה כנגד ימות החמה שלשה מנין יתירין שמהן מכניס כהן גדול מלא חפניו ביום הכיפורים והשאר ניתנת לאומנין בשכרן

כדתניא מותר הקטרת מה היו עושין בה מפרישין (ממנה) שכר האומנין ומחללין אותה על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומת הלשכה

דף ו עמוד ב

תנו רבנן מותר הקטרת אחת לששים או לשבעים שנה היו מפטמין אותה לחצאין לפיכך יחיד שפיטם לחצאין חייב דברי רבן שמעון בן גמליאל שאמר משום הסגן

אבל שליש ורביע לא שמעתי וחכמים אומרים בכל יום מתקן במתכונתה והיה מכניס

מסייע ליה לרבא דאמר רבא שמן המשחה שפטמו לחצאין חייב דכתיב (שמות ל, לז) והקטרת אשר תעשה כל שתעשה והא אפשר דעבדה פרס בשחרית ופרס בין הערבים

ת״ר היו מחזירין אותה למכתשת פעמים בשנה בימות החמה פזורה שלא תתעפש בימות הגשמים צבורה כדי שלא תפוג ריחה וכשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק דברי אבא יוסי בן יוחנן

ושלש מנין יתירין שמהן כ״ג מכניס מלא חפניו ביוה״כ נותן אותה למכתשת בערב יוה״כ ושוחקן יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה כדתניא (ויקרא טז, יב) דקה מה ת״ל והלא כבר נאמר (שמות ל, לו) ושחקת ממנו הדק מה ת״ל דקה כדי שתהא דקה מן הדקה

אמר מר כשהוא שוחק אומר היטב הדק הדק היטב מסייע ליה לר׳ יוחנן דאמר ר״י כשם שהדיבור רע ליין כן הדיבור יפה לבשמים

א״ר יוחנן י״א סממנין נאמרו לו למשה בסיני אמר רב הונא מאי קראה (שמות ל, לד) קח לך סמים תרי נטף ושחלת וחלבנה הא חמשה וסמים אחריני חמשה הא עשרה ולבונה זכה חד הא חד סרי

ואימא סמים כלל נטף ושחלת וחלבנה פרט סמים חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שקיטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקיטר ועולה וריחו נודף

וכ״ת א״כ לכתוב קרא חד פרטא לאיי מיצרך צריכי דאי כתב נטף ה״א מין אילן אין אבל גידולי קרקע לא מש״ה כתב ושחלת ואי כתב ושחלת ה״א גידולי קרקע אין אבל מין אילן אימא לא משום הכי כתב נטף

וחלבנה לגופיה אתא מפני שריחה רע א״כ מקח לך נפקא ליה

ואימא סמים בתראי תרין נינהו כסמים קדמאי א״כ נכתוב סמים סמים בהדי הדדי וסוף נכתוב נטף ושחלת וחלבנה

דבי רבי ישמעאל תני סמים כלל נטף שחלת וחלבנה פרט סמים חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שקיטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקיטר ועולה וריחו נודף

או אינו אלא כלל בכלל ראשון ופרט בפרט ראשון אמרת לאו הא אין לך עליך לדון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון

אמר מר או אינו אלא כלל בכלל ראשון ופרט בפרט ראשון אמרת לאו הא אין עליך לדון מאי קושיא הכי קא קשיא ליה סמים בתראי תרי כי סמים קדמאי תרין הדר ושני כדשנין דא״כ נכתוב קרא סמים סמים נטף ושחלת וחלבנה

ומאי פרט בפרט ראשון הכי קא קשיא ליה מיני אילנות ילפי מן נטף וגידולי קרקע ילפי משחלת ולילפי נמי מלבונה זכה דאייתי בחד צד דניתי דבר שריחו נודף ואע״פ שאין קוטר ועולה

הדר אמר א״כ נכתוב קרא ללבונה זכה במיצעי ותילף מינה

אי כתביה לבונה זכה במיצעי הויין תרי עשר אם כן נכתוב קרא לבונה זכה במיצעי וחלבנה לבסוף ריש לקיש אמר מגופה מה לשון קטרת דבר שקוטר ועולה

א״ר חנא בר בזנא א״ר שמעון חסידא כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטרת אביי אמר מהכא (עמוס ט, ו) ואגודתו על ארץ יסדה:

והסך בשמן המשחה: ת״ר הסך בשמן המשחה לבהמה וכלים פטור לעובדי כוכבים ולמתים פטור בשלמא בהמה וכלים דכתיב (שמות ל, לב) על בשר אדם לא ייסך ובהמה וכלים לאו אדם הוא מתים נמי פטור דכיון דמית ליה מת מיקרי ולאו אדם אלא עובדי כוכבים אמאי פטור הא אדם נינהו

לאיי דכתיב (יחזקאל לד, לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם

והכתיב (במדבר לא, מו) ונפש אדם ששה עשר אלף א״ל ההוא לאפוקי בהמה

והכתיב (יונה ד, יא) ואני לא אחוס על נינוה וגו׳ ההוא לאפוקי בהמה

ואיבעית אימא כדקתני תנא קמיה דר״א כל שישנו בסך ישנו בבל ייסך וכל שאינו בסך אינו בבל ייסך

תניא אידך הסך בשמן המשחה לבהמה וכלים לעובדי כוכבים ומתים פטור למלכים ולכהנים ר״מ מחייב ור׳ יהודה פוטר וכמה יסוך ויהא חייב ר׳ מאיר אומר כל שהוא רבי יהודה אומר כזית והאמר ר״י פטור כי פטר ר׳ יהודה גבי מלכים וכהנים גבי הדיוט מחייב

ר״מ ור׳ יהודה במאי פליגי א״ר יוסף בהא פליגי ר״מ סבר על בשר אדם לא ייסך כתיב וכתיב (שמות ל, לג) ואשר יתן ממנו על זר מה סיכה כל שהוא אף נתינה כל שהוא

ורבי יהודה סבר ילפינן נתינה דעל זר מנתינה דעלמא מה נתינה דעלמא כזית אף נתינה דעל זר כזית אבל סיכה למימשח מלכים וכהנים דברי הכל כל שהוא

וא״ר יוסף במאי פליגי רבי מאיר ורבי יהודה גבי מלכים וכהנים ר״מ סבר ואשר יתן ממנו על זר כתיב ומלך וכהן השתא זרים נינהו ורבי יהודה סבר בעינן עד דאיכא זר מתחלתו ועד סופו ומלך וכהן מעיקרא לאו זרים הוו

א״ר איקא בריה דרב אמי ואזדו לטעמייהו דתניא

דף ז עמוד א

בת כהן שנישאת לישראל ואכלה בתרומה משלמת הקרן ואינה משלמת את החומש ומיתתה בשריפה

ניסת לאחד מן הפסולין משלמת קרן וחומש ומיתתה בחנק דברי ר״מ

וחכמים אומרים אחת זו ואחת זו משלמת הקרן ואינה משלמת החומש ומיתתה בשריפה

אמר רב יוסף מחלוקת בנתינת שמן המשחה ובשינויי דשנינן אבל נתינה דעלמא דברי הכל כזית

גופא תני תנא קמיה דר׳ אלעזר כל שישנו בסך ישנו בבל ייסך וכל שאינו בסך אינו בבל ייסך א״ל שפיר קאמרת לא ייסך כתיב וקרי ביה לא יסיך

תני רב חנניה קמיה דרבא מנין לכהן גדול שנטל משמן המשחה שעל ראשו ונתן על בני מעיו מנין שהוא חייב שנאמר (שמות ל, לב) על בשר אדם לא ייסך א״ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי מ״ש מהא דתניא כהן שסך בשמן של תרומה בן בתו ישראל מתעגל בו ואינו חושש

א״ל התם (ויקרא כב, ט) ומתו בו כי יחללוהו כתיב כיון דחלליה הא איתחיל אבל גבי שמן המשחה כתיב (במדבר ו, ז) כי נזר גו׳ אלהיו עליו שמן משחה קרייה רחמנא דאע״ג דאיתא עליו לא איתחיל:

על אלו חייבין על זדונו כו׳: קתני חוץ ממטמא מקדש וקדשיו ממאי מפיק ליה הכי קתני חוץ ממטמא מקדש וקדשיו שאין מביא אשם תלוי

וניתני נמי חוץ ממי שעבר עליו יום הכיפורים שאין מביא אשם תלוי אמר ר״ל כי קתני היכא דאיתיה לחטאת ורחמנא פטריה עבר עליו יום הכיפורים ליתיה לחטאת דקא כפר ליה

ר׳ יוחנן אמר במבעט דקאמר אין יום הכפורים מכפר דאי הדר ביה בתר יום הכיפורים בעי לאיתויי אשם תלוי ור״ל סבר מבעט נמי מכפר עליה יום הכיפורים

ובפלוגתא האומר לא יתכפר לי חטאתי אביי אמר אינה מכפרת רבא אמר מכפרת היכא דאמר לא תיקרב דכולי עלמא לא פליגי דלא מכפרת דכתיב יקריב אותו לרצונו כי פליגי דאמר תיקרב ולא תכפר אביי אמר אין מכפרת דהא אמר לא תכפר רבא אמר מכפרת כיון דאמר תיקרב כפרה ממילא אתי

והדר ביה רבא כדתניא יכול יהא יום הכיפורים מכפר על שבין ועל שאין שבין ודין הוא ומה חטאת ואשם מכפרין ויוה״כ מכפר מה חטאת ואשם אין מכפרין אלא על השבין אף יוה״כ אין מכפר אלא על השבין

לא אם אמרת בחטאת ואשם שאין מכפרין על המזיד כשוגג תאמר ביוה״כ שמכפר על המזיד כשוגג והואיל ומכפר על המזיד כשוגג מכפר על שבין ועל שאין שבין ת״ל (ויקרא כג, כז) אך חלק

מאי שבין ושאין שבין אלימא שבין שוגג לא שבין מזיד הא קתני לא אם אמרת בחטאת ואשם כו׳

אלא כי הא דעולא א״ר יוחנן אכל חלב והפריש קרבן והמיר דתו וחזר בו הואיל ונדחה ידחה

נהי דאידחי קרבן גברא בר כפרה הוא אלא שבין דאמר יכפר עלי חטאתי שאין שבין דאמר לא תכפר עלי חטאתי ש״מ

ורמינהי יכול לא יהא יום הכפורים מכפר אלא על שנתענה בו ולא עשה בו מלאכה וקראו מקרא קודש לא נתענה בו ועשה בו מלאכה ולא קראו מקרא קודש יכול לא יהא יום כיפורים מכפר ת״ל (ויקרא כג, כז) יוה״כ הוא מ״מ ותרוייהו סתם סיפרא הוא קשיין אהדדי

אמר אביי לא קשיא הא רבי אליבא דרבי יהודה הא רבי אליבא דידיה דתניא רבי אומר כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה ובין לא עשה תשובה יוה״כ מכפר

חוץ מפורק עול ומגלה פנים בתורה ומפר ברית בשר שאם עשה תשובה יוה״כ מכפר ואם לאו אין יוה״כ מכפר

רבא אמר הא והא רבי אליבא דנפשיה ומודה רבי בעבירות דיוה״כ גופיה דלא מכפר דאי לא תימא הכי כרת דיוה״כ לרבי כיון דבכל שעתא ושעתא מכפר היכי משכחת לה

ומאי קושיא דילמא דעבד עבידתא כולי ליליא ובהדי עמוד השחר מית דלא הוה ימא דלכפר ליה תינח כרת דליליא כרת דיממא היכי משכחת לה

ומאי קושיא דילמא בהדי דקאכל נהמא חנקתיה אומצא ומית דלא הוה ליה שהות ביממא דלכפר ליה אי נמי דעבד עבידתיה סמוך לשקיעת החמה אי נמי בהדי דעביד עבידתיה פסקיה מרא לשקיה ומית דלא הוה ליה שהות ביממא דלכפר ליה:

וחכמים אומרים אף המגדף כו׳: מאי אף המגדף שאין בו מעשה

רבנן שמעו לר׳ עקיבא דתני בעל אוב ולא תני ידעוני אמרו ליה מאי שנא דלא מייתי קרבן משום דלית ביה מעשה מגדף נמי לית ביה מעשה

ת״ר מגדף מביא קרבן הואיל ונאמר בו כרת דברי ר״ע ואומר (ויקרא כד, טו) ונשא חטאו וכללא הוא כל היכא דכתיב ביה כרת מייתי קרבן והא פסח ומילה דכתיב בהו כרת ולא מייתי קרבן

דף ז עמוד ב

הכי קאמר מגדף מביא קרבן הואיל ובא בו כרת במקום קרבן דברי ר״ע קסבר מיגו דבעי מכתב כרת בעלמא וכתיב כרת במקום קרבן שמע מינה מייתי קרבן

ואומר (במדבר ט, יג) חטאו ישא אתא לרבנן והכי קאמר ר״ע לרבנן אמריתו מגדף לית ביה מעשה מהו מגדף מברך את השם אלא כרת דכתיב למאי אתא

אמרי ליה ליתן כרת למקלל דכתיב במקלל ((במדבר ט, יג) חטאו ישא האיש ההוא) וכתיב בפסח שני (במדבר ט, יג) חטאו ישא מה להלן כרת אף כאן כרת

ת״ר (במדבר טו, ל) את ה׳ מגדף איסי בן יהודה אומר כאדם האומר לחבירו גירפתה הקערה וחיסרתה קסבר מגדף מברך את השם הוא

ר׳ אלעזר בן עזריה אומר כאדם האומר לחבירו גירפתה הקערה ולא חיסרתה קסבר מגדף היינו עובד ע״ז

תניא אידך את ה׳ רבי אלעזר בן עזריה אומר בעובד ע״ז הכתוב מדבר וחכמים אומרים לא בא הכתוב אלא ליתן כרת למברך השם:

מתני׳ יש מביאות קרבן ונאכל ויש מביאות קרבן ואינו נאכל ויש שאינם מביאות

מביאות קרבן ונאכל המפלת כמין בהמה חיה ועוף דר״מ וחכ״א עד שיהא בו מצורת אדם

המפלת סנדל או שיליא או שפיר מרוקם והיוצא מחותך וכן שפחה שהפילה מביאה קרבן ונאכל

ואלו מביאות ואינן נאכלות המפלת ואין יודע מה הפילה ושתי נשים שהפילו אחת ממין פטור ואחת ממין חובה א״ר יוסי אימתי בזמן שהלכו זה למזרח וזה למערב אבל אם היו שתיהן עומדות שתיהן מביאות קרבן ונאכל

אלו שאין מביאות המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנינים המפלת כמין דגים וחגבים ושקצים ורמשים המפלת יום ארבעים ויוצא דופן ר׳ שמעון מחייב ביוצא דופן:

גמ׳ שפחה מנלן דת״ר (ויקרא יב, ב) בני ישראל אין לי אלא בני ישראל גיורת ושפחה מנין ת״ל (ויקרא יב, ב) אשה

מאי וכן שפחה ס״ד אמינא כי אמרינן כל מצות שהאשה חייבת בה עבד חייב בה ה״מ בדבר ששוה בין איש ובין אשה אבל יולדת דבנשים איתא באנשים ליתא אימא לא תחייב שפחה אהכי תנא שפחה׃

אלו מביאין קרבן כו׳׃ מאי עבדין מייתין תרוייהו חד קרבן ודאי וחטאת עוף ספק ומתני

ומי אית ליה לר׳ יוסי תנאה והתנן רבי שמעון אומר מביאות שניהן חטאת אחת רבי יוסי אומר אין שניהן מביאות חטאת אחת אלמא לר׳ יוסי לית ליה תנאה

אמר רבא מודה ר׳ יוסי במחוסר כפרה וכן כי אתא רבין אמר ר׳ יוחנן מודה רבי יוסי במחוסר כפרה

מ״ט התם בעי גברא ידיעה דכתיב (ויקרא ד, כג) או הודע אליו חטאתו הילכך לא מתיין ומתני אבל הכא כי מתיין נשים קרבן לאישתרויי באכילת קדשים

כדתני סיפא דההיא רבי יוסי אומר כל חטאת שהיא באה על חטא אין שתים מביאות אותה׃

אלו שאין מביאות כו׳ ר׳ שמעון מחייב ביוצא דופן׃ מ״ט דר״ש אמר ר״ל אמר קרא (ויקרא יב, ה) ואם נקבה תלד לרבות לידה אחרת מאי היא יוצא דופן

ורבנן מ״ט א״ר מני בר פטיש (ויקרא יב, ב) אשה כי תזריע וילדה עד שתלד ממקום שמזרעת׃

מתני׳ המפלת לאור שמונים ואחד ב״ש פוטרין מן הקרבן וב״ה מחייבין

אמרו ב״ה לב״ש מ״ש אור שמונים ואחד מיום שמונים ואחד אם שיוה לו לטומאה לא ישוה לו לקרבן

אמרו להם ב״ש לא אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד שכן יצאה לשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן תאמר במפלת לאור שמונים ואחד שלא יצאה לשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן

אמרו להן ב״ה והלא המפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת תוכיח שלא יצאה לשעה שהיא ראויה להביא בהו קרבן וחייבת קרבן

אמרו להן ב״ש לא אם אמרתם יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת שאף על פי שאינן ראוי לקרבן יחיד ראוי לקרבן ציבור תאמר במפלת לאור שמונים (יום) ואחד שאין הלילה ראוי לא לקרבן יחיד ולא לקרבן ציבור

והדמים אינן מוכיחים שהמפלת בתוך מלאת דמיה טמאים ופטורה מן הקרבן׃

דף ח עמוד א

גמ׳ תניא אמרו להן ב״ה לב״ש הרי הוא אומר (ויקרא יב, ו) לבת לרבות אור שמונים ואחד

ר׳ הושעיא הוה שכיח קמיה דבר קפרא שבקיה ואתא קמיה דרבי חייא יומא חד פגע ביה בעא מיניה זב שראה ג׳ ראיות בליל ח׳ מה ב״ה אומרים בדבר זה

טעמייהו דב״ה במפלת בלילה משום דכתיב לבת אבל זב שראה ג׳ ראיות בליל ח׳ פטרי דלא מייתרי קראי או דלמא לא שנא

א״ל בר קפרא מה בבלי אומר בדבר זה אישתיק רבי הושעיא לא אמר כלום א״ל בר קפרא צריכין לדברי עייא נחזור על הראשונות הרי הוא אומר לבת לרבות אור שמונים ואחד

נימא כתנאי זב שראה ג׳ ראיות בליל ח׳ תני חדא מביא ותניא אידך אינו מביא מאי לאו תנאי היא דהא דתניא מביא קסבר לילה אין מחוסר זמן והדתני אין מביא קסבר לילה מחוסר זמן

אמר רב הונא בר אחא א״ר אלעזר הני תנאי סברי לילה מחוסר זמן והא דתניא מביא בזב בעל ב׳ ראיות והדתניא אין מביא בזב בעל ג׳ ראיות

זב בעל ב׳ ראיות מאי למימרא הא קמ״ל דוקא ראה בליל ח׳ אבל ביממא דז׳ לא קסבר כל ראייה שסותרת אין מביאה לידי קרבן

אמר רבא אמאי אוקימתא להא דתניא אין מביא בזב בעל ג׳ ראיות ליתנייה גבי חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה לא פסיקא דא״ר יוחנן ראה אחת בלילה וב׳ ביום מביא ב׳ בלילה ואחת ביום אין מביא

אמר רב יוסף תדע דאחת בלילה וב׳ ביום מביא דהא ראייה ראשונה שכבת זרע בעלמא ואילו חזי תרתין אחרנייתא מצטרפי להו

אמר רב ששת בריה דרב אידי מידי איריא ראייה ראשונה של זב חזייה בזמן חיובא אחת בלילה כיון דלאו בזמן חיובא חזייה אי לאו דאשמעינן רבי יוחנן דמצטרף ה״א לא תצטרף

ומי א״ר יוחנן לילה מחוסר זמן

והאמר חזקיה נטמא ביום מביא בלילה אין מביא ור׳ יוחנן אמר אפי׳ בלילה מביא

כי קא״ר יוחנן ב׳ בלילה ואחת ביום אין מביא לדברי האומר מחוסר זמן

לדברי האומר פשיטא ראה אחת בלילה וב׳ ביום איצטריכא ליה מהו דתימא כיון דלאו בזמן חיובא קחזי ליה לא תצטרף קמ״ל:

מתני׳ האשה שיש עליה ספק ה׳ לידות וספק ה׳ זיבות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ה׳ זיבות ודאות וה׳ לידות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים והשאר עליה חובה

מעשה שעמדו קינין בירושלים בדינר זהב אמר רבן שמעון בן גמליאל המעון הזה לא אלין הלילה עד שיהיה בדינרין בסוף נכנס לב״ד ולמד האשה שיש עליה ה׳ לידות ודאות ה׳ זיבות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ועמדו קינין ביום ההוא ברבעתים:

גמ׳ ת״ר ה׳ לידות ודאי ה׳ זיבות ספק או ה׳ לידות ודאי וה׳ לידות ספק מביאה ב׳ קינין אחת על הודאי ואחת על הספק של ודאי נאכלת והשאר עליה חובה של ספק אין נאכלת ואין השאר עליה חובה

ר׳ יוחנן בן נורי אומר על ודאי תאמר על האחרונה ותפטר של ספק אם יש ודאי ביניהן תאמר על הודאי ותפטר ואם לאו תאמר על אחד מהן ותפטר ר״ע אומר בין על הודאי בין על הספק תאמר על אחת מהן ותפטר

א״ל רב נחמן בר יצחק לרב פפא אימא לך משמיה דרבא הני תנאי במאי פליגי דר׳ יוחנן בן נורי מדמי להון לחטאת דמאן דחייב ה׳ חטאות עד דמייתי כולהון וסוף מכפר ליה ה״נ ל״ש

ור״ע מדמי להון לטבילין דמאן דמחייב ה׳ טבילות כיון דטביל חדא זימנא איטהר ה״נ ל״ש

א״ל רב פפא אי ס״ד ר׳ יוחנן בן נורי לחטאת מדמי להן אמאי של ספק תאמר על אחת מהן ותפטר אילו מאן דמחייב

דף ח עמוד ב

חמש אשמות תלויין כי מייתי חד מי מיפטר והתניא זה הכלל כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות

אלא דכולי עלמא לטבילות מדמי להון ובחוששין לפשיעה קמיפלגי רבי יוחנן בן נורי סבר חיישינן לפשיעה ורבי עקיבא סבר לא חיישינן לפשיעה:

הדרן עלך שלשים ושש

מתני׳ **ארבעה** מחוסרי כפרה וארבעה מביאין על הזדון כשוגג

ואלו הן מחוסרי כפרה הזב והזבה והיולדת והמצורע

רבי אליעזר בן יעקב אומר גר מחוסר כפרה עד שיזרוק עליו הדם נזיר ליינו ותגלחתו וטומאתו:

גמ׳ מאי שנא זב וזבה דמני להון בתרין משום דחלוקה טומאתו דזב לא מטמא באונס וזבה לא מטמאה בראיות כבימים

דתניא (ויקרא טו, ב) מבשרו ולא מחמת אונסו (ומי טמא) בראיות כבימים דתניא תלה הכתוב את הזכר בראיות ואת הנקבה בימים וזבה מטמאה באונס ולא מטמאה בראיות כבימים

מצורע ומצורעת נמי חלוקה טומאתן דמצורע טעון פריעה ופרימה דכתיב (ויקרא יג, מה) בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ואסור בתשמיש המטה

ומצורעת אינה טעונה פריעה ופרימה דתניא אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר (ויקרא יג, מה) והצרוע הרי כאן שנים

אם כן מה ת״ל איש נתקו הכתוב מענין של מעלה לענין של מטה לומר איש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת ומותרת בתשמיש המטה שנאמר (ויקרא יד, ח) וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים ולא מחוץ לאהלה

הלכך נמנינהו בתרין זב וזבה עיקר טומאתן חלוקה מצורע ומצורעת אין עיקר טומאתן חלוקה האי והאי כגריס הוא:

ר״א בן יעקב אומר גר מחוסר כו׳: ות״ק מאי טעמא לא תני גר כי קתני מדעם דמישרי למיכל בקדשים גר כי קא מייתי קרבן לאכשורי נפשיה למיעל בקהל

ונזיר מאי טעמא לא תני סוף סוף נזיר נמי כי מייתי קרבן לאישתרויי למישתי יין דחולין הוא

ור״א דקתני נזיר למישרי נפשיה ניתני נמי נזיר טמא כי קא מייתי קרבן למיחל עליה נזירות בטהרה הוא

תנו רבנן גר מעוכב לאכול בקדשים עד שיביא קינו הביא פרידה אחת שחרית אוכל בקדשים לערב כל הקינין שבתורה אחד חטאת ואחד עולה כאן שתיהן עולות

הביא חובתו מן הבהמה יצא עולה ושלמים יצא מנחה ושלמים לא יצא לא אמרו קן אלא להקל

מאי שנא מנחה ושלמים דלא יצא דכתיב (במדבר טו, יד) כאשר תעשו כן יעשה מה אתם עולה ושלמים אף גר עולה ושלמים

א״כ חובתו אחת מן הבהמה לא תיסגי עליה בגוויה דהכתיב כאשר תעשו כן יעשה אר״פ יש לומר לעוף איתרבי לעולת בהמה לא כל שכן

אי הכי אפילו מנחה נמי מיעט קרא כן

ועוף היכא איתרבי דת״ר כאשר תעשו כן יעשה מה אתם עולה ושלמים אף הוא עולה ושלמים שנא׳ (במדבר טו, טו) ככם כגר מנין לרבות את העוף ת״ל (במדבר טו, י) אשה ריח ניחוח לה׳ איזה דבר שכולו לה׳ הוי אומר עולת העוף

דף ט עמוד א

יכול שאני מרבה אפילו מנחה ת״ל כן

תניא אידך (במדבר טו, יד) יעשה אשה ריח ניחוח לה׳ שומע אני כל שעולה לאשים אפילו מנחה ת״ל (במדבר טו, יד) כאשר תעשו כן יעשה מה אתם מיני דמים אף הם מיני דמים

אי מה אתם עולה ושלמים אף הם עולה ושלמים ת״ל (במדבר טו, טו) ככם כגר יהיה לכם הקשתיו ולא (לדבר אחר) לקרבנותיכם

רבי אומר ככם כאבותיכם מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים

להביא פרידה אחת א״א שלא מצינו בכל התורה כולה: לא אמרו קן אלא להקל עליו:

ולא והתניא (ויקרא א, ה) והקריבו מה ת״ל לפי שנאמר בתורים (ויקרא א, ה) והקריב שומע אני האומר הרי עלי עולת העוף לא יפחות משני פרידין ת״ל והקריבו אפי׳ פרידה אחת חובה מיהא לא אשכחן

והאיכא יולדת דמתיא בן יונה או תור לחטאת משום דאיכא כבש בהדה

אמר מר מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא כו׳ בשלמא מילה דכתיב (יהושע ה, ה) כי מולים היו כל העם היוצאים אי נמי מהכא (יחזקאל טז, ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי וגו׳

הרצאת דמים דכתיב (שמות כד, ה) וישלח את נערי בני ישראל אלא טבילה מנלן דכתיב (שמות כד, ו) ויקח משה חצי הדם ויזרק על העם ואין הזאה בלא טבילה

אלא מעתה האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים אמר רב אחא בר יעקב (במדבר טו, יד) וכי יגור אתכם גר אשר בתוככם וגו׳

ת״ר גר בזמן הזה צריך שיפריש רובע לקינו אר״ש כבר נמנה עליו רבן יוחנן בן זכאי ובטלה מפני התקלה אמר רב אידי בר גרשום אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר״ש

ואיכא דמתני לה על הדא דת״ר גר תושב מותר לעשות מלאכה בשבת לעצמו כישראל בחולו של מועד

ר״ע אומר כישראל בי״ט ר׳ יוסי אומר גר תושב עושה בשבת לעצמו כישראל בחול רש״א ואחד גר תושב ואחד [עובד כוכבים] עבד ואמה התושבים עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול׃

מתני׳ אלו מביאין על הזדון כשוגג הבא על שפחה ונזיר שנטמא ושבועת העדות ושבועת הפקדון

חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה וחמשה מביאין קרבן עולה ויורד אלו מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה הבא על שפחה ביאות הרבה ונזיר שנטמא טומאות הרבה׃

גמ׳ הבא על השפחה מנלן

דת״ר (ויקרא יט, כב) וכפר עליו הכהן באיל האשם על חטאתו אשר חטא מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה (באיל האשם) (ויקרא יט, כב) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא לעשות (שוגג כמזיד)׃

נזיר שנטמא׃ מנלן

דכתיב (במדבר ו, ט) וכי ימות מת עליו בפתע פתאום פתע זה שוגג וכן הוא אומר (במדבר לה, כב) אם בפתע בלא איבה הדפו פתאום זה אונס וכן הוא אומר (במדבר יב, ד) ויאמר ה׳ פתאום אל משה

תניא אידך פתאום זה מזיד וכן הוא אומר (משלי כב, ג) ערום ראה רעה ונסתר ופתאים עברו ונענשו

נכתוב קרא פתאום דמשמע שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס מזיד ואונס כדאמר ומשמע נמי שוגג דכתיב (משלי יד, טו) פתי יאמין לכל דבר ולא נכתוב קרא פתע

אי כתב קרא פתאום דמשמע שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס ה״א כי מייתי קרבן בשוגג מידי דהוי אתורה כולה אבל אונס ומזיד אימא לא

כתב רחמנא פתע דשוגג הוא לגלויי עליה דפתאום דאונס ומזיד הוא דאפי׳ הכי חייב רחמנא׃

שבועת העדות׃ מנלן דת״ר בכולן נאמר ונעלם כאן לא נאמר ונעלם לחייב על (השוגג כמזיד)׃

שבועת הפקדון׃ מנלן יליף תחטא תחטא משבועת העדות׃

חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה׃ קתני הבא על השפחה ביאות הרבה מנלן

דת״ר וכפר עליו הכהן באיל האשם על חטאתו אשר חטא מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה (באיל האשם) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא לעשות מזיד כשוגג

והא קרא כי כתיב במזיד כתיב אלא אימא לעשות שוגג כמזיד

בעא מיניה רבי חנינא טירנאה מר׳ יוחנן הבא על חמש שפחות חרופות בהעלם אחת מהו חייב על כל אחת ואחת או אינו חייב אלא אחת אמר ליה חייב על כל אחת ואחת

מאי שנא מחמש העלמות בשפחה אחת א״ל אין שפחה אחת גופין מוחלקין ה׳ שפחות גופין מוחלקין

ומנלן דגבי שפחה גופין מוחלקין אמר ליה לאו אמרת גבי עריות ואשה לחלק על כל אשה ואשה גבי שפחה נמי כתיב (ויקרא יט, כ) אשר ישכב את אשה שכבת זרע

דף ט עמוד ב

והיא שפחה לחלק על כל שפחה ושפחה:

נזיר שנטמא טומאות הרבה: מאן תנא

אמר רב חסדא רבי יוסי בר׳ יהודה היא דאמר נזירות דטהרה משביעי הוא דחיילא עליה ומשכחת לה כגון שנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי וכיון דלא יצא שעה הראויה להקריב בה קרבן אינו חייב אלא קרבן אחד

דאי רבי כיון דאמר רבי נזירות דטהרה עד שמיני לא חיילא עליה אי דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי כולה טומאה אריכתא היא

אי דנטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני כיון דיצאת שעה שראוייה להקריב קרבן מחייב על כל אחת ואחת אלא ש״מ ר׳ יוסי ברבי יהודה

ומאי דרבי יוסי בר׳ יהודה דתניא (במדבר ו, יא) וקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו דברי רבי

ר״י בר׳ יהודה אומר ביום תגלחתו:

מתני׳ המקנא לאשתו ע״י אנשים הרבה ומצורע שנתנגע נגעים הרבה

הביא ציפרין ונתנגע לא עלו לו עד שיביא חטאתו רבי יהודה אומר עד שיביא אשמו:

גמ׳ מנלן דכתיב (במדבר ה, כט) זאת תורת הקנאות תורה אחת לקנויין הרבה:

מצורע שנתנגע נגעים הרבה כו׳: מנלן דכתיב (ויקרא יד, לב) זאת תורת המצורע תורה אחת למצורעים הרבה:

הביא ציפרין ונתנגע לא עלו לו עד שיביא חטאתו רבי יהודה אומר עד שיביא אשמו:

והאמרת אין מביא אלא קרבן אחד חסורי מחסרא והכי קתני הביא ציפרין ונתנגע אין מביא אלא קרבן אחד ולאקבועי בעניות ובעשירות לא מיקבע עד שיביא חטאת רבי יהודה אומר עד שיביא אשמו

תנן התם מצורע שהביא אשמו והעשיר הכל הולך אחר חטאת דברי ר״ש רבי יהודה אומר הכל הולך אחר אשם תניא ר״א בן יעקב אומר הכל הולך אחר ציפרין

אמר רב יהודה אמר רב שלשתן מקרא אחד דרשו (ויקרא יד, לב) אשר לא תשיג ידו בטהרתו ר״ש סבר דבר המכפרו ר׳ יהודה סבר דבר המכשירו ר׳ אליעזר בן יעקב אומר דבר הגורם לו טהרה ומאי נינהו ציפרין:

מתני׳ האשה שילדה ולדות הרבה והפילה בתוך שמונים נקבה חזרה והפילה בתוך שמונים נקבה

והמפלת תאומים

ר׳ יהודה אומר מביאה על הראשון ואינה מביאה על השניה מביאה על השלישי ואינה מביאה על הרביעי:

גמ׳ מנלן דתני תנא קמיה דרב ששת (ויקרא יב, ז) זאת תורת היולדת לזכר ולנקבה מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה יכול אף על הלידה ועל הזיבה ת״ל זאת

קתני יכול על הלידה ועל הזיבה אינה מביאה אלא קרבן אחד אלא מעתה אכלה דם וילדה ה״נ דאין מביאה אלא קרבן אחד

אימא הכי יכול על הלידה שלפני מלאת ועל הלידה שלאחר מלאת ת״ל זאת:

הפילה בתוך שמונים כו׳: כשתמצי לומר לדברי ר׳ יהודה ולד ראשון גורם ומולד ראשון מונה לדברי חכמים ולד שני גורם ומולד שני מונה

כשתמצי לומר פשיטא הכי איתא מפלת תאומים איצטריך ליה ס״ד אמינא במפלת תאומים מודה רבי יהודה לרבנן קמ״ל

איבעיא להו

דף י עמוד א

בטומאה מה לי א״ר יהודה מי אמרינן עד כאן לא קא״ל ר׳ יהודה ולד שני כמאן דליתיה דמי אלא לענין קרבן כיון דלא יצאה שעה שראויה להקריב בה קרבן הואיל וכן ולד שני כמאן דליתיה דמי אבל לענין טומאה וטהרה אימא סבירא ליה כמאן דאיתיה דמי ומפסקא טומאה דשני וממלא יומי טהרה דראשון והדר מונה יומי טהרה לשני

או דלמא לרבי יהודה חומרא הוא דאית ליה אבל הכא קולא הוא וקולא לית ליה

אמר רב הונא מסורא ת״ש יולדת שוחטין וזורקין עליה ביום מ׳ לזכר וביום שמונים לנקבה

עד כאן טמאה היא ואמר רב חסדא הא מני ר׳ יהודה הוא דאמר ולד שני כמאן דליתיה דמי

ואי אמרת בטומאה ס״ל לר׳ יהודה ולד שני כמאן דאיתיה דמי היכי שחטינן עלה ביום מ׳ לאורתא נמי לא מציא אכלה אלא לאו ש״מ לטהרה ולטומאה ס״ל לרבי יהודה ולד שני כמאן דליתיה דמי

לעולם אימא לך לטומאה ולטהרה סבירא ליה לרבי יהודה דולד שני כמאן דאיתיה דמי וכי תניא ההיא בפסח הבא בטומאה

ומי אכלה והתנן פסח הבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות

ההיא לא אכלי כי לא טבילן כי תניא ההיא דשוחטין וזורקין עליה דהא טבלה א״ה משמיני דיליה הוא דחזיא

משמיני לא חזיא קסבר טבול יום דזב כזב דמי

אי הכי ביום מ׳ נמי לא חזיא לאיי ביום מ׳ חזיא קסבר מחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי

ולרבא דאמר מחוסר כפורים דזב כזב דמי הא מתנייתא היכי מתרץ לה אמר רב אשי רבא מתרץ לה ביום מ׳ ליצירת זכר וביום שמונים ליצירת נקבה ור׳ ישמעאל היא דאמר לזכר מ׳ ואחד לנקבה שמונים ואחד

סוף סוף תיפוק לי דטמאה היא משום נדה בלידה יבישתא אי הכי מאי למימרא מהו דתימא אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמ״ל דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם

א״ר שמעיה ת״ש (ויקרא יב, ה) ששים יכול בין רצופין בין מפוזרין ת״ל יום מה יום רצוף אף ששים כולן רצופין מני אלימא רבנן מי אית לרבנן מפוזרין

אלא לאו רבי יהודה היא ומדקא יהיב לה ששים רצופים בהדי הדדי ש״מ חומרא אית ליה לר׳ יהודה קולא לית ליה

לא לעולם רבנן היא והכא במאי עסקינן ליולדת זכר מתוך שמונים של נקבה

סוף סוף שלמין יומי דקדמאה ועד כאן דבתראה לא שלמין דהא רבנן לולד שני מנו אלא משכחת לה לרבנן ביולדת תאומים נקבה קדמייתא וזכר בתראה וכגון דילידתיה לזכר בתראה בעשרים ליומי טהרה דבעיא מינקט ליה שבעה יומי טומאה דלידה תאומים נקבה

וה״ק יכול היכא דילדה תאומים נקבה מעיקרא וזכר לבסוף תפסיק טומאה דלידה במיצעי ונימני לה ששה וששים מפוזרין ת״ל יום מה יום כולו רצוף אף ששים כולם רצופין

אמר אביי ת״ש (ויקרא יב, ד) שלשים יכול בין רצופין בין מפוזרין ת״ל יום מה יום כולו רצוף אף שלשים רצופין מני הא אלימא רבנן ומי אית להו לרבנן

דף י עמוד ב

מפוזרין הא אמרי רבנן לולד שני מניא אלא לאו ר׳ יהודה היא וש״מ חומרא אית ליה קולא לית ליה

ועוד אמר רב אשי ת״ש (ויקרא יב, ה) וששת ימים יכול בין רצופין ובין מפוזרין ת״ל ששים מה ששים כולן רצופין אף ששה כולן רצופין מני אלימא רבנן מי אית להו לרבנן מפוזרין האמרי רבנן לולד שני מניא

אלא לאו רבי יהודה היא וש״מ חומרא אית ליה קולא לית ליה ש״מ:

מתני׳ אלו מביאין קרבן עולה ויורד על שמיעת קול ועל בטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו והיולדת והמצורע:

גמ׳ תנו רבנן יש מביא בדלות ועשירות ויש מביא בדלות ויש מביא בדלי דלות

יולדת מביאה בדלות ועשירות מצורע מביא בדלות שמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו מביאין בדלות ודלי דלות

תניא אידך יש מביא אחד תחת אחד יש מביא שנים תחת שנים יש מביא שנים תחת אחד יש מביא אחד תחת שנים מכאן אתה למד לעשירית האיפה בפרוטה:

יולדת מביאה אחת תחת אחת פרידה אחת ועוף תחת כבש מצורע שתי פרידין תחת שני כבשים שמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו מביאין ב׳ פרידין תחת כבשה אחת ומביאין בדלי דלות עשירית האיפה תחת שתי פרידין

קתני מכאן אתה למד לעשירית האיפה שהיא בפרוטה מנלן דת״ר האומר הרי עלי בסלע למזבח מביא כבש שאין דבר קרב בסלע אלא כבש

ממאי מדאמר רחמנא (ויקרא ה, טו) איל אשם בכסף שקלים מכלל דכבש בן שנה בסלע מדכתיב (במדבר ו, יב) כבש בן שנתו ותנן עמדו קינין בו ביום ברבעתים

ומדחס רחמנא עליה דדלות למיהוי חד משית עשר בעשירות חס רחמנא עליה דדלי דלות למיהוי חד משית עשר בדלות

א״כ דלות כמה הויא ריבעא וכמה פריטי בריבעא ארבעים ותמניא פריטי חד משית עשר כמה הוי דדלות תלתא פריטי

דקתני מכאן אתה למד לעשירית האיפה בפרוטה אמאי פרוטה האמרת עשירית האיפה דלי דלות הוא ואמרת חד משית סרי דדלות הוא דחשבינן דג׳ פריטי הויין

תנא מיולדת יליף דמתיא פרידה אחת תחת כבש דהוי חד מתלתין ותרין דכבש ועד כאן דלי דלות כמה הוי חד משית עשר בדלות דמהיכא יליף מכבש ואיל עד כאן פרוטה ופלגא הוי

אמר רבא כולה מילתא מיולדת יליף וה״ק מדחס רחמנא עליה דדלות למיהוי חד מתלתין ותרין בעשירות ומאי היא יולדת הכי חס רחמנא עליה דדלי דלות למיהוי חד מן תלתין ותרין בדלות

א״ה (נכי) ריבעא דפרוטה הוי ה״נ אלא דלאו אורח ארעא לאיתויי פחות מפרוטה למקום:

מתני׳ מה בין שפחה לבין כל העריות שלא שוותה להן לא בעונש ולא בקרבן שכל העריות בחטאת ושפחה באשם כל העריות בנקבה ושפחה בזכר

כל העריות אחד האיש ואחד האשה שוין במכות ובקרבן ובשפחה לא השוה לא האיש לאשה במכות ולא השוה אשה לאיש בקרבן

כל העריות עשה בהן את המערה כגומר וחייב על כל ביאה וביאה

זו חומר החמיר בשפחה

דף יא עמוד א

שעשה בה את המזיד כשוגג

איזו שפחה כל שחציה שפחה וחציה בת חורין שנאמר (ויקרא יט, כ) והפדה לא נפדתה דברי ר׳ יהודה ר׳ ישמעאל אומר זו היא שפחה ודאית ר׳ אליעזר בן יעקב אומר כל עריות מפורשות ושיור אין לנו אלא חציה שפחה וחציה בת חורין:

גמ׳ מנלן דהיא לקי והוא לא לקי דתנו רבנן (ויקרא יט, כ) בקורת תהיה מלמד שהיא לוקה יכול שניהן לוקין תלמוד לומר תהיה היא לוקה והוא אינו לוקה

ומנין דהדין בקורת לישנא דמלקות הוא א״ר יצחק תהא בקראי כדתניא גדול הדיינין מקרא שני מונה שלישי אומר הכהו רב אשי אומר בביקור תהיה כדתנן אין אומדין אותו אלא מכות הראוין להשתלש

ת״ר בזמן שהאשה לוקה האיש מביא קרבן אין האשה לוקה אין האיש מביא קרבן מנלן אמר רבא דכתיב (ויקרא יט, כ) ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והיא שפחה נחרפת לאיש והפדה לא נפדתה או חופשה לא נתן לה

מכדי עד הכא באיש קא משתעי קרא נכתוב והביא את אשמו לה׳ ולבסוף לכתוב בקורת תהיה אמאי כתב רחמנא ברישא בקורת תהיה ולבסוף כתב והביא את אשמו לה׳ ה״ק אם בקורת תהיה היא והביא את אשמו לה׳ ואם לא תהיה בקורת לא יביא הוא את אשמו

אימא הוא מעטיה קרא אבל היא תילקי ותיתי קרבן והביא את אשמו לה׳ כתיב

א״ר יצחק לעולם אינו חייב אלא על שפחה בעולה בלבד שנאמר והיא שפחה נחרפת לאיש ומאי משמע דהאי נחרפת לישנא דשנויי הוא דכתיב (שמואל ב יז, יט) ותשטח עליו הריפות ואב״א (משלי כז, כב) אם תכתוש האויל במכתש בתוך הריפות בעלי

(עזרא י, יט) ויתנו ידם להוציא נשיהם ואשמים איל צאן על אשמתם אמר רב חסדא מלמד שכולן שפחות חרופות בעלו:

איזוהי שפחה כו׳: ת״ר והפדה יכול כולה ת״ל לא נפדתה יכול לא נפדתה ת״ל והפדה

הא כיצד פדויה ואינה פדויה חציה שפחה וחצייה בת חורין ומאורסת לעבד עברי דברי ר״ע רבי ישמעאל אומר בשפחה כנענית הכתוב מדבר ומאורסת לעבד עברי א״כ מה ת״ל והפדה לא נפדתה דברה תורה כלשון בני אדם

ר׳ אלעזר בן עזריה אומר כל עריות מפורשות לנו משוייר לנו חציה שפחה וחציה בת חורין ומאורסת לעבד עברי אחרים אומרים (ויקרא יט, כ) לא יומתו כי לא חופשה בשפחה כנענית הכתוב מדבר ומאורסת לעבד כנעני

לר׳ ישמעאל בשלמא והפדה לא נפדתה כדקתני דברה תורה כלשון בני אדם אלא דקתני מאורסת לעבד עברי מנלן דכתיב כי לא חופשה מכלל דהוא חופש

ר׳ אלעזר בן עזריה היינו ר״ע לר׳ ישמעאל קאמר לדידי בעלמא כוותיך סבירא ליה דדברה תורה כלשון בני אדם והכא שאני מכדי כתיב ליה קרא כי לא חופשה והפדה לא נפדתה ל״ל ש״מ להכי אתא לחציה שפחה וחציה בת חורין

לאחרים בשלמא והפדה לא נפדתה קסבר דברה תורה כלשון בני אדם אלא הא דעבד כנעני מנלן אמר קרא כי לא חופשה אם אינו ענין לדידה תנהו ענין לדידיה:

מתני׳ כל עריות אחד גדול ואחד קטן קטן פטור אחד ער ואחד ישן ישן פטור אחד שוגג ואחד מזיד שוגג בחטאת ומזיד בהכרת:

גמ׳ והכא חייב קטן א״ר יהודה הכי קתני כל עריות אחד גדול ואחד קטן קטן פטור וגדול חייב והכא גדול נמי פטור מ״ט דהא מקשיין אהדדי

כל עריות אחד ניעור ואחד ישן ישן פטור וכאן ישן נמי חייב א״ר יהודה אמר רב הכי קתני כל עריות אחד ניעור ואחד ישן ישן פטור וניעור חייב וכאן אפילו ניעור פטור מ״ט דמקשיין אהדדי

תני תנא קמיה דרב ששת עשו גומר כמערה מתכוין כשאין מתכוין כדרכה כשלא כדרכה ניעור כישן

א״ל מאי קאמרת אי בשפחה חרופה קתני אמאי עשו גומר כמערה גומר בשפחה חרופה מיחייב מערה לא מיחייב ותו מתכוין כשאינו מתכוין אי מכוונה מיחייבא אי לא לא מיחייבא

וכדרכה כשלא כדרכה נמי כדרכה בשפחה חרופה מיחייב ושלא כדרכה לא מיחייב מאי טעמא (ויקרא יט, כ) שכבת זרע כתיב ומאי ניעור כישן

ואי בשאר עריות קא תני עשו גומר כמערה

דף יא עמוד ב

איפכא איבעי ליה למיתני

א״ל איסמייה א״ל לא הכי קתני עשו גומר שלא כדרכה בשפחה חרופה דלא מיחייבי כמערה כדרכה (ויקרא יט, כ) דשכבת זרע כתיב

מתכוין שלא כדרכה בשפחה דפטורין כאינו מתכוין דשכבת זרע כתיב ניעור שלא כדרכה בשפחה דפטורין כישן מ״ט דשכבת זרע כתיב

נמצא מתכוין והמערה בשפחה כשאין מתכוין בכל עריות ישן כדרכה כישן דעריות נמצא ניעור שלא כדרכה בשפחה כישן דכל עריות:

הדרן עלך ארבעה מחוסרי כפרה

מתני׳ **אמרו** לו אכלת חלב מביא חטאת עד אומר אכל ועד אומר לא אכל אשה אומרת אכל ואשה אומרת לא אכל מביא אשם תלוי עד אומר אכל והוא אומר לא אכלתי פטור

שנים אומרים אכל והוא אומר לא אכלתי רבי מאיר מחייב א״ר מאיר אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מזיד הייתי פטור

אכל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת אכל חלב ודם ופיגול ונותר בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת זה חומר במינין הרבה ממין אחד

וחומר במין אחד ממינין הרבה שאם אכל כחצי זית וחזר ואכל כחצי זית אחר בהעלם אחת ממין אחד חייב משני מינין פטור:

גמ׳ קתני אמרו לו אכלת חלב מביא חטאת אמרו כמה הויין תרין והוא מה אמר להון אלימא דשתיק ולא קמכחיש להו אלא שתיקה דתרין הוא דמביא חטאת על שתיקה דחד לא

אימא מציעתא עד אומר אכל והוא אומר לא אכלתי טעמא דמכחיש ליה אבל שתיק מיחייב וכ״ש תרי

אלא דקמכחיש להו מני ר״מ היא דאמר הכחשה דבי תרי לאו הכחשה היא אבל לרבנן פטור

ומאי קמשמע לן מסיפא שמעת מינה הא קמשמע לן דבר זה מחלוקת ר״מ ורבנן והוא דקמכחיש להו

איכא דאמרי אמרו לו נמי חד קרי ליה דתנן האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך ונישאת ואח״כ בא בעלה תצא מזה ומזה דקי״ל דאפילו בחד

ממאי מדקתני סיפא נישאת שלא ברשות מותרת לחזור לו מאי שלא ברשות שלא ברשות בית דין ועד אחד

מכלל דרישא ברשות ב״ד ובעד אחד אלמא גבי עד אחד קתני אמרו והכא נמי דקתני אמרו לו משמע אפילו עד אחד

והוא מאי קאמר אלימא דקא מכחיש ליה מי מייתי והא קתני מציעתא עד אחד אומר אכל והוא אומר לא אכלתי פטור

אלא דשתיק ממציעתא שמע מינה עד אחד אומר כו׳ טעמא דקא מכחיש ליה אבל שתק מישתק חייב

לעולם דלא מכחיש ליה והכי קתני אמרו לו אכלת חלב מביא חטאת במה דברים אמורים דשתיק אבל מכחיש ליה פטור

ומדאורייתא מנלן דלא מכחיש ליה חייב דת״ר (ויקרא ד, כג) או הודע אליו חטאתו ולא שיודיעוהו אחרים יכול אפילו אין מכחישין תלמוד לומר או הודע אליו מכל מקום

במאי עסקינן אלימא בתרין תרין ואין מכחישין קרא בעי

דף יב עמוד א

אלא לאו בחד וקתני כי אין מכחישן מהימן שמע מינה:

א״ר מאיר קל וחומר כו׳:

איבעיא להו מ״ט דרבנן משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש או דלמא משום דאמרינן מיגו דאי בעי אמר מזיד הייתי פטור כי אמר נמי לא אכלתי מהימן ופטור

ומאי נפקא מינה למיפשט מינה לטומאה דאי אמרת טעמייהו דרבנן משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש ל״ש טומאה חדשה ול״ש טומאה ישנה

ואי אמרת טעמיהון דרבנן משום דאמר מיגו היא פטרי ליה רבנן מטומאה ישנה אבל מטומאה חדשה מחייב מ״ט טומאה ישנה מיגו דאי בעי אמר טבלתי פטור כי אמר נמי לא נטמאתי פטור דאיכא למימר מאי לא נטמאתי דקאמר לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי

אבל טומאה חדשה מחייב מ״ט דכי אמר נמי טבלתי מחייב דאמרו ליה עדים השתא נטמאת

מאי ת״ש אמר לו עד אחד נטמאת והוא אומר לא נטמאתי פטור יכול אפילו שנים א״ר מאיר ק״ו אם הביאוהו שנים למיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל וחכ״א אדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש ש״מ טעמייהו דרבנן משום דאמרי אדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש

א״ר אמי לעולם טעמא דרבנן משום דאמרינן מיגו והכי קתני מתוך שאם רצה לומר לא עמדתי בטומאתי פטור הילכך אדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש אי הכי היינו חלב

מהו דתימא אכלתי חלב קמתריץ דבוריה לא אכלתי שוגג אלא מזיד אבל נטמאת והוא אומר לא נטמאתי אימא לא קמתריץ דבוריה קמ״ל הכא נמי לא עמדתי בטומאתי אבל טבלתי

ת״ש (ויקרא ה, ה) והתודה מודה בדברים חייב אין מודה בדברים פטור א״ל עד אחד נטמאת והוא אומר לא נטמאתי פטור

יכול אפילו שנים מכחישין א״ר מאיר אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל ר׳ יהודה אומר נאמן אדם על עצמו יותר ממאה איש

ומודים חכמים לר״י בחלבין ובביאת מקדש אבל בטומאה לא מודו לי׳

במאי עסקינן אילימא

דף יב עמוד ב

בטומאה ישנה מאי שנא חלבין וביאת מקדש דמודו ליה דאם רצה יאמר מזיד הייתי טומאה ישנה נמי מתרץ דיבוריה דאם רצה יאמר לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי

אמר רבינא לעולם בטומאה ישנה וכגון דאמרי ליה עדים אכלת קדשים בטומאת הגוף והוא אמר להון לא נטמאתי דהכא לא מתריץ דיבוריה דליכא למימר לא עמדתי בטומאה אבל טבלתי

מאי אמר להון טבלתי ואכלתי כי אמר להון הכי איתכחש ליה דבוריה קמא מיהא בטומאת מגעו

אמר רב נחמן הלכה כר׳ יהודה אמר רב יוסף לא אמרה אלא בינו לבין עצמו ולעצמו

אמר ר״ל מודה ר״מ לחכמים שאם אמרו לו שנים בעלת שפחה חרופה והוא אומר לא בעלתי מהימן דאי בעי אמר להון לא גמרתי ביאתי

אמר רב ששת מודה ר״מ לחכמים בנזיר טמא שאמרו לו שנים נטמאת והוא אומר לא נטמאתי פטור דאי בעי אמר נשאלתי על נזירי

אמר אביי מודה רבי מאיר לחכמים שאם אמרו לו שנים יודע אתה בעדות פלוני והוא אומר לא ידעתי פטור דאי בעי אמר לא נתכוונתי לעדות:

אכל חלב וחלב בהעלם אחת [כו׳]: מתקיף לה ר׳ זירא אמאי אינו חייב אלא חטאת אחת והא ב׳ זיתי חלב אכל

א״ל אביי העלמות מחולקות והכא העלם אחד הוא דאיכא

איכא דמקשי ליה הכי טעמא דהעלם אחת הא בשתי העלמות חייב שתים אמאי שם חלב אחד הוא אמר ליה אביי העלמות מחולקין:

אכל חלב ודם פיגול ונותר חייב כו׳:

ממין אחד חייב פשיטא אמר ריש לקיש משום בר תוטיני כגון שאכלו בשני תמחויין ואליבא דרבי יהושע דאמר תמחויין מחולקין

מהו דתימא כי אמר ר׳ יהושע לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא קמ״ל דחייב אלמא לחומרא אמר לקולא לא אמר

איכא דאמר על סיפא משני מינין פטור פשיטא אמר ריש לקיש משום בר תוטיני כגון שאכלו בשני תמחויין ואליבא דר׳ יהושע דאמר תמחויין מחולקין

דמהו דתימא כי אמר ר׳ יהושע לחומרא אמר לקולא לא אמר קמ״ל מב׳ מינין פטור

מאי מב׳ מינין ממין אחד הוא ואמאי קרי ליה ב׳ מינים משום דאכלו בב׳ תמחויין וקתני פטור אלמא ל״ש לקולא ול״ש לחומרא קאמר רבי יהושע

מדסיפא מין אחד ושני תמחויין רישא מין אחד ותמחוי אחד פשיטא

אמר רבינא כגון שהיתה לו ידיעה בינתיים ואליבא דרבן גמליאל דאמר אין ידיעה לחצי שיעור

דתנן הכותב שתי אותיות בשתי העלמות אחת שחרית ואחת ערבית ר״ג מחייב וחכמים פוטרין

רבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור ורבנן סברי יש ידיעה לחצי שיעור:

מתני׳ כמה ישהא באוכלין כאילו אוכל קליות דברי ר״מ וחכמים אומרים עד שישהא מתחלה ועד סוף כדי אכילת פרס חייב

אכל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין שתה רביעית יין ונכנס למקדש ושהה כדי אכילת פרס חייב רבי אליעזר אומר אם פסק בה או אם נתן בו מים כל שהוא פטור:

גמ׳ איבעיא להו ר״מ לחומרא קאמר או לקולא קאמר לחומרא קאמר והכי קתני כאילו אוכל קליות דאפילו כוליה יומא ואף על גב דמתחלה ועד סוף יותר מכדי אכילת פרס כיון דמשכיה אכילתיה מחייב ואמרו ליה רבנן דעד שישהא בכדי אכילת פרס הוא דחייב יותר מכדי אכילת פרס פטור

או דלמא לקולא קאמר דהכי קתני כאילו אוכל קליות והוא דלא איפסיק ביני וביני אבל דאיפסיק ביני וביני אע״ג דמתחלה ועד סוף בכדי אכילת פרס פטור ואמרו ליה רבנן כיון דמתחלה ועד סוף בכדי אכילת פרס הוא חייב

ת״ש וחכמים אומרים עד שישהא בכדי אכילת פרס מתחלה ועד סוף

דף יג עמוד א

אי אמרת בשלמא רבי מאיר לחומרא היינו דקתני עד שישהא עד דשהי דיליה כדי אכילת פרס

אלא אי אמרת ר׳ מאיר לקולא וחכ״א אם שהה מיבעי ליה אלא לאו ש״מ ר׳ מאיר לחומרא ש״מ

אמר רבנאי אמר שמואל בחלבים ובנבילה עד שישהא מתחלה ועד סוף בכדי אכילת פרס אוכלים טמאים שקצים ורמשים ומשקין אפילו כל היום כולו בכדי אכילת פרס

מאי קאמר אמר רב פפא הכי קאמר אפילו כל היום כולו והוא שאכל כזית בכדי אכילת פרס

מיתיבי כל האוכלין מצטרפין לפסול הגוייה בכחצי פרס מאי לאו דאכליה לחצי פרס בכדי אכילת פרס לא דאכל כזית כזית בכדי אכילת פרס

מיתיבי כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגוייה בכחצי פרס בכדי אכילת פרס כיצד אכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין יותר מכאן אין מצטרפין

לא התירו לאכול פחות מכשיעור לירד ולטבול ירד וטבל ועלה והשלימו מצטרף התירו לה לעוברה לאכול פחות מכשיעור מפני הסכנה

כל המשקין מצטרפין לפסול את הגוייה ברביעית בכדי אכילת פרס כיצד שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתיה ראשונה ועד סוף שתיה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין יותר מכאן אין מצטרפין

הותרו לה למגע טמא מת להניק בנה ובנה טהור

קתני מיהת אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה בכדי אכילת פרס מצטרף תיובתא דרבנאי תיובתא

אמר מר לא התירו לו לאכול פחות מכשיעור לירד ולטבול מאי קאמר

אמר רב יהודה הכי קאמר אכל פחות מכשיעור לא התירו לו לירד ולטבול שאם ירד וטבל ועלה והשלימו מצטרף ואתי למימר אהני לי טבילה קמייתא ואין יודע שאין טבילה אלא באחרונה

קתני התירו לה לעוברה לאכול פחות מכשיעור מפני הסכנה מפני הסכנה אפילו טובא נמי תיכול אמר רב פפא הכי קתני הותרו לה לעוברה פחות מכשיעור אפילו טובא מפני הסכנה

קתני התירו למגע טמא מת להניק את בנה ובנה טהור אמאי טהור כיון דיינק חלב איטמי ליה מחלב

וכי תימא לא איתכשר נתכשר בטיפה מלוכלכת על פי הדד אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה שינק בתקיפה אחת לא הניח טיפה מלוכלכת על פי הדד

אמר רבא שתי תשובות בדבר חדא דקחזינא לפומיה דינוקא דמלא חלב ועוד מקום חלב מעיין הוא

דקתני חלב אשה מטמא בין לרצון ובין שלא לרצון בהמה אינה מטמא אלא לרצון

מאי לאו שלא לרצון דלא ניחא ליה וקתני מטמא

אלא אמר רבא היינו טעמא דבנה טהור דספק ינק כשיעור וספק לא ינק ואם תמצא לומר ינק ספק ינקו באכילת פרס ספק ינקו ביותר מכדי אכילת פרס

ולרבא מקום חלב מעיין הוא ולא צריך הכשר

והתנן האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר תנור תנור טמא וקשיא לן במאי איתכשר ואמר רבי יוחנן בטיפה מלוכלכת ע״פ הדד

וכי תימא רבא לא סבר לה כר׳ יוחנן והתניא נמצאת אתה אומר תשעה משקין בזוב הזיעה וליחה סרוחה וריעי טהורין מכולם דמעת עינו ודם מגפתו

דף יג עמוד ב

וחלב אשה מטמאין טומאת משקין ברביעית רוקו זובו ומימי רגליו מטמאין טומאה חמורה בכל שהוא

ואי אמרת מקום חלב מעיין חלב נמי נטמא טומאה חמורה בכל שהוא כזובו ורוקו אלא שמע מינה מקום חלב אשה לאו מעיין הוא

אי הכי קשיא הא מתניתא ואמר רבא מטמא בין לרצון ובין שלא לרצון

מי סברת שלא לרצון דאמר דלא ניחא ליה לא מאי שלא לרצון דאמר דדעתיה דתינוק קריבא לגבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור:

אכל אוכלין טמאין וכו׳: למה לי שהייה דקתני ושהה אמר רב יהודה הכי קתני אכל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין ושתה רביעית יין ושהה באכילתן ובשתייתן כדי אכילת פרס ונכנס למקדש חייב:

ר״א אומר כו׳: ת״ר (ויקרא י, ט) יין ושכר אל תשת יכול אפילו כל שהוא אפילו מגתו

ת״ל ושכר אין אסור אלא כדי לשכר וכמה כדי לשכר רביעית יין בן מ׳ יום

אם כן מה ת״ל יין לומר לך שמוזהרין עליו כל שהוא ומוזהרין עליו מגתו

ר׳ יהודה אומר יין אין לי אלא יין שאר משכרין מנין ת״ל ושכר אם כן מה ת״ל יין על היין במיתה ועל שאר משקין באזהרה

ר׳ אליעזר אומר יין אל תשת ושכר אל תשתהו כדרך שכרותו הא אם הפסיק בו או נתן לתוכו מים כל שהוא פטור

במאי פליגי תנא קמא סבר גמרינן (במדבר ו, ג) שכר שכר מנזיר

ור׳ יהודה לא יליף שכר שכר מנזיר ור׳ אליעזר סבר מאי שכר מידי דהוא משכר

כמאן אזלא הא דתניא אכל דבילה קעילית ושתה דבש או חלב ונכנס למקדש ושימש לוקה כמאן כר׳ יהודה אמר רב יהודה בר אחותאי הלכה כרבי אליעזר וקרי רב עליה דרבי אלעזר טובינא דחכימי

רב אחא דהוצל הוה נידרא עלה דביתהו אתא לקמיה דרב אשי א״ל זיל האידנא ותא למחר דרב לא מוקי אמורא עליה מיומא טבא לחבריה משום שכרות

אמר ליה והאמר רב הלכה כר׳ אלעזר ומר הוא דקא רמי ביה מיא אמר ליה הא לא קשיא הא ברביעית הא ביותר מכדי רביעית

ת״ר (ויקרא י, י) ולהבדיל בין הקודש ובין החול אלו דמין וערכין חרמין והקדשות

בין הטמא ובין הטהור אלו טמאות וטהרות ולהורות זו הוראה את כל החוקים אלו מדרשות אשר דבר ה׳ זו הלכה ביד משה זה תלמוד

יכול אף המשנה ת״ל ולהורות ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר יכול אף תלמוד ת״ל ולהורות

כמאן אזלא הא דתניא יצא שרץ טמא וצפרדע טהור ששתויי יין מורין בהן הוראה נימא רבי יוסי בר׳ יהודה היא ולא רבנן אפי׳ תימא רבנן ושאני הכא דזיל קרי בי רב הוא

אמר רב הלכה כרבי יוסי ברבי יהודה והא רב לא מוקים אמורא מיומא טבא לחבריה משום שכרות שאני רב דאורי מורי וניקם דלא לורי כל היכא דיתיב רב לא סגי ליה בלא הוראה:

מתני׳ יש אוכל אכילה אחת וחייבין עליה ארבעה חטאות ואשם אחד טמא שאכל חלב והיה נותר מן המוקדשין ביוה״כ

רבי מאיר אומר אם היה שבת והוציאו חייב אמרו לו אינו מן השם:

דף יד עמוד א

גמ׳ נימא אית ליה לר״מ איסור חל על איסור נהי דאיסור חל על איסור לית ליה איסור כולל ואיסור מוסיף אית ליה

טהור מעיקרא לא אסור אלא בחלב הוה ליה טמא מיגו דאסור בחתיכות טהורות איתוסף ביה נמי איסורא עילוי חלב

וחלב מעיקרא לא אסור אלא באכילה אקדשיה מיגו דאיתוסף ביה איסורא דהנאה איתוסף ביה לגבי חלב

ואכתי להדיוט הוא אסור אבל לגבוה שרי הוה ליה נותר מיגו דאיתוסף איסורא לגבי גבוה איתוסף ביה לגבי הדיוט חל עליה יוה״כ מיגו דאיתוסף ביה איסור לגבי חולין איתוסף ביה לגבי גבוה

ונתני ה׳ חטאות ונוקמה כגון דאכל כזית פיגול בחדא בהמה קמיירי בשתי בהמות לא קמיירי ונותר ופיגול בחדא בהמה לא משכחת לה

אלמה לא משכחת לה כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דפקע פיגוליה מיניה והוה ליה נותר

וכדאמר עולא קומץ פיגול שהעלה לגבי מזבח פקע פיגולו ממנו והוה ליה נותר באבר אחד קא מיירי בשני אברים לא קמיירי ונותר ופיגול בחד אבר לא משכחת לה

אלמה לא משכחת לה כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דפלגיה אנחיה ע״ג מזבח ופלגיה מאבראי דמזבח דההוא דמזבח פקע פיגול והוה ליה נותר וכדאמר עולא קומץ פיגול שהעלה על המזבח פקע פיגולו ממנו והוי ליה נותר

א״ל לא אי רובא דמזבח שדייה למזבח רובא דבראי שדייה לבראי

תפשוט דבעי רמי בר חמא הלכו באברים אחר הרוב או לא אלא בכזית אחד קמיירי בשני זיתים לא קא מיירי

ולא והקתני י״ה ובי״ה כותבת דמחייב וכותבת אית ביה שני זיתים

א״ר זירא כגון שאכל כוליא בחלבה רב פפא אמר כגון דמלייה בתמרי

רב אדא בר אחא מתני ה׳ חטאות ומתריץ לה כגון דאכל כזית פיגול ולא משני כהני שינויי דקא משנינן

ונתני שש חטאות ונוקמה כגון דאכל כזית דם בחדא אכילה קא מיירי בשתי אכילות לא קא מיירי ושיערו חכמים דאין בית הבליעה מחזיק יותר משני זיתים:

ר״מ אומר וכו׳: ונתני אם הוציאו חייב מ״ט קתני אם היתה שבת אמר רפרם זאת אומרת עירוב והוצאה לשבת ואין עירוב והוצאה לי״ה

ממאי דלמא יש עירוב והוצאה לי״ה והכי קתני אם היתה שבת והוציאו חייב אף משום שבת וי״ה

אלא אי איתמר דרפרם על הדא איתמר דתניא (ויקרא טז, כא) ושלח ביד איש עתי איש עתי איש להכשיר את הזר עתי אפילו בטומאה ואפי׳ בשבת עתי במזומן

קתני עתי אפילו בשבת אמר רפרם זאת אומרת עירוב והוצאה לשבת ואין עירוב והוצאה ליה״כ

ממאי שאני שעיר המשתלח דהכשירו ביה״כ בכך אלא דרפרם ברותא היא:

מתני׳ יש בא ביאה אחת וחייב עליה ו׳ חטאות כיצד הבא על בתו חייב עליה משום בתו ואחותו אשת אחיו ואשת אחי אביו ואשת איש ונדה: **גמ׳**

דף יד עמוד ב

והא לית ליה לרבי מאיר איסור חל על איסור נהי דאיסור חל על איסור לית ליה איסור מוסיף ואיסור כולל אית ליה

כגון שבא על אמו והוליד בת דאיסור בתו ואחותו בהדי הדדי אתי נשאת לאחיו מיגו דאיתוסף איסור לגבי אחין איתוסף איסורא לגבי דידיה

נשאת לאחי אביו מיגו דאיתוסף איסורא לגבי שאר אחי אביו איתוסף לגבי דידיה ה״ל אשת איש מיגו דאיתוסף איסור לגבי עלמא איתוסף נמי לגבי דידיה ה״ל נדה מיגו דאיתוסף איסור לגבי בעלה איתוסף נמי לגבי דידיה:

מתני׳ הבא על בת בתו חייב עליה משום בת בתו וכלתו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ואחות אשתו ואשת איש ונדה ר׳ יוסי אומר אם עבר זקן ונשאה חייב עליה משום אשת אב

וכן הבא על בת אשתו ועל בת בתה:

גמ׳ קתני חייב עליה משום אשת אב מי שריא ליה א״ר יוחנן כגון שנפלה לו ליבום

א״ה מאי עבר א״ר יעקב שעבר משום כלת בנו שניה

כדתני׳ כלתו ערוה כלת בנו שניה וכן אתה מוצא בבת בנו ובבת בן בנו עד סוף כל הדורות

ומי אית ליה לר׳ יוסי איסור חל על איסור והא תנן עבר עבירה שיש בה שתי מיתות נידון בחמורה רבי יוסי אומר נידון בזיקה ראשונה שבאה עליו

ותניא כיצד א״ר יוסי נידון בזיקה ראשונה חמותו ונעשת אשת איש נידון משום חמותו

אשת איש ונעשת חמותו נידון משום אשת איש

א״ר אבהו מודה רבי יוסי באיסור מוסיף וכן כי אתא רבין א״ר יוחנן מודה ר׳ יוסי באיסור מוסיף

מאי איסור מוסיף איכא הכא דאיכא ברא לסבא מיגו דאיתוסף איסורא לגבי בריה איתוסף איסורא לגבי דידיה:

מתני׳ הבא על חמותו חייב עליה משום חמותו וכלתו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ואחות אשתו ואשת איש ונדה וכן הבא על אם חמיו ועל אם חמותו

רבי יוחנן בן נורי אומר הבא על חמותו חייב עליה משום חמותו ואם חמותו ואם חמיו אמרו לו שלשתן שם אחד הן:

גמ׳ א״ר אלעזר א״ר הושעיא ר׳ יוחנן בן נורי וסומכוס אמרו דבר אחד ר׳ יוחנן בן נורי הא דאמרן סומכוס מאי היא דתנן

דף טו עמוד א

שחטה ואת בת בתה ואח״כ שחט את בתה סופג את הארבעים סומכוס אומר משום רבי מאיר סופג שמונים

אמר רבא דלמא לא היא עד כאן לא קאמר ר׳ יוחנן בן נורי הכא אלא משום שמות מוחלקין דמיקריא חמותו ומיקריא אם חמותו ומיקריא אם חמיו

אבל גבי אותו ואת בנו דכולהו אותו ואת בנו מיקריין דאין שמות מוחלקין לא

אמר רב נחמן בר יצחק דלמא עד כאן לא קאמר סומכוס אלא גבי אותו ואת בנו דגופין מוחלקין

אבל הכא דאין גופין מוחלקין אימא כר׳ אבהו א״ר יוחנן ס״ל דא״ר אבהו א״ר יוחנן (ויקרא יח, יז) שארה הנה זמה היא הכתוב עשאן לכולן זמה אחת:

מתני׳ אמר רבי עקיבא שאלתי את רבן גמליאל ואת ר׳ יהושע באיטליס של עימאום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של רבן גמליאל הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת

אמרו לו לא שמענו אבל שמענו הבא על ה׳ נשיו נדות בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת (ורואה אני) שהדברים ק״ו:

גמ׳ היכי דמי אילימא כדקתני מאי תיבעי ליה הרי שמות מוחלקין הרי גופין מוחלקין

אלא הכי קתני הבא על אחות אביו שהיא אחות אמו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת מהו מי אמרינן הרי שמות מוחלקין או דלמא הרי אין גופין מוחלקין

אמרו לו לא שמענו אבל שמענו הבא על ה׳ נשיו נדות בבת אחת שהוא שם אחד שחייב על כל אחת ואחת משום נדה

וראינו שהדברים ק״ו ומה הבא על ה׳ נשיו נדות בבת אחת שהיא שם אחת חייב על כל אחת ואחת אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו שהן ג׳ שמות אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת

איכא למיפרך מה לה׳ נדות שכן גופין מוחלקין

אלא אמר קרא (ויקרא כ, יז) ערות אחותו גלה לחייב על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו

אמר רב אדא בר אהבה משכחת לה ברשיעא בר רשיעא שבא על אמו והוליד ב׳ בנות וחזר ובא על אחת מהן והוליד בן ובא בנו על אחות אמו שהיא אחותו שהיא אחות אביו דהוה ליה רשיעא בר רשיעא

ת״ר בא עליה וחזר ובא עליה וחזר ובא עליה חייב על כל אחת ואחת דברי ר׳ אליעזר וחכמים אומרים אינו חייב אלא אחת

ומודים חכמים לר׳ אליעזר בבא על ה׳ נשיו נדות בבת אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת הואיל והוא גרם להן

אמר רבא לרב נחמן מי אמרינן הואיל והוא גרם להן והתניא הוא בהעלם אחת והיא בה׳ העלמות הוא אינו חייב אלא אחת והיא חייבת על כל אחת ואחת

אלא אימא הואיל וגופין מוחלקין

איבעיא להו קצר וקצר מה לי אמר רבי אליעזר

טעמא דר׳ אליעזר התם משום דהוא דעבד תרתין ואמטול להכי אמר חייב על כל אחת ואחת וה״נ דעבד תרתין

או דלמא טעמיה דרבי אליעזר התם משום דאי אפשר לו לערבן לביאות זו בזו אמטול להכי א״ר אליעזר חייב על כל אחת ואחת אבל קצר כגרוגרת וחזר וקצר כגרוגרת בהעלם אחת כיון דאפשר לו לערב שתי גרוגרות בבת אחת אינו חייב אלא אחת מאי

אמר רבה טעמא דר״א התם משום דעבד תרתי ה״נ הא עבד תרתי ורב יוסף אמר טעמא דר׳ אליעזר התם דאי אפשר לו לערבן אבל אפשר לו לערבן אינו חייב אלא אחת

איתיביה אביי לרבה ר׳ אליעזר מחייב על ולדי מלאכות במקום אבות מלאכות

הא אב ואב בבת אחת פטור ואי אמרת טעמא דרבי אליעזר משום דקעבד תרתי אמאי פטור

אמר מר בריה דרבנן אנא ורב נחומי בר זכריה תרגימנא הכא במאי עסקינן

בדלית המודלית על גבי תאינה וקצצן בבת אחת משום הכי מחייב רבי אליעזר הואיל ושמות מוחלקין וגופין מוחלקין

דכוותה קצר וקצר היכי משכחת לה דמיפטר כגון שקצר שתי גרוגרות בבת אחת אבל קצר כגרוגרת וחזר וקצר כגרוגרת חייב:

מתני׳ ועוד שאל רבי עקיבא אבר המדולדלת בבהמה מהו אמרו לו לא שמענו אבל שמענו אבר המדולדלת באדם שהוא טהור וכך היו

דף טו עמוד ב

מוכי שחין עושין בירושלים הולך לו ערב פסח אצל הרופא וחותכו עד שמניח בו כשערה ותוחבו בסירא ונמשך ממנו

והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ורואה אני שהדברים ק״ו:

גמ׳ תנן התם המוחק את הכרישה והסוחט בשערו ובכסותו משקה שבתוכו אינם בכי יותן והיוצאין ממנו הרי הן בכי יותן

אמר שמואל וכרישה עצמה הוכשרה מאי טעמא בשעת פרישה ממנו הוכשרה

והתנן ערב פסח הולך לו אצל כו׳ ואי אמרת בשעת פרישתן הוכשר הא איכא נמי ההוא אבר המדולדל בשעת פרישתו מאדם נטמייה לאדם

כדקאמר רב יוסף בניתזין בכל כחן הכא נמי בניתזין בכל כחן

והיכא איתמר דרב יוסף אהא זב וטמא מת שהיו מהלכים וירדו עליהם גשמים אע״פ שסוחטין זה את זה משקין היורדין מצד העליון לצד התחתון טהורים שאין מחשבין אלא שיצאו מכולן

יצאו מכולן הרי מכשירין שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו אמר רב יוסף בניתזין בכל כחן:

מתני׳ ועוד שאלו ר׳ עקיבא השוחט ה׳ זבחים בחוץ בהעלם אחת מהו חייב על כל אחת ואחת או אחת על כולן אמרו לו לא שמענו

אמר רבי יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד מה׳ תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק״ו

אמר ר״ש לא כך שאלו ר׳ עקיבא אלא באוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו

א״ר יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בה׳ תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק״ו

אמר לו ר׳ עקיבא אם הלכה נקבל אם לדין יש תשובה אמר לו השב

אמר ולא אם אמרת במעילה שעשה בה את המאכיל כאוכל ואת המהנה כנהנה

צירף את המעילה לזמן מרובה תאמר בנותר שאין בו אחת מאלו:

גמ׳ מאי קשיא ליה לר״ש הכי קא קשיא ליה מה ראיה לשוחט מאוכל מה לאוכל שכן נהנה

אלא כך שאלו האוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב בכל אחת ואחת או אחת על כולן אמרו לו לא שמענו

אמר ר׳ יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד מחמשה תמחויין בהעלם אחת שחייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק״ו מה מזבח אחד שאין גופין מוחלקין חייב על כל אחת ואחת משום תמחויין מוחלקין חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כל שכן

אמר ר׳ שמעון לא כך שאלו אלא באוכל מזבח אחד נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו

רבי יהושע אומר שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה תמחויין שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק״ו: אמר לו ר׳ עקיבא אם הלכה נקבל כו׳:

קיבלה רבי יהושע להא תשובה מר׳ עקיבא או לא ת״ש דתניא אכל ה׳ חתיכות נותר מזבח אחד בהעלם אחת בחמשה תמחויין אינו מביא אלא חטאת אחת ועל לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם תלוי אחת

מחמשה תמחויין בחמש העלמות מביא חטאת על כל אחת ואחת ועל לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת מה׳ זבחים בהעלם אחת חייב

ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר אפילו אכל ה׳ חתיכות מה׳ זבחים בהעלם אחת אינו מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחת כללו של דבר כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות

אכל ה׳ חתיכות בה׳ תמחויין מזבח אחד לפני זריקת דמים אפי׳ בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת משום מעילה

דף טז עמוד א

ואילו על ספיקו מביא אשם תלוי לא קתני מני הא אילימא ר״ע ליתני נמי סיפא ועל ספיקן מביא אשם תלוי דהתנן ר״ע מחייב על ספק מעילה אשם תלוי

אלא לאו רבי יהושע היא וקתני בה׳ העלמות מביא ה׳ חטאות וש״מ קיבלה מיניה

אלא אדרבה מסיפא דקתני מה׳ זבחים אפילו בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ש״מ לא קיבלה מיניה

ואלא מאי אית למימר תנאי היא דאיכא תנא דקיבלה ואיכא תנא דלא קיבלה

אפי׳ תימא ר״ע היא והאי תנא סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כותיה בהעלמה ופליג עליה במעילות

ה״ד ה׳ מעילות אמר שמואל כאותה ששנינו חמשה דברים בעולה מצטרפין הבשר והחלב והיין והסלת והשמן

חזקיה אמר כגון שאכל מה׳ אברים ר״ל אמר אפילו תימא באבר אחד משכחת לה בכתף רבי יצחק נפחא אמר כגון שאכל בה׳ מיני קדירה רבי יוחנן אמר כגון שאכל בה׳ טעמים:

מתני׳ אמר ר׳ עקיבא שאלתי את רבי אליעזר בעושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת

אמר לו חייב על כל אחת ואחת מק״ו ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה חייב על כל אחת ואחת שבת שיש בה תוצאות הרבה ומיתות הרבה אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת

אמרתי לו אם אמרת בנדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה והנדה מוזהרת עליו תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת

אמר לי הבא על הקטנות יוכיח שאין בה אלא אזהרה אחת וחייב על כל אחת ואחת

אמרתי לו אם אמרת בקטנות שאף על פי שאין בהן עכשיו יש בהן לאחר זמן תאמר בשבת שאין בה עכשיו ולא לאחר זמן

אמר לי הבא על הבהמה יוכיח אמרתי לו הבהמה כשבת:

גמ׳ מאי קבעי מיניה אי שבתות כגופין דמיין ואי לא בעי מיניה ניבעי העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה

אלא ולדי מלאכות אי כאבות דמיין ואי לא בעי מיניה ניבעי מיניה העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת בשבת

אמר רבא אמרי בי רב תרתי בעא מיניה שבתות כגופין דמיין ואי לא בעא מיניה ולדי מלאכות כמלאכות דמיין אי לא

ושבתות היכי מיבעי ליה שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק

וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה אי כגופין דמיין אי לא

או דלמא זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה דכגופין דמיין ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתים אי הויין ידיעה לחלק אי לא

אמר רבה

דף טז עמוד ב

מסתברא שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה כגופין דמיין או לאו

ופשיט ליה דזדון שבת ושגגת מלאכות כגופין דמיין ולא קביל מיניה ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה

אמר רבה מנא אמינא לה דתנן כלל גדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא אחת

היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב מלאכה ומלאכה

ואילו חייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת לא קתני

מני הא אילימא ר״א אימא סיפא העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אין חייב אלא אחת ואי ר״א חייב על כל ולדי מלאכות כמלאכות

אלא פשיטא ר״ע היא וש״מ שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק

זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי אי כגופין דמיין ופשט ליה דכגופין דמיין ולדי מלאכות כמלאכות דמיין ותרוייהו לא קביל מיניה

אמר ליה אביי לעולם אימא לך זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה לר״ע דשבתות לאו כגופין דמיין ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים מי הויין ידיעה לחלק או לא

ופשיט ליה דימים שבינתיים לחלק וקביל מיניה ופשט ליה ולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה

רב חסדא אמר זדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר״ע ס״ל דכגופין דמיין וכי בעי מיניה שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים אי הויין ידיעה לחלק

ופשיט ליה ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וקביל מיניה

ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה

אמר רב חסדא מנא אמינא לה דתניא הכותב שתי אותיות בהעלם אחת חייב בב׳ העלמות רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין ומודה רבן גמליאל שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת פטור

ותניא אחריתי הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אחד בשבת זו ואחד בשבת זו ר״ג מחייב וחכמים פוטרין קא סלקא דעתך דר״ג כר״ע סבירא ליה

בשלמא לדידי דאמינא זדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר״ע אומר דשבתות כגופין דמיין הא דתניא פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגופין דמיין

דף יז עמוד א

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות (דשבתות כגופין דמיין) דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור

אלא לרבא דאמר ס״ל לר״ע דשבתות כגוף אחד הן

בשלמא הא דתניא חייב משכחת לה בין בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגוף אחד הן ובין בשגגת שבת וזדון מלאכות דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור

ואלא הדתניא פטור במאי מוקמת לה לא בחדא ולא בחדא

אמר לך רבא רבן גמליאל ס״ל כר׳ אליעזר דאמר שבתות כגופין דמיין

והא מדקתני ומודה רבן גמליאל מכלל דפליגי אאחרנייתא אי אמרת בשלמא כר׳ עקיבא ס״ל היינו דפליגי בשגגת שבת וזדון מלאכות דרבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור

ומודה רבן גמליאל בזדון שבת ושגגת מלאכות שהוא פטור אלמא שבתות כגופין דמיין אלא אי אמרת רבן גמליאל כר׳ אליעזר ס״ל מכלל דפליגי במאי

אי בשגגת שבת וזדון מלאכות אפילו רבי אליעזר כרבן גמליאל ס״ל דאין ידיעה לחצי שיעור דתניא הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו ר׳ אליעזר מחייב

ואלא באחת על האריג חיובי מחייב דתנן ר״א אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג חייב

אמר רבא מכלל דפליג בחדא דתניא הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחת חייב בשתי העלמות פטור רבי יוסי אומר בהעלם אחד ברשות אחד חייב בשתי רשויות פטור

דר׳ גמליאל כת״ק ור׳ אליעזר כרבי יוסי

ת״ש אמר לו חייב על כל אחת ואחת מק״ו ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה

בשלמא לרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות בעי מיניה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק או לא היינו דקאמר ליה ומה נדה

אלא לרבא דאמר זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה דשבתות אי כגופין דמיין ואי לא ליתני נדות

אמר לך רבא תני נדות שמואל תני נדה רב אדא בר אהבה תני נדה רב נתן בר אושעיא אמר תני נדות

ולרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק ואי לא נדה מאי ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק אית בה

אמר רבא כגון שבא עליה וטבלה וראתה וחזר ובא עליה וטבלה וחזר ובא עליה דטבילות הויין כימים שבינתים

ת״ש הבא על הקטנות יוכיח בשלמא לרבא היינו דקתני קטנות

אלא לרב חסדא מאי קטנות קטנות דעלמא

מתניתין דלא כהדין תנא דתניא א״ר שמעון בן אלעזר לא כך שאלו ר׳ עקיבא לרבי אלעזר אלא כך שאלו הבא על אשתו נדה וחזר ובא על אשתו נדה בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת

אמר ליה חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר ומה שבת שאין בה אלא אזהרה אחת שהוא מוזהר על השבת והשבת אינה מוזהרת עליו חייב על כל אחת ואחת נדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה ונדה מוזהרת עליו אינו דין שהוא חייב על כל אחת ואחת

אמרו לו לא אם אמרת בשבת שיש בה תוצאות הרבה לחטאות הרבה תאמר בנדה שאין בה תוצאות הרבה לחטאות הרבה

אמרו לו הבא על הקטנות יוכיח שאין בה תוצאות הרבה לחטאות הרבה וחייב על כל אחת ואחת

אמרו לו לא אם אמרת בקטנות שכן גופין מוחלקין אמרו לו הבא על הבהמה יוכיח שאין גופין מוחלקין וחייב על כל אחת ואחת אמרו לו הבהמה כנדה:

הדרן עלך אמרו לו

מתני׳ ספק אכל חלב ספק לא אכל ואפילו אכל ספק יש בו כשיעור וספק

דף יז עמוד ב

אין בו

שומן וחלב לפניו ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל אשתו ואחותו עמו בבית שגג באחת מהן ואינו יודע באיזו מהן שגג שבת ויום חול ועשה מלאכה באחד מהן ואינו יודע באיזו מהן עשה מביא אשם תלוי

כשם שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא חטאת אחת כן על לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם תלוי אחד

אם היתה ידיעה בינתים כשם שהוא מביא חטאת על כל אחת ואחת כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת

כשם שאכל חלב ודם ופיגול ונותר בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת כך על לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת:

גמ׳ איתמר רב אסי אמר חתיכה אחת שנינו ספק של חלב ספק של שומן חייא בר רב אמר חתיכה משתי חתיכות שנינו

במאי קא מיפלגי רב אסי סבר יש אם למסורת (ויקרא ה, יז) מצות כתיב

וחייא בר רב אמר יש אם למקרא מצוות קרינן

איתיביה רב הונא לרב אסי ואמרי לה חייא בר רב לרב אסי חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהן מאי לאו מדסיפא שתי חתיכות רישא נמי שתי חתיכות

אמר להו רב לא תיזלא בתר איפכא דיכול לשנויי לכו סיפא בשתי חתיכות רישא בחתיכה אחת אי הכי יש לומר חתיכה אחת מחייב שתי חתיכות צריכא למימר זו ואין צריך למימר זו

ולחייא בר רב דאמר מדסיפא בשתי חתיכות רישא נמי בשתי חתיכות מיתנא תרתי למה לי פרושי קא מפרש ספק אכל ספק לא אכל חלב מביא אשם תלוי כיצד כגון שהיה חלב ושומן לפניו

אמר רב יהודה אמר רב היו לפניו שתי חתיכות אחת של שומן ואחת של חלב אכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל חייב חתיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן ואכלה פטור

אמר רבא מאי טעמא דרב דאמר קרא (ויקרא ד, כב) ועשה אחת מכל מצות ה׳ בשגגה עד שישגוג בשתים מצות כתיב מצוות קרינן

איתיביה אביי רבי אליעזר אומר כוי חייבין עליו אשם תלוי

אמר לו ר׳ אליעזר סבר יש אם למסורת מצות כתיב

איתיביה ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר

וחייב באשם תלוי הא מני רבי אליעזר היא

איתיביה נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן

על שלה אתיום טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק ופטורין מן הקרבן ותני עלה חייב משום אשם תלוי הא מני רבי אליעזר היא

א״ר חייא אמר רב היו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל חייב חתיכה ספק של שומן ספק של חלב ואכלה פטור

א״ר זירא מ״ט דרב קסבר שתי חתיכות אפשר לברר איסורו חתיכה אחת אי אפשר לברר איסורו

מאי איכא בין טעמא דרבא לטעמא דרבי זירא איכא בינייהו כזית ומחצה

לרבא ליכא מצוות ופטור לרבי זירא אפשר לברר איסורו

איתיביה רבי ירמיה לרבי זירא רבי אליעזר אומר כוי חייבין על חלבו אשם תלוי אמר ליה רבי אליעזר סבר לא בעינן לברר איסורו

דף יח עמוד א

איתיביה ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר וחייב באשם תלוי הא מני רבי אליעזר היא

איתיביה נמצא על שלה אתיום טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק ופטורין מן הקרבן ותני עלה וחייבין באשם תלוי הא מני רבי אליעזר היא

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב היו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל חייב חתיכה ספק של חלב ספק של שומן ואכלה פטור

אמר רב נחמן מאי טעמא דרב קסבר שתי חתיכות איקבע איסורא חתיכה אחת לא קבעה איסורא

מאי איכא בין איקבע איסורא לשאי אפשר לברר איסוריה

איכא בינייהו כגון שהיו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ובא עובד כוכבים ואכל את הראשונה ובא ישראל ואכל את השניה לרבא ליכא מצוות בעידנא דאכל ישראל לר׳ זירא אי אפשר לברר איסוריה לרב נחמן איקבע איסורא

איתיביה רבא לרב נחמן רבי אליעזר אומר כוי חייבין על חלבו אשם תלוי ר׳ אליעזר לא בעי קביעותא לאיסורא

איתיביה ספק בן ט׳ לראשון או בן ז׳ לאחרון יוציא והולד כשר וחייבין באשם תלוי הא מני ר׳ אליעזר היא

איתיביה נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה אתיום טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאים מספק ופטורין מן הקרבן ותני עלה וחייבין באשם תלוי

אישתיק לבתר דנפק אמר מאי טעמא לא אמרי ליה דהא מני רבי מאיר היא דלא בעי קביעותא לאיסורא

דתניא השוחט אשם תלוי בחוץ ר׳ מאיר מחייב וחכמים פוטרין

ואמאי לימא ליה דר׳ אליעזר היא הא קמ״ל דר״מ בשיטת ר׳ אליעזר קאי

אמר רבה בר אבוה אמר רב חתיכה ספק של חלב ספק של שומן ואכלה באנו למחלוקת ר׳ אליעזר וחכמים

לר׳ אליעזר מאי איריא כי אכלה אפילו לא אכלה נמי דהתנן ר׳ אליעזר אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום

אמר רב אשי ר׳ אליעזר אליבא דבבא בן בוטא דתנן אלא אומרים לו המתן עד שתכנס לבית ספק

ת״ר היו לפניו שתי חתיכות אחת של שומן ואחת של חלב בא ישראל ואכל את הראשונה בא עובד כוכבים ואכל את השניה חייב וכן כלב וכן עורב בא עובד כוכבים ואכל את הראשונה בא ישראל ואכל את השניה פטור ורבי מחייב

אכל את הראשונה בשוגג והשניה במזיד חייב הראשונה במזיד והשניה בשוגג פטור ורבי מחייב אכל שתיהן במזיד פטור מכלום

שתיהן בשוגג שניהן חייבין השני לא מן הדין אלא שאם אתה אומר פטור קבעת את הראשונה בחטאת

ומנו אי רבי מן הדין ומן הדין הוא אי רבנן משום דלא נקבע ראשון בחטאת נימא ליה לשני אייתי חולין לעזרה אמר רב אשי

דף יח עמוד ב

ר׳ אליעזר היא דאמר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום הילכך אמרינן ליה אייתי אשם תלוי ואתני אי אכל ראשון שומן הוא אכל חלב ליהוי כפרה ואי לא ליהוי נדבה

ת״ר אכל ספק חלב ונודע לו ספק חלב ונודע לו רבי אומר אומר אני כשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת

רבי יוסי ברבי יהודה ור׳ אלעזר ורבי שמעון אומרים אין מביא אלא אשם תלוי אחד שנאמר (ויקרא ה, יח) על שגגתו אשר שגג אפילו על שגגות הרבה אינו חייב אלא אחת

אמר ר׳ זירא כאן שנה רבי ידיעות ספק מחלקות לחטאות

רבא אמר אין ידיעות ספק מחלקות לחטאות אלא הכי קתני כשם שאם היתה לו ידיעה ודאי מביא חטאת על כל אחת ואחת כך אם היתה לו ידיעת ספק מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת

א״ל אביי ואת לא תסברא דידיעות ספק מחלקות לחטאות דאי סלקא דעתך ידיעות אין מחלקות לחטאות וחטאת אחת מביא אמאי מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת

והתניא כללו של דבר כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות

אמר ליה רבא בר חנן לאביי ולדידך דאמרת ידיעות ספק מחלקות לחטאות אלא מעתה אכל כזית חלב לפני יום הכיפורים וכזית חלב אחר יום הכיפורים ויוה״כ במקום אשם תלוי קאי הכי נמי דמביא שתי חטאות

הא בהעלם אחת אכלינון א״ל אביי ומאן לימא לן דיום הכיפורים מכפר על דלא מתידע ליה דילמא והוא דמתידע ליה א״ל רבא הודע ולא הודע תנן

איכא דאמרי אמר ליה רבא בר חנן לאביי מה אילו אכל כזית חלב שחרית ביום הכיפורים וכזית חלב במנחה ביוה״כ הכי נמי דמיחייב שתי חטאות

א״ל אביי ומאן לימא לן דיוה״כ כל שעתא מכפר דילמא כוליה יומא מאורתא א״ל רבה בב״ח תרדא תניא הרי שבא לידו ספק עבירה ביוה״כ אפילו עם חשיכה פטור שכל היום מכפר

מתיב רב אידי בר אבין אכל ושתה בהעלם אחת אינו חייב אלא חטאת אחת והא בין אכילה לשתייה אי אפשר דלא הוה שהות ביום דמתיידע ליה וכפר ליה דיוה״כ במקום אשם תלוי קאי וקתני אינו חייב אלא חטאת אחת

ואי סלקא דעתך ידיעות ספק מחלקות לחטאות ליחייב שתי חטאות אמרי כי אמר ר׳ זירא לרבי הא רבנן היא

והא מדסיפא רבי היא דקתני שתה ציר או מורייס פטור הא חומץ חייב

ומני רבי היא דתניא חומץ אין משיב את הנפש רבי אומר אומר אני חומץ משיב את הנפש ומדסיפא רבי רישא נמי רבי אמרי סיפא רבי רישא רבנן

איתיביה רבא אכל היום אכל למחר נהנה היום נהנה למחר אכל היום נהנה למחר נהנה היום אכל למחר ואפילו מכאן ועד שלש שנים מנין שהן מצטרפין זה עם זה

ת״ל (ויקרא ה, טו) תמעול מעל ריבה ואמאי הא כיפר עליה יום הכפורים

אמרי כי מכפר יוה״כ על איסורא על ממונא לא מכפר

ואיבעית אימא כי מכפר יוה״כ על כוליה שיעורא על פלגא דשיעורא לא מכפר

וכן אמר ריש לקיש כאן שנה רבי ידיעות ספק מחלקות לחטאות רבי יוחנן אמר אין ידיעות ספק מחלקות לחטאות

אלא הכי קתני כשם שאם היתה לו ידיעה ודאי מביא על כל אחת ואחת כך אם היתה לו ידיעת ספק מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת

בשלמא לרבי יוחנן היינו דקא תלי לאשם בחטאת אלא לריש לקיש חטאת באשם מיבעיא ליה קשיא

ורמי דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן ורמי דריש לקיש אדריש לקיש דתניא שני שבילין אחד טמא ואחד טהור והלך בראשון ולא נכנס בשני ונכנס חייב

הלך בראשון ונכנס פטור בשני ונכנס חייב הלך בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל והלך בשני ונכנס חייב

דף יט עמוד א

רבי שמעון פוטר בזו ר״ש בן יהודה פוטר בכולן משום רבי שמעון

ואפילו בקמייתא אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון שהלך בראשון ובשעת הילוכו בשני שכח שהלך בראשון ובהא פליגי ת״ק סבר מקצת ידיעה כידיעה דמיא ור״ש סבר מקצת ידיעה לאו כידיעה דמיא

אמר מר הלך בראשון ונכנס והיזה וטבל והלך בשני ונכנס חייב אמאי חייב הא לא הוי ליה ידיעה

אמר ריש לקיש הא מני רבי ישמעאל היא דלא בעי ידיעה בתחלה רבי יוחנן אמר אפילו תימא רבנן כאן עשו ספק ידיעה כידיעה

סלקא דעתך כאן עשו והוא הדין לכל התורה כולה קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן

קשיא דריש לקיש אדריש לקיש

בשלמא דר׳ יוחנן אדר״י לא קשיא כאן עשו אבל בכל התורה כולה לא

מאי טעמא הכא גבי טומאה כתיב (ויקרא ה, ב) ונעלם ממנו והוא טמא ידיעה דאית בה נמי ספק חייב קרא אבל בכל התורה כולה כתיב (ויקרא ד, כג) או הודע אליו חטאתו אי אית ליה ידיעה הוא דמחייב

אלא לר״ל קשיא אדמוקים לה כר׳ ישמעאל לוקמה כרבי הא קמ״ל דר׳ ישמעאל נמי לא בעי ידיעה בתחלה

הא מתניתין היא דתנן רבי ישמעאל אומר ונעלם ממנו שתי פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש

איצטריך סלקא דעתך אמינא מקרא לית ליה מגמרא אית ליה קמ״ל:

מתני׳ חלב ונותר לפניו ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל אשתו נדה ואחותו עמו בבית שגג באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן שגג שבת ויום הכיפורים ועשה מלאכה בין השמשות ואינו יודע באיזה מהן עשה רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר

א״ר יוסי לא נחלקו על העושה מלאכה בין השמשות שהוא פטור שאני אומר מקצת עשה היום ומקצת עשה למחר

על מה נחלקו על העושה מלאכה בתוך היום ואינו יודע אם בשבת עשה אם ביוה״כ עשה או על העושה ואינו יודע מעין איזו מלאכה עשה שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר א״ר יהודה פוטרו היה רבי יהושע אף מאשם תלוי

ר׳ שמעון ור׳ שמעון שזורי אומרים לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שהוא חייב על מה נחלקו על דבר שהוא משום ב׳ שמות שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר

א״ר יהודה אפילו נתכוון ללקוט תאנים וליקט ענבים ענבים וליקט תאנים שחורות וליקט לבנות לבנות וליקט שחורות ר״א מחייב חטאת ור׳ יהושע פוטר תמיהני אם פטר בה ר׳ יהושע א״כ למה נאמר (ויקרא ד, כג) אשר חטא בה פרט למתעסק:

גמ׳ תניא א״ר אליעזר מה נפשך אי חלב אכל חייב אי נותר אכל חייב אי אשתו נדה בעל חייב אי אחותו בעל חייב אי בשבת עשה מלאכה חייב אי ביה״כ עשה מלאכה חייב

אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר אשר חטא בה עד שיודע לו במה חטא ורבי אליעזר האי בה מאי עביד ליה מיבעי ליה פרט למתעסק

דף יט עמוד ב

מתעסק דמאי אי דחלבים ועריות חייב דאמר רב נחמן אמר שמואל המתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה

ואי מתעסק בשבת פטור מאי טעמא מלאכת מחשבת אסרה תורה

לרבא משכחת לה כגון שנתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר לאביי משכחת לה כגון דנתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר

דאיתמר נתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר פטור מאי טעמא דהא לא איכוון לשום חתיכה לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אביי אמר חייב דהא איכוון לשום חתיכה רבא אמר פטור דהא לא איכוון לחתיכה דאיסורא:

רבי יוסי אומר לא נחלקו כו׳: תניא אמר להן רבי יוסי דקדקתם אחרי

מאי אמרי ליה דאמר להו דקדקתם אחרי הכי א״ל הגביה בין השמשות מהו אמר להו דקדקתם אחרי

ונימא להו מקצת הגבהה היתה מהיום ומקצתה למחר הכי נמי קאמר להו דקדקתם אחרי ולא העליתם בידכם כלום

ולרבי יוסי גמר מלאכה לרבי אליעזר פטור הא שמענא ליה דמחייב דתנן רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג חייב

אמר רב יוסף רבי יוסי אליבא דר״א הכי מתני רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ושנים על האריג חייב:

א״ר יהודה פוטרו היה רבי יהושע אף מאשם תלוי: תניא א״ר יהודה פוטרו היה רבי יהושע אף מאשם תלוי שנאמר (ויקרא ה, א) כי תחטא ולא ידע פרט לזה שידע שחטא אמר לו ר״ש זהו שמביא אשם תלוי שנאמר (ויקרא ה, יז) ועשה ולא ידע וזה לא ידע במה עשה

אבל ספק אכל חלב ספק לא אכל צא ושאל עליו אם מביא אשם תלוי אם לאו מאי הוי עלה

ת״ש חטא ולא ידע במה חטא או ספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי מאן שמענא ליה דאמר חטא ואין ידוע במאי חטא מביא אשם תלוי ר״ש וקא תני ספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי שמע מינה ס״ל לרבי שמעון ספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי:

ר׳ שמעון שזורי ור״ש אומר לא נחלקו כו׳ אם כן מה ת״ל (ויקרא ד, כג) אשר חטא בה פרט למתעסק:

אמר רב נחמן אמר שמואל מתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה מתעסק בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה

א״ל רבא לרב נחמן והא תינוקות דכי מתעסק דמי ותנן מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בשבת ואחד למול אחר השבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר

עד כאן לא פטר רבי יהושע אלא משום דקסבר טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה פטור אבל מתעסק בדבר דלאו מצוה אפילו רבי יהושע מחייב

אמר לו הנח לתינוקות הואיל ומקלקל בחבורה חייב מתעסק בחבורה חייב

איתיביה רב יהודה לשמואל ר׳ יהודה אומר אפי׳ מתכוין ללקט תאנים וליקט ענבים וליקט תאנים שחורות וליקט לבנות ולקט שחורות ר״א מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר

והא הכא מתעסק הוא ורבי יהושע נמי לא קא פטר אלא מן מינא למינא אבל בחד מינא אפילו רבי יהושע מחייב

אמר ליה שיננא שבוק מתני׳ ותא בתראי הכא במאי עסקינן כגון שאבד מלקט מלבו נתכוון ללקט ענבים ושכח וסבור תאנים בעינא והלכה ידו על הענבים דרבי אליעזר סבר הרי נעשתה כוונתו ורבי יהושע סבר הרי לא נעשתה כוונתו ומחשבתו

דף כ עמוד א

מתיב רב אושעיא רבי שמעון שזורי ורבי שמעון אומרים לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שהוא חייב אלא על דבר שהוא משום שני שמות שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר

ורבי יהודה מאי קאמר דפליגי בנתכוין ללקט ענבים ולקט תאנים שחורות ולקט לבנות ענבים ותאנים שחורות ולבנות מאי ניהו שני שמות היינו רבי שמעון ור״ש שזורי רבי יהודה מאי אתא לאשמועינן

אלא לאו מתעסק איכא בינייהו דרבי יהודה סבר מתעסק חייב ור״ש שזורי סברי מתעסק פטור

לא מתעסק דברי הכל פטור והכא בהא קא מיפלגי דרבי שמעון שזורי סבר שכח מלקט מלבו בשם אחד דברי הכל חייב

כי פליגי בשני שמות ר׳ יהודה סבר לא שנא בשם אחד ולא שנא בשני שמות פליגי

רבא אמר ליקדם איכא בינייהו

והתניא היו לפניו שתי נרות דולקות ארוכות ונתכוין לכבות את זו וכיבה את זו להדליק את זו והדליק את זו פטור להדליק ולכבות וכיבה והדליק בנשימה אחת חייב

פשיטא מהו דתימא לא איתעבד מחשבתיה דהא להדליק מעיקרא בעי ולבסוף לכבות וכי עבד מעשה כיבה ובסוף הדליק הוא ואימא פטור קא משמע לן נהי דאקדומי נמי לא מקדים אחורי נמי לא מאחר

תנו רבנן החותה גחלים בשבת חייב חטאת רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אליעזר ברבי צדוק חייב שתים מפני שהוא מכבה את העליונות ומבעיר את התחתונות במאי עסקינן אי דקא מיכוין לכבות ולהבעיר מאי טעמא דמאן דפטר אלא דלא קא מכוין להבעיר מאי טעמא דמאן דמחייב

תרתי

רבי אלעזר ורבי חנינא דאמרי תרווייהו כגון שנתכוין לכבות העליונות כדי להבעיר את התחתונות דתנא קמא קסבר מקלקל בהבערה פטור ורבי אליעזר ברבי צדוק אמר חייב וכן אמר רבי יוחנן בנפח שנו אמר רבי יוחנן עד כאן לא נתגלתה טעמא של הלכה זו

אמי בר אבין ורב חנניא בר אבין דאמרי תרווייהו

דף כ עמוד ב

כגון שנתכוין לכבות ולהבעיר דתנא קמא סבר לה כר׳ יוסי דאמר הבערה ללאו יצאת

ור׳ אליעזר ברבי צדוק סבר לה כרבי נתן דאמר הבערה לחלק יצאת

רבא אמר להקדים איכא בינייהו

רב אשי אמר כגון שנתכוין לכבות והובערו מאיליהן ותנא קמא סבר לה כרבי שמעון דאמר דבר שאין מתכוין פטור ורבי אליעזר ברבי צדוק סבר לה כרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין חייב

תנו רבנן החותה גחלים בשבת להתחמם בהם והובערו מאיליהן תני חדא חייב ותני אידך פטור הדתניא חייב קסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה והא דתנא פטור קסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה:

הדרן עלך ספק אכל חלב

מתני׳ אכל דם שחיטה בבהמה בחיה ובעוף בין טמאין בין טהורין דם נחירה דם עיקור דם הקזה שהנשמה יוצאה בו חייבין עליו

דם הטחול דם הלב דם ביצים דם חגבים דם התמצית אין חייבין עליו רבי יהודה מחייב בדם התמצית:

גמ׳ ת״ר (ויקרא ז, כו) כל דם לא תאכלו שומע אני אפי׳ דם מהלכי שתים דם ביצים דם חגבים דם דגים הכל בכלל ת״ל (ויקרא ז, כו) לעוף ולבהמה

מה עוף ובהמה מיוחדין שיש בהן טומאה קלה וטומאה חמורה ויש בהן איסור והיתר והן מין בשר אף כל שיש בהן טומאה קלה

אוציא דם מהלכי שתים שיש בהן טומאה חמורה ואין בהם טומאה קלה

דף כא עמוד א

אוציא דם שרצים שאין בהם טומאה חמורה אוציא דם ביצים שאין מין בשר דם דגים דם חגבים שכולו היתר

(ויקרא ז, כו) לעוף ולבהמה אי מה עוף שאין בה כלאים אף בהמה שאין בה כלאים ת״ל ולבהמה

אי מה בהמה שאינה באם על הבנים אף עוף שאינו באם על הבנים תלמוד לומר לעוף ולבהמה

ואימא כל דם כלל עוף ובהמה פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עוף ובהמה אין מידי אחרינא לא

(ויקרא ז, כז) נפש אשר תאכל כל דם חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט

והא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא כללא קמא לאו כללא בתרא כרת

האי תנא דבי ר׳ ישמעאל כללי ופרטי דרשינן מן הדין גוונא ואף על גב דלא דמי כללא בתרא לכללא קמא

אמר מר כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה ויש בה איסור והיתר ויש בהן מין בשר אף כל דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה וכו׳

אף כל דקתני לאיתויי מאי

אמר רב אדא בר אבין לאתויי דמו של כוי מאי קסבר אי קסבר כוי ספיקא הוא איצטריך קרא למיסר ספיקא אלא קסבר כוי בריה בפני עצמו הוא

אשכחן דמו חלבו מנלן (ויקרא ז, כג) מכל חלב נבלתו מנלן (דברים יד, כא) מכל נבלה

גיד הנשה מנלן (בראשית לב, לג) בכף הירך תליה רחמנא והא אית ליה כף הירך

טומאתו ושחיטה מנלן סברא מדלכל מילי רבייה רחמנא כבהמה טומאתו ושחיטתו נמי כבהמה

אמר מר אוציא דם מהלכי שתים שיש בהן טומאה חמורה ואין בהן טומאה קלה ורמינהי החותך מן האדם צריך מחשבה והכשר

וקשיא לן מחשבה למה לי תעשה חתיכה שלו מחשבה ואר״ל בחותכו לכלב ומחשבה לכלב לאו מחשבה היא

ולא והתנן כלל אמרו בטומאה כל המיוחד לאכול אדם טמא עד שיפסל מאכילת כלב

ההוא לאסוקי טומאה מיניה דכיון דמעיקרא הוה חזי לאדם לאסוקי מטומאה עד שיפסל מאכילת כלב הכא לאחותי ליה טומאה אי חזי לאדם חזי לכלב אי לא חזי לאדם לא חזי לכלב

מ״מ קתני מחשבה ומחשבה לטומאה קלה היא ה״מ מחיים אבל לאחר מיתה טמא הוא טומאה חמורה

דכוותה גבי בהמה לאחר מיתה אי בשר מטמא טומאה חמורה ואם דם מטמא טומאה חמורה

דתנן דם נבילות בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין

לא נצרכא אלא לכדתנן נבלת בהמה טמאה בכל מקום נבלת עוף הטהור בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר

נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף טהור וחלב בשוקים אין צריכין לא מחשבה ולא הכשר

וא״ל רב לרבי חייא מחשבה למה לי לטומאה קלה היא גופה טומאה היא א״ל כגון דאיכא פחות מכזית נבילה וצרפה לפחות מכביצה אוכלין דהאי והאי הוי כביצה

אי הכי ליבעי נמי הכשר דהא תנא דבי ר׳ ישמעאל (ויקרא יא, לז) על כל זרע אשר יזרע מה זרעים מיוחדין שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריך הכשר אף כל שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריך הכשר

א״ל ה״מ באוכלין דעלמא דלית בו פחות מכזית נבלה אבל הכא דאיכא בגויה פחות מכזית נבילה כיון דאילו מצרף ליה כזית לא בעי הכשר

דף כא עמוד ב

לאפוקי מת אף על גב דממליא ליה לא מטמא טומאת אוכלין משום דבטלה דעתו אצל כל אדם

רב חנניא אמר אפילו תימא דהוי כזית הכא במאי עסקינן כגון שחיפהו בבצק

א״ה הכשר נמי ניבעי ה״מ באוכלין אחריני דלא מטמו לא במגע ולא במשא אבל הכא נהי דלא מטמא במגע דקמחפי בבצק במשא מיהת ליטמא דהא טעון ליה

לאפוקי מת דאף על גב דחיפהו בבצק מטמא טומאה חמורה דטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת

אמר מר יצאו שרצים שאין בהן טומאה ולא שרץ מטמא במגע במשא לא מטמא

אמר מר יצא דם דגים ודם חגבים שכולן היתר מאי כולו היתר אילימא דחלבו מותר הרי חיה דחלבה מותר ודמה אסור ואלא משום דלית בהו איסור גיד הנשה והרי עוף דלית ביה איסור גיד הנשה ודמו אסור

אלא מאי כולו היתר דלא בעי שחיטה

אמר מר מה עוף שאין בו כלאים אף בהמה תלמוד לומר בהמה

כלאים דמאי אילימא כלאים דהרבעה וכלאים דחרישה והתנן חיה ועוף כיוצא בהן

אלא אמר אביי שצימרו אין חייבין עליו משום כלאים

אמר רב יהודה אמר רב דם שרצים לוקין עליו בכזית מיתיבי דם הטחול דם הלב דם הכליות דם אברים הרי אלו בלא תעשה דם מהלכי שתים דם שרצים ורמשים אסור ואין חייבין עליו

מאי אין חייבין עליו כרת אלאו מחייב

חדא דהיינו רישא ועוד תנא מלאו נמי קא ממעט ליה דקתני יצא דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה

אמר רבי זירא התרו בו משום שרץ לוקה משום דם אינו לוקה

אמר רב דם דגים שכינסו אסור מיתיבי דם דגים דם חגבים מותר ואפילו לכתחלה ההיא בשלא כינסו כי קא אמר רב בשכינסו

דכוותה גבי מהלכי שתים בשלא כינסו מי אסור והא תניא דם שעל גבי ככר גוררו ואוכלו של בין השינים מוצצו ובולעו ואינו חושש

אלא כי תניא ההיא מתניתא דאית ביה קשקשים כי קאמר רב אסור דלית ביה קשקשים

אמר רב ששת דם מהלכי שתים אפילו מצות פרוש אין בו מיתיבי דם הטחול דם הלב דם הכליות דם אברים הרי אלו בלא תעשה דם מהלכי שתים דם שרצים ורמשים אסור ואין חייב עליו כי תניא אסור

דף כב עמוד א

דפירש כי קאמר רב בדלא פירש כדתניא דם שעל גבי ככר גוררו ואוכלו של בין השינים מוצץ ובולע ואינו חושש

איכא דמתני לה להא דרב ששת על הדא דתניא יכול חלב מהלכי שתים יהא אוכלו עובר בלאו ודין הוא מה בהמה טמאה שהקלתה במגעה החמרתה בחלבה מהלכי שתים שהחמרתה במגען אינו דין שתחמיר בחלבן

ת״ל (ויקרא יא, כט) וזה לכם הטמא זה טמא ואין חלב מהלכי שתים טמא אלא טהור

אוציא את החלב שאין שוה בכל ולא אוציא הדם ששוה בכל ת״ל וזה לכם הטמא זה טמא ואין דם מהלכי שתים טמא אלא טהור א״ל רב ששת אפילו מצות פרוש אין בו

תנן התם הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו א״ר זירא אמר רב ל״ש אלא בלב עוף הואיל ואין בו כזית אבל לב בהמה דיש בו כזית אסור וחייבין עליו כרת

מיתיבי דם הטחול דם הלב דם הכליות דם אברים הרי אלו בלא תעשה דם מהלכי שתים דם שקצים ורמשים אסור ואין חייבין עליו

כי קתני אין חייבין עליו על דם דיליה כי קאמר רב דאתי ליה מעלמא

דם דיליה היינו דם אברים וליטעמיך מי לא קתני דם כליות וקתני דם אברים אלא תני והדר תני ה״נ תני והדר תני

מעלמא מהיכא אתי ליה א״ר זירא בשעה שהנשמה יוצאה מישרף שריף:

דם שהנשמה יוצאה בו חייבין עליו: איתמר איזהו דם הקזה שהנשמה תלויה בו רבי יוחנן אמר כל זמן שמקלח ר״ל אמר מטיפה המשחרת ואילך

מיתיבי איזהו דם הקזה שהנשמה יוצאה בו כל זמן שמקלח יצא דם התמצית מפני שהוא שותת מאי לאו אפילו ראשון ואחרון דשותת הוא כדם התמצית דמי תיובתא דר״ל

לא למעוטי דם המשחיר אבל דם ראשון ואחרון אף על גב דהוא שותת היינו דם הנפש

מיתיבי איזהו דם ראשון כל זמן שמקלח יצא ראשון ואחרון מפני שהוא שותת תיובתיה דר״ל אמר לך תנאי היא דתניא איזהו דם הנפש כל זמן שמקלח דברי ר״א ר״ש אומר מטיפה המשחרת ואילך

תנא דבי רבי ישמעאל (במדבר כג, כד) ודם חללים ישתה פרט לדם קילוח שאינו מכשיר את הזרעים

בעא מיניה ר׳ ירמיה מרבי זירא הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות מהו על הראשון דברי הכל חייב על האחרון מי מיחייב או לא

א״ל פלוגתא דר׳ יוחנן ור״ל דאיתמר הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות ר״ל אמר חייב שתי חטאות ורבי יוחנן אמר אינו חייב אלא אחת:

רבי יהודה מחייב בדם התמצית: א״ר אלעזר מודה ר׳ יהודה לענין כפרה שנאמר (ויקרא יז, יא) כי הדם הוא בנפש יכפר דם שהנפש יוצאה בו מכפר ושאין הנפש יוצאה בו אינו מכפר

אמר ר״נ בר יצחק אף אנן נמי תנינא דתניא דם מה ת״ל (ויקרא יז, י) כל דם

לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו שהוא מכפר דם חולין ודם התמצית מנין ת״ל כל דם סתם סיפרא מני ר׳ יהודה היא:

מתני׳ ר״ע מחייב על ספק מעילה אשם תלוי וחכמים פוטרים ומודה ר׳ עקיבא שאינו מביא את מעילתו עד שיתודע לו שיביא עמו אשם ודאי

א״ר טרפון מה לזה מביא שתי אשמות אלא מביא מעילה וחומשה ויביא אשם בשני סלעים ויאמר אם ודאי מעלתי זו מעילתי וזו אשמי ואם ספק מעלתי המעות נדבה ואשם תלוי שממין שהוא מביא על הודע מביא על לא הודע

אמר רבי עקיבא נראין דבריו במעילה מעוטה הרי שיבוא לידו ספק מעילה במאה מנה לא יפה לו שיביא אשם בשתי סלעים ולא יביא ספק מעילה במאה מנה מודה ר״ע לר׳ טרפון במעילה מעוטה:

דף כב עמוד ב

גמ׳ ת״ר (ויקרא ה, יז) ואם נפש לחייב על ספק מעילות אשם תלוי דברי ר׳ עקיבא וחכמים פוטרים

לימא בהא קא מיפלגי דר׳ עקיבא סבר למדין עליון מתחתון ורבנן סברי אין למדין עליון מתחתון

אמר רב פפא דכולי עלמא למדין עליון מתחתון דאם כן צפון בבן בקר לא משכחת להו

אלא הכא היינו טעמא דרבנן דפטרי דגמירי מצות מצות מחטאת

מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל ספיקו אשם תלוי אף כל שחייבין על זדונו כרת ועל ספקו חטאת ועל שגגתו אשם תלוי

לאפוקי מעילה דאין חייבין על זדונו כרת דתניא הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה

ור׳ עקיבא סבר כי ילפינן מצות מצות מחטאת חלב להכי הוא דילפינן מה להלן בקבועה אף כאן בקבועה

לאפוקי עולה ויורד דלא

ורבנן סברי אין גזירה שוה למחצה מכלל דר׳ עקיבא סבר יש גזירה שוה למחצה אלא דכולי עלמא אין גזירה שוה למחצה

אלא היינו טעמא דר״ע דאמר קרא ואם נפש וי״ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון

ורבנן סברי תחתון הוא דגמר מעליון לאשם בכסף שקלים

ור״ע סבר אין היקש למחצה מכלל דרבנן סברי יש היקש למחצה והא קיימא לן דאין היקש למחצה

דכולי עלמא אין היקש למחצה והכא ה״ט דרבנן דגמירי מצות מצות אפקיה מהקישא

ור״ע אשם בכסף שקלים נפקא ליה (ויקרא ז, א) מזאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות לאשם דבכסף שקלים

ורבנן אע״ג דכתיב זאת תורת האשם איצטריך למכתב ואם נפש וי״ו מוסיף על ענין ראשון וילמד תחתון מעליון

ואי מזאת תורת האשם הוה אמינא כי אמינא תורה אחת לכל אשמות הני מילי בשאר אשמות ודאין

אבל אשם תלוי כיון דעל ספק חלב קאתי אימא לא יהא ספיקו חמור מודאו מה ודאו חטאת בת דנקא אף ספיקו אשם בר דנקא אהכי כתב רחמנא ואם נפש וי״ו מוסיף על ענין ראשון

הא ניחא למאן דדריש זאת תורת האשם אלא למאן דלא דריש זאת תורת האשם מאי איכא למימר יליף בערכך בערכך מאשם מעילה

אשם שפחה חרופה לא כתב בה בערכך ילפינן באיל איל:

מודה ר״ע כו׳: ואם ספק

מאי קאמר אמר רבא תני אם בספיקו עומד לעולם יהא אשם תלוי שממין שהביא על הודע מביאו על שלא הודע

סוף סוף כי מתידע ליה בעי לאיתויי אשם ודאי

אמר רבא מדברי שניהם נלמד אשם ודאי לא בעי ידיעה לכתחלה:

מתני׳ האשה שהביאה חטאת העוף עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי תעשינה ודאי שממין שהיא מביאה על הודע מביאה על לא הודע

חתיכה של חולין וחתיכה של הקדש אכל אחת מהן ואין יודע איזה מהן אכל פטור ר״ע מחייב אשם תלוי אכל את השניה מביא אשם ודאי

אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי דברי ר״ע ר״ש אומר שניהן מביאין אשם אחד ר׳ יוסי אומר

דף כג עמוד א

אין שנים מביאין אשם אחד

חתיכת חלב וחתיכת חולין אכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל מביא אשם תלוי אכל את השניה מביא חטאת אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי דברי ר״ע ר״ש אומר שניהם מביאין חטאת אחת רבי יוסי אומר אין שנים מביאין חטאת אחת

חתיכת חלב וחתיכת קודש אכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל מביא אשם תלוי אכל את השניה מביא חטאת ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי רבי שמעון אומר שניהן מביאין חטאת ואשם ר׳ יוסי אומר אין שנים מביאין חטאת ואשם אחד

חתיכת חלב וחתיכת חלב קודש אכל אחת מהן ואין יודע איזו מהן אכל מביא חטאת רבי עקיבא אומר אף אשם תלוי אכל את השניה מביא שני חטאות ואשם ודאי

אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא חטאת וזה מביא חטאת רבי עקיבא אומר זה וזה מביאין אשם תלוי ר׳ שמעון אומר זה מביא חטאת וזה מביא חטאת ושניהן מביאין אשם אחד רבי יוסי אומר אין שניהן מביאין אשם אחד

חתיכת חלב וחתיכת חלב נותר אכל אחת מהן ואין יודע איזה מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי אכל את השניה מביא ג׳ חטאות

אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא חטאת ואשם תלוי וזה מביא חטאת ואשם תלוי ר״ש אומר זה מביא חטאת וזה מביא חטאת ושניהן מביאין חטאת אחת ר׳ יוסי אומר כל חטאת שהיא באה על חטא אין שנים מביאין אותה:

גמ׳ א״ל רבא לרב נחמן לרבי יוסי חטאת הוא דלא מייתו שניהן הא אשם תלוי מייתו שניהם היינו ת״ק

וכ״ת חתיכה משתי חתיכות איכא בינייהו והתניא רבי יוסי אומר זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי א״ל הא קמ״ל דמאן ת״ק ר׳ יוסי:

חתיכת חלב וחתיכת קדש [כו׳] חתיכת חלב וחתיכת חלב קודש כו׳ חתיכת חלב וחתיכת חלב נותר כו׳: א״ל רבא לרב נחמן וליתי נמי אשם ודאי דנותר דקדש הוא אמר ליה דלית ביה שוה פרוטה

והא מעיקרא דאית ביה שוה פרוטה עסקינן דקתני אשם ודאי אמר ליה ההיא חתיכה דלא נותר היא שויא פרוטה

והא יש אוכל אכילה אחת דקתני ביה נותר וקתני מביא ארבע חטאות ואשם אחד

אמר ליה ההיא בגסה וההיא בדקה ולא קשיא ההיא בימות הגשמים הכא בימות החמה:

אכל אחד את הראשונה כו': אמר ליה רבא לרב נחמן ומי אמר ר"ש איסור חל איסור

והא תניא רבי שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכיפורים פטור

אמר רב ששת בריה דרב אידי כגון דאכל כוליא בחלבה וכוליא בחלבה נמי הא קאי עלה באיסור עולין היכי אתי איסור נותר חייל עלה

וכי תימא סבירא ליה לר"ש דנותר איסור חמור הוא וחייל על איסור קל דעולין והא נבלה דאיסור קל הוא ויום הכיפורים דאיסור חמור הוא ולא קאתי איסור יום כיפורים דחמור וחייל על נבלה דקל הוא

אלא בקדשים גלי רחמנא דאתי איסור חל על איסור

דף כג עמוד ב

דתניא (ויקרא ז, כ) אשר לה' לרבות את האימורין

ואימורין קאי עלייהו באיסור עולין וחלב קאי עלייהו באיסור כרת וקאתי איסור טומאה חייל עליה

תדע שכן הוא דהא רבי סבירא ליה איסור חל על איסור (ואימא) וה"מ איסור חמור על איסור קל אבל איסור קל חל על איסור והוא איסור חמור לא ובקדשים שמעינן ליה דאמר איסור קל על איסור חמור נמי חייל

דהא איסור מעילה קל הוא מיתה ואיסור קדשים איסור חמור כרת ואתי איסור מיתה חייל על איסור כרת

דתניא רבי אומר (ויקרא ג, טז) כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה

ומעילה איסור מיתה וקא חייל על איסור חלב דאיסור כרת הוא ש"מ בקדשים גלי קרא

והא תניא ר"ש אומר אין פיגול בעולין ואין נותר בעולין

אלא תנאי היא ואליבא דר"ש דאיכא דאמרי בקדשים איסור חל על איסור וא"ד בקדשים נמי אין איסור חל על איסור

ולמ"ד בקדשים נמי אין איסור חל על איסור כל חלב לה' מאי עביד ליה

מוקים ליה בולדי קדשים דקסברי ולדי קדשים בהוייתן יהו קדושים דתרוייהו בהדדי אתו:

הדרן עלך דם שחיטה

מתני' **המביא** אשם תלוי ונודע לו שלא חטא אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר דברי ר"מ

וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ר"א אומר יקרב שאם אינו בא על חטא זה הרי הוא בא על חטא אחר

אם משנשחט נודע לו ישפך הדם והבשר יצא לבית השריפה נזרק הדם והבשר קיים יאכל ר' יוסי אומר אפילו הדם בכוס יזרק והבשר יאכל

אשם ודאי אינו כן עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר משנשחט הרי זה יקבר נזרק הדם הבשר יצא לבית השריפה

שור הנסקל אינו כן עד שלא נסקל יצא וירעה בעדר משנסקל מותר בהנאה

עגלה ערופה אינו כן עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר משנערפה תקבר במקומה שעל ספק באה מתחלה כיפרה ספקה והלכה לה:

גמ׳ במאי פליגי ר״מ סבר כיון דלא צריך ליה לא מקדיש ליה ורבנן סברי מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדיש

תנא בין שנודע לו שחטא ובין נודע לו שלא חטא פליגי ר״מ ורבנן בנודע לו שחטא להודיעך כחו דר״מ דאע״ג דידע דחטא כיון דבעידנא דאפרשיה [לא ידע תצא ותרעה בעדר

ובנודע לו שלא חטא להודיעך כחן דרבנן דאע״ג דלא חטא כיון דבעידנא דאפרשיה לא ידע] לבו נוקפו הוה הלכך גמר ומקדיש

א״ר ששת מודה ר״מ לחכמים

דף כד עמוד א

במפריש שני אשמות לאחריות ונתכפר באחת מהן דשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה

מאי טעמא ע״כ לא פליגי ר״מ עליהון דרבנן אלא משום דלא גלי דעתיה דלבו נוקפו אבל הכא מכדי חד הוא דאיבעי ליה לאפרושי מ״ט אפריש תרי דסבר אי מירכס חדא מיכפרנא באידך חבריה וכיון דגלי דעתיה דלבו נוקפו היה הואיל וכך היה גמר והקדישו

אמר רב יהודה אמר רב מודים חכמים לר״מ באשם תלוי שהוזמו עדיו דיצא וירעה בעדר

מ״ט עד כאן לא פליגי רבנן עליה אלא היכא דאפרשיה ע״פ עצמו ואמרינן לבו נוקפו אבל היכא דע״פ עדים אפרשיה לא הוה סמוך עילוי דעדים דסבר דלמא אתו אחרים ומזמי להו

מתיב רבא שור הנסקל אינו כן אם עד שלא נסקל יצא וירעה בעדר ה״ד אילימא דאתו בי תרי אמרי הרג ובי תרי אמרי לא הרג מאי חזית דציית לבתראי ציית להו לקמאי

אלא לאו בעדי הזמה ודכוותיה גבי אשם תלוי בעדי הזמה ופליגי

א״ל אביי ודלמא שור הנסקל ה״ד כגון שבא הרוג ברגליו

ודכוותיה גבי אשם תלוי כגון דהוכרה חתיכה אבל היכא דאפרשיה לאשם תלוי ע״פ עדים לא

בפלוגתא אשם תלוי שהוזמו עדיו רבי אלעזר אומר הרי היא כמנחת קנאות דתניא נמצאו עדיה זוממין מנחתה תצא לחולין

רבי יוחנן אמר ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ורבי יוחנן נדמייה למנחת קנאות לא דמי מנחת קנאות לא לכפרה קאתייא אלא לברר עון אבל אשם תלוי דלכפרה אתי מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדישו

אמר רבי כרוספדאי אמר ר׳ יוחנן שור הנסקל שהוזמו עדיו כל המחזיק בו זכה בו

אמר רבא מסתברא טעמא דרבי יוחנן כגון דאמרי ליה נרבע שורו אבל אמרו רבע שורו הוא בעצמו מידע ידיע דלא רבע ולא מפקר ליה וטרח ומייתי עדים

ומאי שנא מהא דאמר רבה בר איתי אמר ר״ל עיר הנדחת שהוזמו עדיה כל המחזיק בה זכה בה

עיר הנדחת דרבים נינהו כל חד אמר בדעתיה אנא לא חטאי אחרינא חטא ומפקר ממוניה אבל הכא דבדידיה תליא מילתא הוא בעצמו מידע ידע דלא רבע ולא מפקר ליה וטרח ומייתי עדים

אמר ר״ל הנותן מתנה לחבירו ואמר הלה אי אפשי בה כל המחזיק בה זכה בה

ומ״ש מהא דאמר רבה בר אבוה אמר רב ששת ואמרי לה א״ר אבהו אמר רב ששת מקבל מתנה שאמר לאחר שבאת מתנה זו תיבטל מבוטלת אי אפשי בה דבריו קיימין בטילה אינה מתנה לא אמר כלום

דף כד עמוד ב

מאי לאו דבריו קיימין דהדרא למרה לא דבריו קיימין והוא נמי לא קני לה וכל המחזיק בה זכה בה

מיתיבי האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו אין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה לא אמר כלום והא ידי מסולקת הימנה כאי אפשי דמי וקתני לא אמר כלום

שאני התם דאמר כי סליק נפשיה מדין ודברים מגופה דשדה לא סליק נפשיה

מיתיבי הכותב נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים ואמר הלה אי אפשי בהן אם היה רבו שני כהן אוכלין בתרומה רשב״ג אומר כיון שאמר אי אפשי בהן כבר זכו בהן יורשין

בשלמא לרשב״ג קסבר כי יהיב איניש מתנה אדעתא דמקבלין לה מיניה כי לא מקבלין לה מיניה הדרא למרה

אלא לת״ק אי כי אמר אי אפשי בהן כל המחזיק בהן זכה בהן הכא דאמר שני אי אפשי בהן הוו להו זרים וקאכלי זרים תרומה קסבר המפקיר עבדו יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו וקסבר מעוכב לגט שחרור אוכל בתרומה:

ר׳ אליעזר אומר יקרב כו׳: לר״א ל״ל חטא הא א״ר אליעזר אשם תלוי בנדבה אתי דתנן ר״א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום

אמר רב אשי ר״א דאמרו לו הוא דתנן אלא אומרים לו המתן עד שתכנס לבית הספק:

אם משנשחט נודע כו׳: קתני הבשר יצא לבית השרפה אלמא חולין שנשחטו בעזרה בשריפה

ורמינהי אשם ודאי אינו כן אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר משנשחט ה״ז יקבר א״ר אלעזר תברא מי ששנה זו לא שנה זו

אמר רבה אשם ודאי על אשם תלוי קרמית אשם ודאי כיון דלא צריך ליה לא מקדיש ליה אשם תלוי מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדשו

אלא אי קשיא אשם ודאי על אשם ודאי קשיא דקתני ה״ז יקבר אימא סיפא והבשר יצא לבית השריפה הא ודאי תברא מי ששנה זו לא שנה זו

רב אשי אמר רישא דקתני באשם תלוי והבשר יצא לבית השריפה לא קשיא משום דמיתחזי כזבח פסול:

נזרק הדם הבשר יאכל: ואמאי הא הויא ליה ידיעה אמר רבא אמר קרא (ויקרא ה, יח) והוא לא ידע ונסלח לו והא לא הויא ליה ידיעה בשעת סליחה:

רבי יוסי אומר אפילו הדם בכוס כו׳: לר׳ יוסי אמאי יזרק הא הויא ליה ידיעה בשעת סליחה אמר רבא ר׳ יוסי סבר לה כר״ש דאמר כל העומד ליזרק כזרוק דמי

אימר דאמר ר״ש במידי דעומד ליזרק אבל האי אין עומד ליזרק אמרי במערבא קסבר ר׳ יוסי כלי שרת מקדשין בו את הפסול בתחלה ליקרב:

אשם ודאי אינו כן כו׳: איתמר עגלה ערופה אימתי נאסרת רב המנונא אמר מחיים רבא אמר לאחר עריפה

בשלמא לרבא מעידנא דאיתעביד בה מעשה אלא לרב המנונא מאימתי

דף כה עמוד א

א״ר ינאי גבול שמעתי בה ושכחתי ונסבין חברייא למימר ירידתה לנחל איתן אוסרתה

אמר רב המנונא מנא אמינא לה דתנן השוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה ר״ש פוטר וחכמים מחייבין

בשלמא לדידי דאמינא מחיים בהא פליגי ר״ש ורבנן דר״ש סבר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה

ורבנן אמרי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אלא אי אמרת לאחר עריפה אמאי פטר ר״ש שחיטה ראויה היא

וכי תימא סבר ר״ש עגלה בשחיטה כשרה והתנן כשר בפרה פסול בעגלה ערופה פסול בפרה כשר בעגלה ערופה פרה בשחיטה כשרה בעריפה פסולה עגלה בעריפה כשרה בשחיטה פסולה

אישתיק לבתר דנפק אמר מאי טעמא לא אמינא ליה דר״ש סבר עגלה בשחיטה כשירה

ורב המנונא אמר לך לא נשתמיט תנא דנשמעינן עגלה בשחיטה כשרה דתימא ר״ש היא

אמר רבא מנא אמינא לה מדתנן עגלה ערופה אינה כן עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר ואי אמרת מחיים אמאי תצא ותרעה בעדר הא איתסרא לה מחיים

תני עד שלא נראית לעריפה אימא סיפא משנערפה תקבר במקומה תני משנראית לעריפה

אם כן אימא סיפא שעל הספק באה מתחלה כיפרה ספיקה והלכה לה ואי מחיים עדיין לא כיפרה ספיקתה

תנאי היא דתניא נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ

מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו מכשיר כמכפר אף מכשיר [ומכפר] האמור בחוץ עשה מכשיר כמכפר:

מתני׳ ר״א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל עת שירצה הוא היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יום כיפורים יום אחד

אמר המעון הזה אילו היו מניחין לי הייתי מביא אלא אומרים לי המתין עד שתכנס הספק וחכ״א אין מביא אשם תלוי אלא על שזדונו כרת ושגגתו חטאת

חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכיפורים חייבין להביא לאחר יום הכיפורים וחייבי אשמות תלויין פטורין מי שבא בידו ספק עבירה ביוה״כ אפילו עם חשיכה פטור שכל היום מכפר

האשה שיש עליה חטאת העוף ספק ועבר עליה יוה״כ חייבת להביא לאחר יום הכיפורים מפני שהיא מכשרת לאכול בזבחים חטאת העוף הבאה על הספק אם משנמלקה נודע תקבר:

גמ׳ מ״ט דר׳ אליעזר אי ס״ד חובה היא מתיידע ליה אמאי מייתי חטאת אלא ש״מ נדבה היא

ורבנן עולה ושלמים הוא דאתו בנדר ונדבה אבל חטאת ואשם חובה נינהו ואשם תלוי היינו טעמא דמייתי מקמי דמתיידע ליה להגן עליו דהתורה חסה על גופן של ישראל

א״ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא אשם תלוי כעולה ושלמים מה עולה ושלמים דאתו בחובה ואתו בנדבה אשם תלוי נמי דאתי בחובה אתי נמי בנדבה

א״ל עולה ושלמים עיקר בנדבה כתיבי אשם תלוי עיקר בחובה כתיב

תני רבי חייא קמיה דרבא

דף כה עמוד ב

אשם תלוי בא על הנבלה אמר ליה והאנן תנן וחכמים אומרים אינו מביא אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ואי ר׳ אליעזר בנדבה נמי אתי

אמר ליה מ״ט לא מתנית זימנין סגיאין תניתה קמי מר ומנו רבה ואמר לי הא מני רבי אליעזר היא דאמרו לו דתנן אלא אומרים לו המתן עד שתכנס לבית הספק

אמר רבא מאי טעמא דאמרו לו אמר קרא (ויקרא ד, ב) אשר לא תעשינה בשגגה ואשם

אמר רבא מ״ט דרבנן דאמרי אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ילפי מצות מצות מחטאת חלב

מה להלן שזדונו כרת ושגגתו חטאת אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת:

תנו רבנן חמשה אשמות מכפרין אשם תלוי אין מכפר כפרה גמורה מאי קאמר אמר רב יוסף ה״ק חמשה אשמות מכפרין כפרה גמורה ואשם תלוי אין מכפר כפרה גמורה

ודלא כר׳ אליעזר דאמר אשם תלוי בא על הנבלה

רבינא אמר הכי קתני חמשה אשמות אין אחר מכפר כפרתן דכי מתיידע ליה מייתי אשם תלוי אחר מכפר כפרתו דלכי מתיידע לא מייתי כדתנן חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יה״כ חייבין להביא אחר יה״כ חייבי אשמות תלויין פטורין:

חייבי חטאות ואשמות ודאין כו׳: קתני חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יוה״כ חייבין להביא לאחר יה״כ חייבי אשמות תלויין פטורין מנהני מילי

כי אתא רב דימי א״ר אמי א״ר חנינא אמר קרא (ויקרא טז, טז) וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם חטאים דומיא דפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים דלאו בני קרבן מכפר אבל חטאים בני קרבן לא מכפר

א״ל אביי והא כי כתיב הדין קרא בשעיר הנעשה בפנים הוא דכתיב דלא מכפר על עבירות דמצוה ידועה אבל שעיר המשתלח דמכפר על עבירות דמצוה ידועה אימא לך אפילו על חטאים דבני קרבן נינהו מכפר

אלא אמר אביי מהכא (ויקרא טז, כא) והתודה עליו כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם חטאים דומיא דפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים דלאו בני קרבן אבל חטאים דבני קרבן נינהו לא מכפר ומיעטיה קרא בשעיר המשתלח למימרא דעל חטאים דבני קרבן נינהו לא מכפר

א״ל רב דימי ממאי דהני פשעים לאו בני קרבן נינהו דלמא הני דבני קרבן נינהו כדתנן ארבעה מביאין על הזדון כשגגה

איתמר נמי כי אתא רבין אמר ר׳ יוסי אמר ריש לקיש והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם חטאים דומיא דפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן מכפר אף חטאים דלאו בני קרבן מכפר אבל חטאים דבני קרבן לא מכפר

אמר אביי אנא נמי מהדין קרא אמרי ואקשי לי רב דימי ממאי דהני פשעים דלאו בני קרבן נינהו דלמא הנך דבני קרבן נינהו כדתנן ארבעה מביאין על הזדון כשגגה אמר ליה רבין רוב פשעים לאו בני קרבן אמר ליה מידי רוב כתיב

אלא אמר אביי מרישיה דקרא והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ותניא עונות אלו זדונות וכן הוא אומר (במדבר טו, לא) עונה בה

ואת כל פשעיהם לכל חטאתם כל למה לי לאקשויי לפשעים מה פשעים דלאו בני קרבן אף חטאים דלאו בני קרבן אבל חטאים דבני קרבן נינהו לא מכפר:

חייבי אשמות תלויין כו׳: מנהני מילי א״ר אלעזר אמר קרא (ויקרא טז, ל) מכל חטאתיכם לפני ה׳ וגו׳ חטא שאין מכיר בו אלא המקום יום הכפורים מכפר

אמר רב תחליפא אבוה דרב הונא בר תחליפא משמיה דרבא קדמייתא נמי לא תיתי

דף כו עמוד א

למפשטיה לא מדרב דימי ולא מדאביי

אלא מהא חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה״כ מכפר ומינה חטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא דיוה״כ מכפר אבל דידע בה לא מכפר

ואמר רב תחליפא אבוה דרב הונא משמיה דרבא חייבי מלקיות שעבר עליהן יה״כ חייב פשיטא מאי שנא מחייבי חטאות ואשמות ודאין

סלקא דעתך אמינא התם ממונא הוא אבל הכא דגופא הוא אימא לא קמ״ל

והא אנן תנן הודע ולא הודע עשה ולא תעשה

לא קשיא הא דאתרו ביה הא דלא אתרו ביה

אלא מעתה (סימן יולד״ת מצור״ע נזי״ר סוט״ה בעגל״ה)

ספק יולדת שעבר עליה יוה״כ לא תייתי דהא כפר עליה יוה״כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא אמר רב הושעיא (ויקרא טז, טז) לכל חטאתם ולא לכל טומאתם

ולר׳ שמעון בן יוחי דאמר יולדת חוטאת היא מאי איכא למימר יולדת כי קא מייתי קרבן לאישתרויי באכילת קדשים הוא ולא לכפרה מתיא

אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא האשה שיש עליה חטאת העוף ספק ועבר עליה יוה״כ חייבת להביא לאחר יוה״כ מפני שמכשרתה לאכול בזבחים

אלא מעתה ספק מצורע שעבר יוה״כ לא מייתי דהא עבר עליה יוה״כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא אמר ר׳ אושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם

והא אמר ר׳ שמואל בר נחמני אמר ר׳ יוחנן על ז׳ דברים נגעים באים (סימן גג״ג ששל״ץ) מצורע כי מייתי לאו לכפרה מייתי אלא לאישתרויי באכילת קדשים הוא

אלא מעתה ספק נזיר שעבר עליו יוה״כ לא מייתי קרבן דהא כפר יוה״כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא אמר ר׳ אושעיא לכל חטאת ולא לכל טומאה

ולרבי אלעזר בן הקפר דאמר נזיר חוטא הוא מאי איכא למימר נזיר כי קא מייתי קרבן לאו לכפרה מייתי לאשתרויי באכילת קדשים הוא

אלא מעתה ספק סוטה שעבר עליה יוה״כ לא תייתי דהא כפר עלה יוה״כ דחטא שאינו מכיר בו אלא המקום אמר רבי הושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם

אמר אביי בועל מכיר בו רבא אמר סוטה כי מתייא לברר עון קא אתיא

אלא מעתה עגלה ערופה שעבר עליה יוה״כ וכו׳ אמר אביי הורג מכיר רבא אמר אמר קרא (במדבר לה, לד) ולארץ לא יכופר לדם אשר שפך בה וגו

רב פפא אמר אמר קרא (דברים כא, ח) כפר לעמך ישראל וגו ראויה כפרה זו שתכפר על יוצאי מצרים

השתא דאמרת חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה״כ מכפר אימא כי מתיידע ליה בתר יוה״כ נמי לא מייתי חטאת אמר ר׳ זעירא לא מצית אמרת דכתיב קרא ידיעה גבי חטאת וגבי נשיא וגבי צבור

צריכי דאי כתב קרא גבי יחיד הוה אמינא כולהון מיחיד לא אתאן דאיכא למיפרך מה ליחיד שכל קרבנו נקבה

נכתוב גבי נשיא ונייתי הנך מנשיא

יחיד מנשיא לא אתי דאיכא למיפרך מה לנשיא שכן אין בשמיעת קול תאמר ביחיד שכן ישנו בשמיעת קול

וצבור מנשיא לא אתי דאיכא למיפרך מה לנשיא שכן בקרבנו נקבה

נכתוב גבי צבור יחיד ונשיא מינה איכא למיפרך מה לצבור שכן אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה

מחדא ידיעה לא אתיא תיתי חדא ידיעה מתרתי לא נכתוב ידיעה גבי יחיד ותיתי מנשיא וצבור

איכא למיפרך מה לנשיא וצבור שכן אינן בשמיעת קול תאמר ביחיד שישנו בשמיעת קול

לא נכתוב קרא ידיעה גבי צבור ותיתי מידיעה דיחיד ונשיא איכא למיפרך מה ליחיד ונשיא שכן יש בקרבן נקבה תאמר בצבור שאין בקרבן נקבה

לא נכתוב גבי נשיא ותיתי מידיעה דיחיד וצבור מאי פרכת אי משום דאינן בשמיעת הקול יחיד יוכיח דאינו בשמיעת הקול

ואי משום דיש בכל קרבנו נקבה צבור יוכיח דאין בקרבנן נקבה עד דאית להון ידיעה לא מחייב למה לי דכתיב ידיעה גבי נשיא

אם אינו ענין לגופיה דהא אתיא מיחיד וצבור תנהו ענין להיכא דמתיידע ליה בתר יום הכפורים דמייתי חטאת

אביי אמר אי דלא כתיב ידיעה גבי נשיא מיחיד וצבור לא אתי משום דאיכא למיפרך מה ליחיד וצבור שכן אין עשויין להשתנות תאמר

דף כו עמוד ב

בנשיא שעשוי להשתנות

אלא אמר אביי מהכא מכדי מצות מצות ילפי מהדדי

כיון דילפי מהדדי למה לי דכתיב שלש ידיעות גבי יחיד וגבי נשיא וגבי צבור אם אינו ענין לגופיהן דהא גמרי להן מצות מצות תנהו ענין היכא דמתיידע ליה בתר יום הכיפורים הוא דמייתי חטאת

אימא כי מתיידע ליה בתר יום כפורים הוא דמייתי חטאת משום דיוה״כ לאו על הדין חטא קא אתי אבל אשם תלוי דעל הדין חטא קאתי אימא הכי נמי דמיכפר דכי מתיידע לבתר דקא מייתי אשם תלוי לא מייתי חטאת

אמר רבא אמר קרא (ויקרא ד, כג) או הודע אליו מכל מקום השתא דאמר כי מתיידע ליה מייתי חטאת אשם תלוי למה בא אמר ר׳ זירא שאם מת מת בלא עון מתקיף לה רבא מת מיתה ממרקת אלא אמר רבא להגן עליו מן הייסורים:

חטאת העוף הבא על הספק [וכו׳]: אמר רב וכיפר אי הכי אמאי תקבר

לפי שאינה משתמרת אימת לא משתמרת אי מעיקרא חיה הויא אי לבסוף קמנטר לה

אלא מתניתין בנודע לה דלא ילדה ובדין הוא דמותרת בהנאה ומאי תקבר מדרבנן

וכי איתמר דרב על האשה שהביאה חטאת העוף בספק אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי תעשה ודאי שממין שהביאה על לא הודע מביאה על הודע

אם משנמלקה נודע שילדה אמר רב מזה דמה ומוצה דמה וכפרה מותרת באכילה ר׳ יוחנן אמר אסורה באכילה גזירה שמא יאמרו חטאת העוף הבאה על הספק נאכלת

תני לוי כותיה דרב חטאת העוף הבאה על הספק אם משנמלקה נודע שילדה ודאי מזה דמה ומוצה דמה וכפרה מותרת באכילה

תניא כוותיה דר׳ יוחנן חטאת העוף הבאה על הספק אם עד שלא נמלקה נודע לה שלא ילדה תצא לחולין או תמכר לחברתה אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי תעשה ודאי שממין שמביאה על לא הודע מביאה על הודע

אם משנמלקה נודע שילדה אסורה אפילו בהנאה שעל הספק באה מתחלתה כפרה ספיקה והלכה לה:

מתני׳ המפריש ב׳ סלעים לאשם ולקח בהן שני אילים לאשם אם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה

לקח בהן שני אילים לחולין אחד יפה ב׳ סלעים ואחד יפה עשרה זוז היפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו

אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו ויביא עמה סלע וחומשה:

גמ׳ מאי מעילתו דקתני רישא והשני למעילתו

אילימא איל אשם למימרא דחומש בהדי איל מייתי ליה והכתיב (ויקרא ה, טז) ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישיתו יוסף עליו אלמא בהדי גזילו מייתי ליה

ועוד קתני סיפא אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו ויביא עמה סלע וחומשה אלמא חומש בהדי גזילו מייתי ליה

אלא מעילתו מאי דאיתהני מהקדש וישנו משתי סלעים דאפרישנו לאשם ולקח בהן שני אילים לחולין דיפה שתי סלעים מקריב ליה איל אשם ויפה עשרה זוז יהיב ליה למאי דאיתהני מהקדש דהוה ליה גזילו וחומשו ומאי מעילתו גזילו

במאי אוקימתא למעילתו דרישא גזילו אימא סיפא אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילה ויביא עמה סלע וחומשה

אלמא מעילתו איל אשם רישא קרי ליה למעילתו גזילו

דף כז עמוד א

סיפא קרי ליה למעילתו איל אשם

רישא דהוה ליה איל רובן קרן וחומשו קרו ליה למעילתו גזילו סיפא דלא הוי איל רובן קרן וחומש קרי ליה איל אשם מעילתו ויביא עמה סלע וחומשה

בעי רב מנשיא בר גדא בכינוס חומשין מהו שיתכפר

מי אמרינן אם תימצי לומר אדם מתכפר בשבח הקדש משום דקטרח קמיה אבל הכא דלא קטרח לא מתכפר

או דלמא אם תימצי לומר אין אדם מתכפר בשבח הקדש משום דלא אפרשיה אבל הדין כינוס חומשין דאפרשיה איכא למימר מתכפר דאיבעי להו מתכפר בשבח הקדש או לא

ת״ש המפריש שני סלעים לאשם ולקח בהן שני אילים לאשם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה

מאי לאו דזבן בארבע איל ושבח דשוי תמניא ושמע מינה אדם מתכפר בשבח הקדש לא הכא במאי עסקינן דאוזיל רועה גביה

ת״ש לקח איל בסלע ופטמו והעמידו על שתים כשר ש״מ אדם מתכפר בשבח הקדש לא פטמו שאני דהא חסר ליה תמניא

ת״ש לקח איל בסלע והרי הוא בשתים כשר הכא נמי כשפטמו

א״ה היינו רישא רישא דזבן בארבע ואשבחיה בארבעה אחרינא דחסר ליה תמניא סיפא דזבין איל בארבע ואשבחיה בתלתא ושוי תמניא

אי הכי אימא סיפא ישלם סלע הא חסר ליה ז׳ מאי ישלם תשלום דסלע

ואי ס״ל דאין אדם מתכפר בשבח הקדש כי יהיב תשלום דסלע מאי הוי איל בן שתי סלעים בעינן וליכא לעולם קסבר אדם מתכפר בשבח הקדש

אי הכי תשלום דסלע לא יתן היינו טעמא דקיהיב תשלומין דסלע גזירה שמא יאמרו איל פחות משתי סלעים מכפר

מאי הוי עלה תא שמע בשעת הפרשה יפה סלע בשעת כפרה יפה שתי סלעים לא יצא

בעי רבי אלעזר אדם מתכפר בשבח הקדש או לא א״ר יוחנן כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני

מכלל דא״ר יוחנן אין ועל הדא אמרה דתנן ולד תודה ותמורתה וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אין טעונה לחם

ושלח ר׳ חנינא משמיה דר׳ יוחנן לא שנו אלא לאחר כפרה דולד אין טעון לחם

אבל לפני כפרה טעון לחם אלמא קסבר מתכפר בשבח הקדש

בעי ר׳ אלעזר בעלי חיים נדחין או לא א״ר יוחנן הרי כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני

מכלל דר׳ יוחנן אמרה אין דאמר ר׳ יוחנן בהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ולקח חציה והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה

ש״מ תלת ש״מ בעלי חיים נדחין וש״מ קדושת דמים מדחה וש״מ יש דיחוי בדמים

בעי ר״א הוזלו טלאים בעולם מהו מי אמרינן (דברים יב, יא) מבחר נדריכם בעינן והא איכא או דילמא (ויקרא ה, טו) כסף שקלים בעינן וליכא

א״ר יוחנן כמה שנים גדלנו בבית המדרש ולא שמענו הלכה זו ולא והאמר ר׳ יוחנן אמר ר׳ שמעון בן יוחאי מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להן תקנה לאכול בקדשים אימא לא לימדנו הלכה זו

והא רבי זירא בר אדא מהדר תלמודיה כל תלתין יומין קמיה אימא לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש

גופא אמר רבי יוחנן משום רשב״י מפני מה לא נתנה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים

מתקיף לה אביי אלא מעתה חטאת חלב ינתן לה קצבה דלכפרה אתיא ולאו לאישתרויי באכילת קדשים הוא מתקיף לה רבא אלא מעתה אשם נזיר להוי ליה קצבה דלבטלה הוא דאתי דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד קשיא:

דף כז עמוד ב

מתני׳ המפריש חטאתו ומת לא יביאנו בנו תחתיו לא יביאנו מחטא אל חטא אפי׳ הפריש על חלב שאכל אמש לא יביאנה על חלב שאכל היום שנאמר (ויקרא ד, כג) קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאתו:

גמ׳ מנא ה״מ דת״ר קרבנו בקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבן אביו

יכול לא יצא בקרבן אביו בבהמה שהפריש אביו מן הקלה על החמורה או מן החמורה על הקלה אבל יוצא בקרבן שהפריש אביו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה ת״ל קרבנו בקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבנו של אביו

יכול לא יצא בקרבן אביו בבהמה שהפריש אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה שהרי אין מגלח נזירותו על בהמה שהפריש אביו

אבל יוצא במעות שהפריש אביו אפילו מן הקלה על החמורה או מן החמורה על הקלה שהרי אדם מגלח נזירותיו על מעות שהפריש אביו בזמן שהן סתומים ולא בזמן שהן מפורשין תלמוד לומר קרבנו בקרבנו הוא יוצא ואין יוצא בקרבן אביו

יכול לא יצא אפי׳ במעות שהפריש אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה אבל יוצא בקרבן שהפריש לעצמו אפילו מן החמורה על הקלה או מן הקלה על החמורה ת״ל קרבנו על חטאתו עד שיהא לשם חטאת

יכול לא יצא בקרבן עצמו בבהמה שהפריש לעצמו אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה שכן אם הפריש בהמה על החלב והביאה על הדם על הדם והביאה על החלב שהרי לא מעל ולא כיפר

אבל יוצא במעות שהפריש לעצמו מן הקלה על הקלה ומן החמורה על החמורה או מן החמורה על הקלה ומן הקלה על החמורה

שכן אם הפריש לעצמו מעות על החלב והביאן על הדם על הדם והביאן על החלב שהרי מעל וכיפר ת״ל קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאו

מאי לא מעל ולא כיפר תרגמא רב שמואל בר שימי קמיה דרב פפא ה״ק כיון דלא מצי מעיל כפורי נמי לא מכפר הואיל וכך לא מצי משני

אבל מעות כיון דאי משני מעיל ומייתי קרבן מעילה אימא בתחלה נמי מייתי קמ״ל:

מתני׳ מביאין מהקדש כשבה שעירה מהקדש שעירה כשבה ומהקדש כשבה ושעירה תורין ובני יונה ומהקדש תורין ובני יונה עשירית האיפה

כיצד הפריש לכשבה או לשעירה העני יביא עוף העני יביא עשירית האיפה הפריש לעשירית האיפה העשיר יביא עוף העשיר יביא כשבה ושעירה:

גמ׳ מנה״מ דת״ר (ויקרא ה, ו) מחטאתו מחטאתו על חטאתו מה תלמוד לומר

מנין אתה אומר שמביאין מהקדש כשבה שעירה ומהקדש שעירה כשבה ומהקדש כשבה ושעירה תורים ובני יונה ומהקדש תורין ובני יונה עשירית האיפה

כיצד הפריש לכשבה ולשעירה והעני יביא עוף העני יביא עשירית האיפה הפריש עשירית האיפה והעשיר יביא עוף העשיר יביא כשבה או שעירה

הפריש כשבה או שעירה ונסתאבו יביא בדמיהן עוף הפריש עוף ונסתאב לא יביא בדמיו עשירית האיפה שאין לעוף פדיון

לכן נאמר מחטאתו על חטאתו

ואיצטריך למכתב מחטאתו גבי כשבה או שעירה ואיצטריך למכתב גבי עוף דאי כתיב קרא גבי הקדש כשבה או שעירה ה״א הפריש כשבה כי מיעני מהלין מעות נחלינון על עוף דנייתי עוף דכשבה ועוף תרוייהו מיני דמים נינהו

אבל עשירית האיפה דלאו מיני דמים נינהו אי לא כתיב קרא מחטאתו גבי עוף ה״א כי מפריש מעות לקינו ומיעני לא מייתי עשירית האיפה דלאו מיני דמים הוא אלא מייתי עשירית האיפה מן ביתיה והלין מעות דאפריש יפלו לנדבה אהכי הדר כתיב קרא מחטאתו גבי עוף למימרא דמהקדש דעוף נמי מייתי עשירית האיפה

וה״ק כי מפריש לעשירית האיפה ואדמייתי העשיר נוסיף עליהון ונייתי עוף העשיר נוסיף עליהון ונייתי כשבה או שעירה

ומ״ט כתיב על חטאתו גבי עשירית האיפה דאי כתיב על חטאתו גבי עוף ה״א כי מפריש מעות לקינו והעשיר הוא דמוסיף עליהון ומייתי כשבה או שעירה דתרווייהו מיני דמים נינהו

אבל הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר הלין דמפריש אי לא העשיר טובא נייתי עוף ואם העשיר טובא נייתי כשבה או שעירה והלין מעות דאפריש יפלו לנדבה אהכי כתיב קרא בהדין חטאת בעשירות ודלות מחטאתו וגבי דלי דלות על חטאתו למדרש כדאמרינן

אמר ר׳ אלעזר אמר רבי אושעיא מטמא מקדש עשיר שהפריש קן

דף כח עמוד א

לכבשתו והעני הואיל ונדחה ידחה

אמר רב הונא בריה דרב יהושע שמע מינה תלת שמע מינה בעלי חיים נדחים וקדושת דמים נדחה

ודחוי מעיקרא הוי דחוי

מתיב רב עוקבא בר חמא המפריש נקבה לפסחו קודם הפסח תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה פסח ילדה זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו פסח

ר״ש אומר הוא עצמו יקרב פסח ש״מ בעלי חיים אינם נדחים

אמרי דבי רבי אושעיא כי אמרינן לרבנן דר״ש ס״ל בעלי חיים אינן נדחין

והגרלה אינה מעכבת דתניא מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי ר״ש

אלמא קסבר בעלי חיים אינן נידחין והגרלה אינה מעכבת

אמר רב חסדא אין הקינין מתפרשות אלא אי בלקיחת בעלים אי בעשיית כהן

אמר רב שימי בר אשי מאי טעמא דרב חסדא דכתיב (ויקרא יב, ח) ולקחה שתי תורים וגו׳ (ויקרא טו, ל) ועשה הכהן וגו׳ או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן

מיתיבי (ויקרא טז, ט) ועשהו חטאת הגורל עושהו חטאת ואין השם עושהו חטאת ואין כהן עושה חטאת

שיכול והלא דין הוא ומה במקום שלא קידש הגורל קידש השם מקום שיקדש הגורל אינו דין שיקדש השם

ת״ל ועשהו חטאת הגורל עושהו חטאת ואין השם עושהו חטאת

קתני שם דומיא דגורל מה גורל לאו בלקיחה ולאו בעשייה אף השם נמי לאו בלקיחה ולאו בעשייה

אמר רב ה״ק ומה במקום שלא קידש הגורל בלקיחת בעלים ובעשיית הכהן קידש השם אי בלקיחת בעלים אי בעשיית כהן כאן שיקדש הגורל שלא בלקיחה ושלא בעשייה אינו דין שיקדש השם אי בלקיחה אי בעשייה

ת״ל ועשהו חטאת הגורל עושהו חטאת ואין השם עושהו חטאת

מיתיבי מטמא מקדש עני שהפריש מעות לקינו והעשיר

אמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי מוסיף ומביא חובתו מדמי חטאתו ואין מוסיף ומביא מדמי עולתו

והא הכא דליכא לא לקיחה ולא עשייה וקתני מביא חובתו מדמי חטאתו ולא מדמי עולתו

א״ר ששת ותסברא מתניתא מתקנתא היא דקתני והעשיר והא״ר אלעזר א״ר אושעיא מטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני לא יצא

אלא מאי אית לך למימר שכבר אמר משעת ענייתו ה״נ שכבר אמר משעת הפרשתו

ולר׳ חגא א״ר אושעיא דאמר יצא מאי איכא למימר תני ואח״כ לקח ואמר

מיתיבי מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא עשיר שהביא קרבן עני לא יצא תיובתא דר׳ חגא א״ר אושעיא

אמר לך שאני גבי מצורע דמיעט רחמנא (ויקרא יד, ב) זאת

אי הכי אפילו מצורע עני נמי שהביא קרבן עשיר לא יצא לאיי הא אהדריה קרא תורת והתניא תורת לרבות מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא יכול אפילו עשיר שהביא קרבן עני שיצא תלמוד לומר זאת

ולילף מיניה אמר קרא (ויקרא יד, כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת מצורע הוא דעשיר שהביא קרבן עני הוא דלא יצא אבל מטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני יצא:

מתני׳ ר״ש אומר כבשים קודמין את העזים בכל מקום יכול מפני שהן מובחרים מהם ת״ל (ויקרא ד, לב) ואם כבש יביא קרבנו לחטאת מלמד ששניהם שקולין

תורין קודמין לבני יונה בכל מקום יכול מפני שהן מובחרים מהן תלמוד לומר ((ויקרא יב, ו) תור ובני) יונה או תור לחטאת מלמד ששניהם שקולין

האב קודם לאם בכל מקום יכול מפני שכיבוד האב קודם על כיבוד האם ת״ל (ויקרא יט, ג) איש אמו ואביו תיראו מלמד ששניהם שקולין אבל אמרו חכמים האב קודם לאם בכל מקום מפני שהוא ואמו חייבין בכבוד אביו

וכן בתלמוד תורה אם זכה הבן לפני הרב הרב קודם את האב בכל מקום מפני שהוא ואביו חייבין בכבוד רבו:

גמ׳ ת״ר ד׳ צווחות צווחה עזרה צווחה אחת הוציאו מיכן בני עלי חפני ופנחס שטימאו את ההיכל

צווחה שניה פתחו שערים ויכנס יוחנן בן נדבאי תלמידו של פינקאי וימלא כרסו מקדשי שמים אמרו על בן נדבאי שהיה אוכל ארבע סאה גוזלות

דף כח עמוד ב

בקינוח סעודה אמרו כל ימיו לא היה נותר בעזרה

צווחה שלישית שאו שערים ראשיכם ויכנס אלישמע בן פיכאי תלמידו של פנחס וישמש בכהונה גדולה

צווחה רביעית פתחו שערים והוציאו ישששכר איש כפר ברקאי שמכבד עצמו ומבזה קדשי שמים מאי הוי עביד הוה כריך שיראי על ידיה והוה עביד עבודה

מאי סליקא ליה ינאי מלכא ומלכתא הוו יתבין מלכא אמר גדיא יאי ומלכתא אמרה אימרא יאי אמרו נשייליה לישששכר איש כפר ברקאי דכהן גדול הוא וקים ליה קדירה

שיילוהו א״ל אי גדיא יאי ייסק לתמידא בהדי דאמר אחוי בידיה אמר להון מלכא הואיל ואחוי בידיה קוצו לידיה דימינא יהיב שוחדא קציוה לידיה שמאלא שמע מלכא אמר ליקצו נמי לידיה דימינא אמר רב יוסף בריך רחמנא דשקליה לישששכר איש כפר ברקאי למטרפסיה

אמר רב אשי ולא הוה תני ליה דתנן כבשים קודמין לעזים בכל מקום יכול מפני שמובחרין ת״ל (ויקרא ד, לב) ואם כבש מלמד ששניהן שקולין כאחת

רבינא אמר אפילו מקרא נמי לא קרא דכתיב (ויקרא ג, ז\יב) אם כבש אם עז:

א״ר אלעזר א״ר חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר (ישעיהו נד, יג) וכל בניך למודי ה׳ ורב שלום בניך:

הדרן עלך המביא אשם וסליקא לה מסכת כריתות